VANDAAG

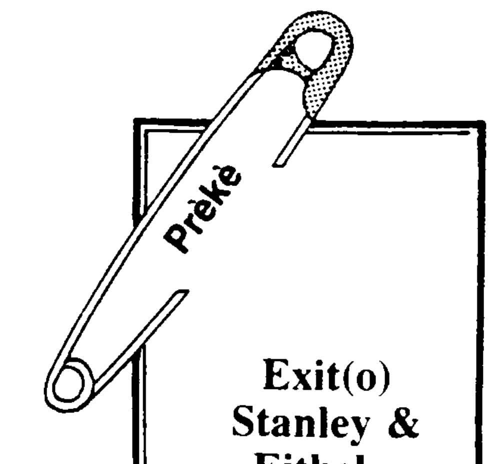
- Vandaag beëdiging minister Rozendal p.2
- Draaiboek opvang drugsverslaafden p.3
- Gepensioneerden Lago 'vergeten' p.5
- Ajax bereikt na jaren weer Cup-finale p.7
- Ellis: 'Politiek Paboso uit de tijd' p.17
- Damrak laat hoofd hangen p.19

ROZENDAL ...rentree...

109E JAARGANG — NO.: 90 DONDERDAG 16 APRIL 1992

AMIGOE

Exit(o) Stanley & Eithel...

Militaire toestel valt op armoewijk

Vliegramp in Kenya: zeker vijftig doden

NAIROBI - Bij het neerstorten van een militair vliegtuig donderdag in een buitenwijk van de Kenyaanse hoofdstad Nairobi zijn ten minste vijftig mensen om het leven gekomen en een onbekend aantal gewond geraakt. Dit heeft een woordvoerder van de Kenyaanse luchtmacht voor de televisie bekendgemaakt.

Hij voegde eraan toe dat zich onder de slachtoffers ook enkele bewoners van de arme woonwijk bevinden waarop het vliegtuig neerkwam. Met 45 inzittenden aan boord was het vliegtuig, een DHC-5 Buffalo, donderdagochtend opgestegen van de militaire basis Moi in de buurt van Nairobi met als bestemming de 160 kilometer verderop gelegen basis Laikipia. Vrijwel direct daarna moest het toestel terugkeren, omdat er problemen met de motor waren.

Het tweemotorige transportvliegtuig van Canadese makelij stortte neer tussen twee woningblokken en explodeerde meteen. "Ik hoorde het komen, daarna werd alles zwart en was er een enorme explosie", aldus het commentaar van een inwoner van een van de beschadigde huizenblokken. Een deel van de staart en nog wat schroot van de vleugels, waren de enige overblijfselen van het vliegtuig.

Begrafenis in Bosnie-Hercegovina

■*TOMISLAVGRAD - Inwoners van het belegerde stadje Tomislavgrad in Bosnië Hercegovina brachten een Kroatische soldaat ten grave die in de strijd was omgekomen. De vooruitzichten op vrede en rust in deze voormalige Joegoslavische republiek blijven grimmig.*
(AFP-satellietfoto)

Setel sluit miljoenencontract af met telecomgigant Ericsson

WILLEMSTAD — In verband met de uitbreiding van de werkzaamheden van Setel N.V. werden 7 april jl. in Acapulco Mexico twee contracten getekend met de Zweedse multinational Ericsson voor het leveren van digitale telecommunicatie apparatuur. Hiermee is bedrag van vier miljoen dollar gemoeid.

Dat geld is enerzijds afkomstig uit een lening van 3 miljoen gulden, die vorig jaar bij een lokaal consortium werd afgesloten en anderzijds uit de winst van de overheids N.V. Vorig jaar boekte Setel een winst van ongeveer 6 miljoen gulden, aldus pr-man Rodriquez. Sinds een aantal jaren wordt geld gereserveerd met het doel te investeren in uitbreiding en verbetering van de lijnencapaciteit.

De ondertekening vond plaats tijdens de tentoonstelling 'Americas Telecom', die geheel gewijd was aan telecommunicatie. Voor Setel tekende ing. Angel Kook het contract en voor het telecommunicatiebedrijf Ericsson tekende directeur Kenneth Boiardt.

De uitbreiding omvat 2000 digitale lijnen voor de centrales Steenrijk en Brievengat elk en 3000 digitale lijnen voor de nieuwe centrale van Rio Canario. Hiermee hoopt Setel tegemoet te komen aan de vraag naar privé-aansluitingen, maar tevens diensten te kunnen bieden aan de financiële en commerciële sektor.

Momenteel beschikt Setel over een capaciteit van 60.000 telefoonlijnen, waarvan er 49.000 bezet zijn. Aangezien de lokale telefoonmaatschappij voor de komende jaren een forse toename in het aantal aanvragen voor telefoonaansluiting verwacht, is besloten te investeren in een vergrote capaciteit. Als eenmaal de apparatuur geïnstalleerd is, zal Setel over 67.000 lijnen beschikken.

Het tweede contract dat werd getekend, behelst het neerzetten van een centrale voor het controleren van de activiteiten van de mobiele telefoons. Het aantal mobieletelefoonabonnees is drastisch gestegen, en deze vierde centrale is nodig om een goede receptie te kunnen garanderen. Setel heeft momenteel 1.950 aansluitingen voor een mobiele autotelefoon. Een centrale te Seru Cocorie zal een uitbreiding van 1000 nummers betekenen en de spreekkanalen verbeteren.

Personeel; vroegere veiligheidsdienst:

In woning Brown drugs gebruikt

PHILADELPHIA - De Amerikaanse presidentskandidaat Jerry Brown dreigt in de problemen te komen doordat een politie-officier woensdag voor de televisiecamera's van ABC verklaarde dat Brown, toen hij gouverneur van California was, het gebruik van verdovende middelen in zijn huis toestond.

Vorige week hadden vier Californische politie-agenten, op voorwaarde dat zij anoniem zouden blijven, al gezegd dat er in Brown's huis marihuana en cocaïne gebruikt werd. Woensdag werd het verhaal van de vier, die deel uitmaakten van de veiligheidstaf van Brown toen hij gouverneur was (1975 tot 1982), bevestigd door hun chef Robert Ford. "Je moest wel blind zijn of niet kunnen ruiken om niet door te hebben wat er gaande was", aldus de voormalige sergeant. "Je kon de marihuana uit de residentie ruiken".

Brown, die voor de Democraten campagne voerde in Pennsylvania, sprak de beschuldigingen tegen. Hij noemde het "pure en simpele verzinsels" en "geleuter". Zijn advocaten vroegen ABC vergeefs om het verhaal in te trekken. Volgens de Californische wet is het verboden om het gebruik van marihuana in je huis toe te staan en is het in het bezit hebben van cocaïne een misdrijf. Overigens wordt Brown er niet van beschuldigd dat hij zelf drugs gebruikt heeft.

Parijs: Najibullah afgetreden

PARIJS - De Afghaanse president Mohammed Najibullah is afgetreden als president en leider van de Communistische partij. Dit is donderdag vernomen uit diplomatieke bron in Parijs.

"Frankrijk is blij met het aftreden van Najibullah", verklaarde woordvoerder Maurice Goudault-Montagne van het Franse ministerie van Buitenlandse zaken. Hij deed namens Frankrijk een oproep "aan alle Afghaanse partijen zich gematigd te tonen" in het conflict. Afghaanse guerrillagroepen zijn na een jarenlange burgeroorlog opgerukt tot de omgeving van de hoofdstad Kabul.

Vlucht president uit Kabul ontkend

Onrust en verwarring in Afghaanse hoofdstad

NICOSIA - Onduidelijkheid bestaat over de positie van de Afghaanse president Najibullah. Volgens Iraanse berichten is hij het land ontvlucht en heeft in de hoofdstad Kabul een militaire raad de macht overgenomen.

"Een militaire raad onder leiding van Bani Azimi, eerste onder-minister van het regime in Kabul, is gevormd en heeft de macht op zich genomen", aldus het bericht van een Iraans radiostation. "Hij (Azimi) heeft uitgelegd dat hij bereid is de leiding over te dragen aan een vijftien man tellende raad". "Buitenlandse diplomaten verklaren dat Najibullah naar (de Indiase hoofdstad) New Delhi is gevlucht", aldus de Iraanse radio.

De regering in Kabul moest woensdag erkennen dat de vitale luchtmachtbasis Bagram op vijftig km ten noorden van de hoofdstad, was veroverd door verzetsstrijders van Ahmad Shah Masud, van de guerrillabweging Jamiat-i-Islami. Ook de oostelijke buitenwijken van de hoofdstad vielen woensdag al in handen van het Afghaanse verzet.

Maar het verzet, dat bestaat uit zeven groepen die hun hoofdkwartieren deels hebben in Pakistan, lijkt het onderling verre van eens. Na de verovering van Bagram, waarvandaan Najibullah de luchtmacht guerrillabases en kampen liet aanvallen, zouden er gevechten zijn geweest tussen strijders van de grootste verzetsgroepen: De Jamiat-i-Islami en de rivaliserende Hizb-i-Islami van Gulbuddin Hekmatyar.

Het communistische bewind in Kabul sprak donderdag tegen dat president Mohammed Najibullah uit het land is gevlucht. De president is nog in Kabul. Dit verluidde donderdag in kringen van de regerende partij. Diplomaten in de Afghaanse hoofdstad zeiden onbevestigde berichten te hebben ontvangen dat de 44-jarige Najibullah woensdag had geprobeerd de stad te verlaten maar daarin niet was geslaagd. De president deed dat nadat bekend was geworden dat de vitale luchtmachtbasis Bagram in handen van het verzet was gevallen.

De Afghaanse president Mohammed Najibullah, wiens bewind door naar de hoofdstad Kabul optrekkende guerrillagroepen zwaar onder druk is komen te staan, deed maandag nog een dringend beroep op het Afghaanse leger om de onder auspiciën van de VN te vormen overgangsraad te beschermen, die hem zou opvolgen. Eerder had gouverneur Karim Baha, een voormalig hoofd van de Afghaanse geheime politie van de provincie Kabul, verklaard dat het leger bereid was de door de VN gesteunde raad te verdedigen, die uiteindelijk de macht zou overdragen aan de overgangsregering. De vrees was ontstaan dat de raad en de overgangsregering ook het doelwit zouden worden van Moslim guerrillastrijders, die een al dertien jaar durende oorlog voeren tegen het bewind met een communistische signatuur in Kabul.

Bij de Afghaanse burgeroorlog zijn sinds 1979 meer dan twee miljoen mensen omgekomen. In dat jaar trokken Sovjet-troepen bij een invasie het land binnen **om de positie van de regering, die werd geplaagd door interne strijd en moorden, te versterken.** Moskou trok zijn laatste troepen in 1989 uit Afghanistan terug en staakte de bevoorrading van het bewind met wapens en materieel. De Verenigde Staten beëindigden, op basis van een akkoord met Moskou over dit regionale conflict, de wapenleveranties aan de guerrillagroepen.

Ondertussen zijn woensdag in Kabul vijftien vliegtuigen aangekomen met troepen die naar het verzet zijn overgelopen, aldus militaire en diplomatieke bronnen. De troepen, die onder leiding staan van de Oezbeekse generaal Abdul Rashid Dostam, zijn gekomen om de hoofdstad te verdedigen tegen rivaliserende verzetsgroepen die de stad vanuit het noorden en zuiden bedreigen.

Optreden tegen Bosnië-Hercegovina verre van beschaafd

Washington waarschuwt Servië voor internationale isolering

SARAJEVO - Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken heeft de Servische regering woensdag een ultimatum gesteld: Als de Serviërs "hun agressie tegen Bosnië-Hercegovina" op 29 april niet beëindigd hebben, zullen de VS ervoor zorgen dat Servië "zeer snel een internationale paria" wordt, maakte de woordvoerster van het ministerie bekend.

Margaret Tutwiler voegde eraan toe dat het gedrag van de Servische regering en het federale leger "volslagen buiten de definitie van beschaafd gedrag" valt. De Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker had dinsdagavond na een gesprek met zijn Bosnische ambtgenoot Haris Silajdzic al gedreigd met maatregelen tegen Servië, in samenwerking met de EG.

Woensdag werden in Sarajevo twee leden van de VN-vredesmacht tijdelijk ontvoerd, een Deen en een Canadees, die later weer ongedeerd werden vrijgelaten.

Ook in andere delen van de republiek, met name in het door Kroaten gedomineerde westelijke deel, ging de strijd voort. Het door Serviërs geleide federale leger viel de buitenwijken van de provinciehoofdstad Mostar aan. Tweederde van de 126.000 inwoners van deze stad is Moslim of Kroaat.

De speciale afgezant van de Verenigde Naties, de Amerikaanse oud-minister van Buitenlandse zaken Cyrus Vance, is woensdag in Belgrado aangekomen. Hij zal hier gesprekken voeren met de bevelhebber van de VN-vredesmacht, Satish Nambiar, de Joegoslavische minister van Defensie, Blagoje Adzic, en de Servische president Slobodan Milosevic. Donderdag zou hij naar Sarajevo gaan voor overleg met alle partijen en vrijdag naar Zagreb voor besprekingen met de Kroatische leiders.

De Servische minderheid in Bosnië-Hercegovina heeft woensdag een algehele mobilisatie van alle dienstplichtigen afgekondigd. Zij moeten zich zo snel mogelijk bij het leger melden wegens "onmiddellijk oorlogsgevaar", meldde het persbureau Tanjug vanuit Sarajevo. Het federale leger heeft woensdagavond met tanks en pantserwagens ingegrepen in twee wijken bij Sarajevo, die eerder op de dag het toneel waren van felle gevechten tussen politietroepen en Servische milities.

In de crisisgebieden in de voormalige Joegoslavische republieken Bosnië-Hercegovina en Kroatië is het volgens Radio Zagreb in de nacht van woensdag op donderdag opnieuw tot hevige artillerie-beschietingen gekomen.

BOGOTA - De Colombiaanse regering heeft de dialoog hervat met de guerrilla welke gebundeld is als Coordinador guerrillera Simon Bolivar.

De mededeling werd gedaan door de presidentiële adviseur in pacificatiezaken Horacio Serpa Uribe. Op verzoek van de Colombiaanse regering had de katholieke kerk bemiddeld bij het verzet met de bedoeling deze weer aan de overlegtafel te krijgen met de regering. De bedoeling is dat twee thema's bij deze dialoog aan de orde komen: de vrijlating van alle gegijzelden en de voorwaarden voor een bestand.

Manley ook uit parlement

KINGSTON - Michael Manley die onlangs aftrad als premier van Jamaica heeft nu ook ontslag genomen als lid van het parlement.

De 67-jarge Manley maakte zijn besluit zelf bekend. Hij legde in 1967 beslag op de kamerzetel. Sinds 1969 leidde hij de Nationale volkspartij. Eind maart volgde P.J. Patterson hem op als premier. Zijn ontslagverzoek heeft te maken met zijn zwakke gezondheid. Hij heeft last met zijn ademhaling en moest onlangs bekennen dat hij als gevolg daarvan zijn werkritme van zestien uur per dag te werken niet meer kon vervolgen.

Caracas schort relaties met Lima op

CARACAS - Venezuela heeft de diplomatieke betrekkingen met Peru opgeschort. De Venezolaanse minister van Buitenlandse zaken, Humberto Calderon, heeft dit woensdag meegedeeld.

Het diplomatieke personeel van de Venezolaanse ambassade in de Peruaanse hoofdstad Lima zal naar huis worden teruggeroepen, zo maakte het ministerie bekend. De Venezolaanse maatregeliseen reactiep het uitroepen van de noodtoestand in Peru en de ontbinding van het congres op zondag 5 april door president Alberto Fujimori. In een latere verduidelijking werd gezegd dat het besluit gebeurt in het kader van het Venezolaanse beleid tegen de dictatuur.

ÑAPA

ÑAPA, DE SPECIALE weekbijlage van de Amigoe verschijnt al vandaag, omdat er morgen (Goede Vrijdag), Paaszàterdag en ook maandag in verband met de feestdagen geen krant verschijnt. Deze Ñapa brengt onder meer een reportage over een nieuwe aanpak bij de FIAC en over de Goede Week in verdeeld Jeruzalem.

Abonnees van Amigoe krijgen de tien pagina's tellende bijlage gratis; in de losse verkoop kosten krant en Ñapa samen een gulden.

Dorp Zafferana niet bedreigd

Etna-lava hervat verwoestende stroom

ZAFFERANA - De lava uit de vulkaan de Etna op Sicilië is donderdag weer sneller gaan stromen. Twee gloeiende 'rivieren' van gesmolten gesteente verwoesten alles op hun pad en zetten fruitbomen en struiken in lichterlaaie op het moment dat zij ze raken.

De lavastroom is 24 uur vertraagd geweest, waardoor deskundigen de tijd kregen maatregelen te treffen om de vloed in te dammen. Het dorp Zafferana wordt niet bedreigd door de nieuwe lava. Het vloeibaar gesteente is afgekoeld voor het het front van de oude stroom bereikt en de oude lava wordt niet in beweging gebracht door de nieuwe aanvoer.

Het slechte weer ter plaatse heeft echter wel tot gevolg dat pogingen om snelstromende lava in een ondergrondse tunnel met betonblokken af te remmen ten minste tot zaterdag uitgesteld moeten worden.

PIKA

Rrrrrreferendum

Da's nou vervelend. Wij zijn de tel kwijtgeraakt. Gedeputeerde Mendes de Gouveia heeft deze week aan het Algemeen Nederlands Persbureau laten weten dat naar alle waarschijnlijkheid het referendum over 'de-toekomstige-positie-van-Curaçao-binnen-het-koninkrijk' uitgesteld moet worden. De volksraadpleging zal op een nader te bepalen datum alsnog doorgang vinden. Maar is dat nou alweer de zesde of de zevende keer in vier jaar tijd dat er een referendum aangekondigd wordt?

* * * * *

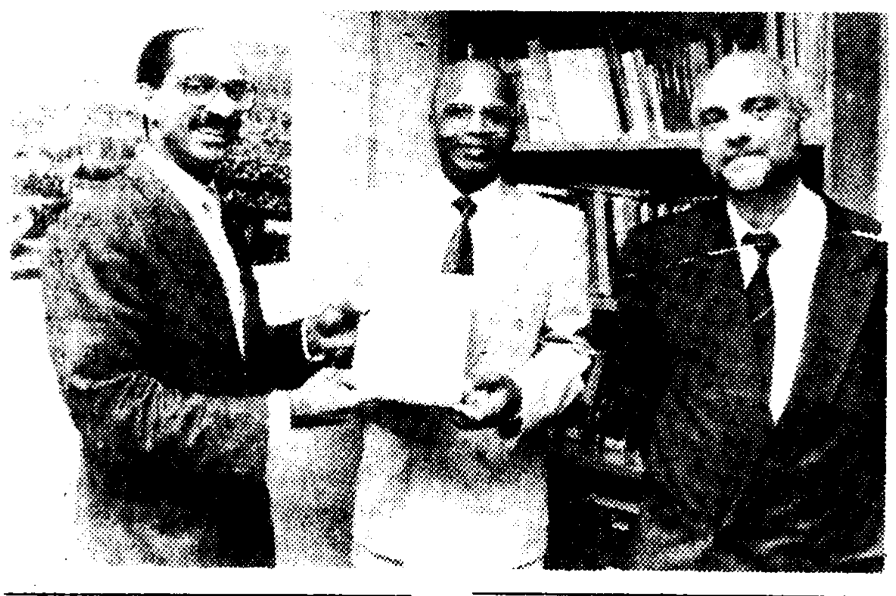
Nu heeft dokter Mendes natuurlijk wel gelijk met zijn diagnose. De eilandelijke gezondheidstoestand leent zich nog niet echt voor zulke zware kost na de hevige april-koorts. Derhalve luidde zijn recept: Acute geheelonthouding en pas met het referendum beginnen als de 'r' weer in de maand is.

■ *WILLEMSTAD — Woensdagmiddag is op de Antilliaanse Universiteit het accountingleerboek 'Bedrijfseconomie berekend' gepresenteerd. Het werk is geschreven door mr. Carl Camelia die verbonden is aan de UNA en door drs. Harry Bremmers van de Erasmus Universiteit Rotterdam.*

De twee academici schreven voor het wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs. Centraal thema is het samengaan van bedrijfseconomische visies en inzichten afkomstig uit de bedrijfscalculatie: een cijfermatige en berekenende benadering van de bedrijfsvoering botst in de praktijk soms met de ideeën van de bedrijfseconoom.

Camelia en Bremmers werken al geruime tijd samen en hebben beiden doceerervaring op academisch en HBO-niveau.

Vlnr de heren Camelia, UNA-rector dr. Valdemar Marcha, en Bremmers.

1991: 1,1 Miljard gulden aan deviezen verdwenen

Bankiers waarschuwen voor alarmerende deviezendaling

WILLEMSTAD — De overheid zal haar uitgaven meer onder controle moeten krijgen en moet niet naar het middel van de belastingverhoging grijpen om de negatieve verschuiving in de betalingsbalans te keren. De nationale budgetaire problemen afwentelen op de private sector (door middel van heffingen en kredietbeperkingen) is niet de juiste weg. Dat vinden de bezorgde bankiers van Banco di Caribe NV. Heel ongerust zijn zij over de daling in de deviezen met een alarmerende terugloop van 1,1miljard tot het huidige peil van 3,1 miljard Antilliaanse guldens.

Bij de onlangs via dagbladen vrijgegeven cijfers over het bankjaar 1991 voegden de geldbewaarders van Banco di Caribe een zakelijke beschouwing van de Antilliaanse economie die doortrokken is van somberheid en waarschuwingen tot voorzichtigheid.

Zorgwekkend is dat de slinking van de deviezenvoorraad in 1991 de voortzetting lijkt te zijn van een trend die zich twee jaar eerder heeft ingezet. In 1989 daalde de nationale voorraad buitenlandse betaalmiddelen al met 79,2 miljoen gulden. In 1990 ging het om een verlies van 53 miljoen gulden aan deviezen. Het wapen van de kredietbeperking werd door de overheid ingezet, maar dat is niet afdoende gebleken. Volgens de kritiek van de Banco di Caribe noopt dat tot dringende economische maatregelen op het gebied van de overheidsfinancien en op het terrein van stimulering van de economie.

De inkomsten van alleen het eilandgebied Curaçao al daalde in 1990 met 87 miljoen en die daling zette zich voort in 1991. Debet daaraan zijn de tegenvallende inkomsten uit de offshore. De situatie wekt alleen maar meer bezorgdheid omdat de autoriteiten nog steeds moeite hebben om de uitgaven naar de inkomsten te zetten, aldus de bank. Voorspelbaar was de tegenvaller veroorzaakt door salariscorrecties voor overheidspersoneel (in verband met financiële gelijkberechtiging van mannen en vrouwen respectievelijk gehuwden en ongehuwden). Banco di Caribe is van mening dat deze tegenvaller voor de schatkist niet rechtgetrokken moet worden door de belastingdruk voor de landsonderdanen te vergroten, maar door zuinig beleid van de regeerders zelf.

De toelichting van de bank gaat ook over de economische pijler toerisme. De bank spreekt van een teleurstellende ontwikkeling van deze tak van bedrijvigheid. Het toerisme uit Europa groeide, maar dat uit de Verenigde Staten bereikte een nieuw dieptepunt. Ondanks de compensatie door de Nederlanders die in groten getale naar de Benedenwinden komen is er over het gehele jaar gezien sprake van een afname van het aantal overnachtingen per aantal toeristen. Dat wil zeggen dat er misschien meer toeristen kwamen, maar ze bleven korter. Overigens zijn er in 1991 minder toeristische projecten op touw gezet in vergelijking met het voorgaande jaar. Grootse projecten als Hotel Otrabanda en het onlangs geopende La Belle Alliance werden volgens de bank overschaduwd door de financiële perikelen rond het Sonesta Hotel. Banco di Caribe pleit dan ook ernstig ervoor dat men de voorkeur geeft aan kleinschalige lokaal te financieren hotel-projecten boven grootschalige risicovolle plannen. Terloops merken de verslaguitbrengers op dat ook het aantal onroerend-goed-projecten speciaal gericht op buitenlandse 'penshonados' in 1991 afnam.

De twee enige economische stutbalken van het Curaçaose huis die het er goed van afbrengen zijn de raffinaderij en de dokwerken. Isla noteerde een groei in de produktie van 7 procent; een groei die zich dit jaar zal voortzetten.

Positief zijn ook de "zeer acceptabele" inflatiegraad van 4 procent en de groei van de Curaçaose werkgelegenheid die steeg met 6 procent. In combinatie met een daling van het inwonertal heeft dit tot logisch gevolg een lager werkloosheidscijfer.

Playa Kai-noa

WILLEMSTAD — Oeps. Even Fatum bellen. En de takelwagen van de garage. Op de Noordkust nabij Playa Kanoa gebeurde het. Woensdag. Bij het achteruitrijden om de kwalijk riekende lading van de faecaliënwagen in zee te lozen. Niet op tijd stoppen en dienstwagen 9-55 V in de modekleuren wit en blauw is voorlopig niet meer in staat om uw volle beerput leeg te zuigen. Da's mooi sh...

Jongens stelen sportbroeken

WILLEMSTAD — Twee minderjarige jongens werden gisteren op heterdaad betrapt toen zij zes sportbroeken ter waarde van ongeveer 300 gulden probeerden mee te nemen zonder te betalen. De eigenaar van de zaak te Bapor Kibra belde meteen de politie die juist op tijd kwam om de jongens, respectievelijk 15 en 16 jaar, aan te houden. Zij bekenden te hebben gestolen en werden overgebracht naar het Bureau Kinder- en Zeden politie.

Sunshine choir

WILLEMSTAD — The Melodymakers, een steelband uit St. Thomas brengt een bezoek aan Curaçao en zal in een tweetal concerten het kinderkoor The Sunshine Choir begeleiden.

Veertig kinderen tussen de negen en elf jaar zullen op Goede Vrijdag optreden in de Methodisten kerk aan de Abraham de Veerstraat 10. (Naast boekhandel Augustinus). Het begint om zeven uur 's avonds en de toegang is vrij.

Op 19 april wordt er ook opgetreden om zeven uur 's avonds en daarvoor kost de entree tien gulden. Kaartjes zijn verkrijgbaar bij boekhandel van Dorp te Punda en Boekhandel Salas aan de Fokkerweg. Ook bij de poort zijn de kaartjes verkrijgbaar.

Vier maal winst in regatta

Duo Boks/Kortmann neemt voorschot op zeiltriomf

WILLEMSTAD —Ook de derde en vierde catamaranrace van de Curaçao Regatta werden gisteren een overwinning voor het duo Boks/Kortmann. De Nederlanders, varend in een Tornado, hebben hiermee een fors voorschot genomen op de eindoverwinning.

De tweede plaats in beide races op woensdag ging naar Mike Tierney, met zijn Prindle 19. De derde plaats werd twee maal opgeëist door Richard Bliss. Ook vrijdag en zaterdag zijn er nog races in de catamaranklasse, te volgen vanaf het strand bij Seaquarium.

Vandaag is bovendien voor de catamarans de grote dag van de Ronde om Curaçao. Om tien minuten over zes vanmorgen begonnen vier boten aan de monstertocht vanaf het strand bij Seaquarium. Bij Oostpunt kreeg de cat van P. Heemskerk materiaalpech die echter kon worden verholpen. Om twaalf uur vanmiddag hadden alle deelnemers de noorkust gepasseerd en Westpunt gerond om aan het laatste tegenwindse rak te beginnen.

De uitslag was bij het ter perse gaan van dit nummer nog niet bekend. Op dat moment lag het duo Boks/Kortmann op kop ter hoogte van Knipbaai. Zij werden op een mijl afstand gevolgd door de eerste concurrent. Op ongeveer vijf mijl volgde Heemskerk als hekkesluiter.

Vandaag komen ook de eenpersoons Sunfishes en de jachten in de cruisingklasse voor het eerst in actie. Morgen en zaterdag worden de laatste wedstrijden gevaren.

Statenvoorzitter klaagt Cova aan

Cijntje eist rectificatie van artikel Independiente

WILLEMSTAD — Ephraim Cijntje, de vertegenwoordiger voor PTT Telecom op Curaçao, heeft besloten het maandblad Independente aan te klagen wegens smaad. Voor bepaalde passages in een artikel over de privatisering van Landsradio, waarin de naam van Cijntje genoemd staat in verband met vermeend betaalde voorschotten aan politici, zal rectificatie worden gevraagd.

De consultant heeft hiervoor advokaat Pieters-Kwiers in de arm genomen. Voor welke passages rectificatie zal worden geëist, wil Cijntje niet kwijt. "Vandaag gaat het verzoekschrift de deur uit. Ik kan daarom nu nog niet uitwijden over de inhoud. Die zal eerst door mijn advokaat worden bestudeerd."

Het is hem niet bekend of PTT Telecom op de hoogte is van de protesten, die hier de laatste tijd gerezen zijn in verband met de voorgenomen verkoop van aandelen Curtel N.V. aan het Nederlandse telecommunicatiebedrijf.

Wat hij wel kan zeggen is dat PTT Telecom zeker geen druk zal uitoefenen op de regering om snel tot aandelenverkoop te komen. "Men heeft geen haast. Wel zal men op een gegeven moment duidelijkheid willen hebben omtrent de toekomst." Ook dit bedrijf stelt haar prioriteiten, aldus de vertegenwoordiger voor PTT Telecom.

INDEPENDIENTE

Niet alleen Cijntje verweert zich tegen bepaalde uitlatingen van tegenstanders van aandelenverkoop. Ook Statenvoorzitter Rufus McWilliam stapt naar een advokaat wegens laster ten aanzien van zijn persoon. De laatstgenoemde werd eveneens in het artikel in Independiente bij naam genoemd, maar heeft besloten geen stappen tegen dit blad te ondernemen.

Waar hij wel een zaak van wil maken, zijn de uitspraken van vakbondsleider Errol Cova, dinsdag jl. gedaan na afloop van een stille protestmars te Vredenberg. De voorzitter van de Kamer van Vakbonden vergeleek de Statenvoorzitter met het hondje Rufo, dat bekend staat als een dief. Ook hekelde Cova de mening van McWilliam dat hij 'het recht in eigen hand wilde nemen'.

McWilliam meent dat hij volkomen in zijn recht staat als hij zegt zichzelf en zijn gezin te zullen verdedigen als er een demonstratie voor zijn huis wordt gehouden. "Wat heeft mijn vrouw hiermee te maken." Tijdens de stakingen van de ambtenarenvakbond werd het huis van de Statenvoorzitter met stenen bekogeld. "Wij voelden ons bedreigd en kregen van de politie te horen dat wij niet op assistentie konden rekenen als dat nodig mocht zijn. Wat is er dan logischer dan dat ik zeg dat ik dan maar mezelf moet verdedigen?"

Exit Pietersz en Inderson

Vandaag beëdiging minister Rozendal

WILLEMSTAD/KRALENDIJK — Omdat gouverneur Jaime Saleh dezer dagen - in het bijzijn van zijn Arubaanse collega - op Bonaire verblijft, heeft daar vandaag de beëdiging plaats gevonden van DP-minister Frank Rozendal. Dat bevestigde Rozendal, die gisteren al in Fort Amsterdam gesig naleerd werd, aan journalisten. Rozendal, die sinds '73 bestuurslid van de DP is, wordt nu belast met arbeid en sociale zaken.

Rozendal (63) was in de jaren '70 en begin jaren '80 diverse malen gedeputeerde voor de DP van onder andere onderwijs, volksgezondheid en sport. In de jaren tachtig was hij onder meer eerste vice-premier, minister van onderwijs, staatkundige structuur, volksgezondheid en verkeer en vervoer.

Zijn nieuwste portefeuille (arbeid en sociale zaken) bekleedde tot voor kort Eithel Pietersz van FOL/SI. Pietersz is sinds het vertrek van de FOL/SI uit de regeringen niet meer als zodanig naar buiten toe opgetreden. Anders is dat met FOL/SI-minister Stanley Inderson, die vandaag formeel minister af is. Hij verklaarde gisteren nog niet te weten wat hij gaat doen. Formeel maakt hij aanspraak op pensioen. Hij kondigde eerder aan mogelijk "naar school terug te gaan" als onderwijzer. Ook overweegt hij een nieuwe partij te beginnen, nu hij formeel met de FOL gebroken heeft. Hij was voorzitter van de Frente.

Niet bekend of ook de nieuwe, tweede minister voor de UPB (Bonaire) vandaag ook al de eed aflegde. Dat is hoogstwaarschijnlijk niet het geval, zo zei een woordvoerder van de RVDS vandaag in Willemstad.

De UPB krijgt, zoals bekend, een tweede minister in het kabinet Liberia, nu de FOL-SI uit de regering is vertrokken. Hij zal belast worden met volksgezondheid. Officieel werd nog niet meegedeeld wie de kandidaat is. Officieus wordt de naam genoemd van Robbie de Jong, die momenteel in de Staten zit voor de UPB. Ook Papa Statia, ex-minister en nu ook Statenlid (ondervoorzitter van het parlement), is een potentiële ministerskandidaat. Rudi Ellis is al bewindsman voor Kralendijk en wel van ontwikkelingssamenwerking.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:

Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt en, op een enkele lichte bui in de komende nacht of morgenochtend na, droog.

Zwakke tot matige, overdag af en toe vrij krachtige, overwegens oostelijke wind (tussen vijf en twintig knopen).

WEEROVERZICHT:

Een hoge drukgebied, die ons weer gedurende de afgelopen weken vrijwel onafgebroken beïnvloed heeft, neemt geleidelijk aan verder in betekenis af. Tegelijkertijd zal in de komende 24 uur van tijd tot tijd vrij vochtige lucht worden aangevoerd waardoor tijdelijk op meer bewolking kan worden gerekend. De kans op neerslag blijft echter beperkt tot enkele verspreide, lichte buien.

VOORLOPIGE VOORUITZICHTEN VOOR HET PAASWEEKEINDE: Overwegend half bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	31	25	0.0
Bonaire	half bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	half bewolkt	31	26	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	29	23	0.0
St Maarten	zwaar bewolkt	30	25	2.7
Amsterdam	zwaar bewolkt	08	02	9.0
Atlanta	onbewolkt	29	16	0.0
Bogotá	half bewolkt	21	11	-.-
Kingston	licht bewolkt	32	24	0.4
Miami	licht bewolkt	27	22	0.0
New York	zwaar bewolkt	13	07	0.0
Paramaribo	half bewolkt	31	23	5.1
Port-of Spain	licht bewolkt	33	23	sp
San Juan	licht bewolkt	32	23	0.0
Sto Domingo	zwaar bewolkt	30	21	0.0

■ — *Het organiserend comité, dat ervoor gezorgd heeft dat de CCMRC voor de eerste keer in haar geschiedenis naar Curaçao komt. Het medisch congres vindt plaats van 22 tot en met 25 april in het ITC. Op de foto van links naar rechts: M. Kibbelaar (GGD), V. Marcha (UNA), S. Leon (gynaecoloog) en H. Adoptie (Toeristenbureau).*

Bentoera: "Internationalisering Curaçao"

Medisch congres CCMRC moet onderzoekscultuur bevorderen

WILLEMSTAD — Zo'n tweehonderdvijftig artsen uit het Caribisch gebied nemen vanaf volgende week woensdag op Curaçao deel aan het 37e congres van de Commonwealth Caribbean Medical Research Council, dat voor de eerste keer op ons eiland wordt gehouden. Tijdens deze medische conferentie, die in het ITC wordt gehouden, presenteren medici en gezondheidswerkers uit de regio resultaten van een breed scala aan onderzoeken.

In het kader van volksgezondheid zal tijdens de eerste congresdag met name aandacht besteed worden aan diabetes (suikerziekte) en aids, dat vanuit allerlei perspectieven zal worden belicht. Ook zullen socio-culturele en psychiatrische onderwerpen aan de orde komen. De meeste presentaties zijn afkomstig uit Jamaica, alwaar de moedervestiging van de University of the West Indies te vinden is, en Guyana, Barbados en Trinidad. Op de twee laatstgenoemde eilanden staan dochtervestigingen van de UWI.

Vrijdag 24 april staat in het teken van gezondheid van moeder en kind. Het Caribisch gebied kent een hoog sterftecijfer voor pasgeborenen. Bijdragen uit Jamaica, Trinidad en Tobago gaan dieper op deze kwestie in. Maar ook Curaçao presenteert zich middels een bijdrage van de arts F. van der Dijs. Op dezelfde dag zullen lezingen worden verzorgd naar aanleiding van klinische- en laboratoriumstudies.

De middaguren zijn gewijd aan de klinische praktijk. Ook hier weer veel bijdragen van de University Hospital of the West Indies. Het St. Elisabeth Hospitaal is op deze dag met een lezing vertegenwoordigd. De arts M. van Agtmael presenteert een zogenaamde pilot-study over de toepassing van een medicijn bij longziekte.

De klinische praktijk staat zaterdag 25 april op het programma. De artsen J.C. Nossent (chef de clinique Sehos) en G. Jessurun geven hier acte de présence voor Curaçao.

UIT DE DOEKEN

Tijdens de conferentiedagen worden posterpresentaties gehouden. Onderzoekers doen hier voor belangstellenden hun bevindingen uit de doeken. De onderwerpen zijn over het algemeen nogal specialistisch, maar het organiserend comité, waarin de heren Kibbelaar (GGD), Marcha (UNA), Leon (contactpersoon CCMRC) en Adoptie (Toeristenbureau) zitting nemen, benadrukt dat de congresdagen voor alle werknemers in de gezondheidszorg van belang zijn.

Plaatselijke posterpresentaties kunnen worden verwacht van S. Keil en G. Koeijers, M. Haasnoot-Smallegange, N. Egelie en J.C. Nossent en F. Muskiet.

Mac Kibbelaar, hoofd GGD, noemt de komst van de CCMRC van groot belang voor Curaçao. "We kennen hier nauwelijks een onderzoekstraditie. Dank zij dit congres kunnen de contacten met de regio versterkt worden en krijgen we een stimulans om meer aan research op het gebied van de volksgezondheid te doen." Wie geen aandacht besteedt aan research, komt niet vooruit, stelt hij.

In dit verband wijst de gynaecoloog Sergio Leon op de preventieve werking die van studies kan uitgaan. "Wanneer we bij voorbeeld door onderzoek te weten komen waarom bepaalde ziekten hier op latere leeftijd zoveel voorkomen, dan kun je daar gericht aan gaan werken en jongere mensen op de gevaren van een bepaalde levensstijl wijzen, die op latere leeftijd tot problemen leidt."

FACILITEITEN

Op Curaçao ontbreken de faciliteiten voor het doen van onderzoek. Als artsen al onderzoek doen, dan moet dit in de vrije uurtjes gebeuren. Het hangt vaak van een enthousiaste chef de clinique af, of arts-assistenten naast hun drukke baan ook tijd willen vrijmaken voor research.

Toch zijn er volgens Kibbelaar wel mogelijkheden, ondanks dat Curaçao geen universiteitshospitaal heeft zoals Jamaica. Er zijn nogal wat geldstromen, die kunnen worden aangeboord, stelt hij.

Tijdens de openingsceremonie in het Centro pro Arte, woensdagavond aanstaande, treedt Curaçao overigens officieel als *associate member* toe tot de CCMRC. Aan de gasten zal een Curaçaose avond worden aangeboden met muziek, zang en dans, aldus Hebron Adoptie, die het sociale programma voor de congresgangers verzorgt.

De totale kosten voor het congres bedragen ongeveer 200.000 gulden, zei Kibbelaar desgevraagd. Hiervan betaalt de CCMRC 75.000 gulden, terwijl de eilandelijke overheid ongeveer 60.000 bijpast. De NASKHO, de Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs stelt zich garant voor 18.000 gulden, terwijl de EEG 60.000 gulden heeft toegezegd.

Raymond Bentoera, de nieuwe gedeputeerde van Volksgezondheid die eveneens aanwezig was bij de perspresentatie van het congres, zei de komst van de CCMRC te beschouwen als een goede stap op weg naar de internationalisering van Curaçao. "Het Caribisch gebied is een geheel."

Alvorada op Jazz Festival

■ *WILLEMSTAD — De Curaçao Jazz Foundation organiseert op 8 en 9 mei het tweede KLM Holland Jazz Festival in Rust en Burgh. Dit jaar neemt aan dit festival deel de groep Alvorada die onder leiding staat van de pianiste Ferial Karamat Ali, die samen met Ana Beck in verscheidene Braziliaanse formaties heeft gespeeld. Alvorada is een verzameling van fijne musici: Ed Verhoeff (gitaar), Leonardo Amuedo de Souza (basgitaar), Roy Dackus (drums) en Alaor Soares (percussie). Allen staan zij hoog aangeschreven in de jazz en Latijnsamerikaanse muziek.*

De kaarten voor het KLM-festival kosten 25 gulden en zijn reeds verkrijgbaar bij de verscheidene boekhandels, Music House, VGKS en KLM's passagekantoor in het ITC.

WILLEMSTAD — Na eerst een vrouw een paar klappen te hebben uitgedeeld, stortte de agressieve man R.M. (41) zich op de toegesnelde politie-agenten. Een en ander vond gisteravond plaats in de buurt Mahuma. Tijdens de worsteling kon ternauwernood voorkomen worden dat ook de agenten ervan langs kregen. De man kon worden vastgegrepen en is daarna meegenomen voor verder verhoor. Bij de politiewacht aangekomen uitte de vechtjas ernstige bedreigingen aan het adres van de aanwezige politiemensen.

Bachkoor in kerk Janwé

WILLEMSTAD — Volgens goede gewoonte zal ook dit jaar het Bachkoor fragmenten van de Matthäus Passion ten gehore brengen op Goede Vrijdag. Het koor dat onder leiding staat van Frank Francisca brengt de stukken van Bach, afgewisseld met lezingen van pater Streefkerk.

Dit jaar wordt het concert gehouden in de kerk van Janwé en niet in de kathedraal van Pietermaai. De aanvang is half negen 's avonds en de deuren van de kerk zijn vanaf acht uur open.

De muzikale begeleiding is in handen van het Antilliaanse begeleidingsorkest onder leiding van Iman en Aya Landheer, met Johnny Kleinmoedig aan het orgel. Het kinderkoor Thatrum onder leiding van Ette Pijl zal met bepaalde fragmenten meezingen.

Solisten op deze muziekavond zullen zijn Barbara Newton, Bita van Buuren en Nic Møller. De entree is gratis en men rekent op een goede opkomst.

Inderson : draaiboek op valreep

Meer en betere verslavingshulp op Antillen bittere noodzaak

WILLEMSTAD — Op zijn laatste dag als minister van volksgezondheid ontving gisteren Stanley Inderson een lijvig rapport dat als draaiboek moet dienen om te komen tot de ontwikkeling en verbetering van de (drugs)verslavingszorg op de Nederlandse Antillen. Dat is hard en zeer dringend nodig, is de boodschap die als een rode draad door het document loopt. Aan deze nota, die in opdracht van Inderson en de evenens vertrekkende minister Ivo Knoppel (justitie) werd gemaakt, is circa anderhalf jaar gewerkt door een werkgroep waarin een groot aantal relevante instanties en personen zitting hadden. Ook twee deskundigen uit Nederland hebben meegedacht en het eindprodukt 'indrukwekkend' genoemd. Het voorgestelde beleid moet op drie peilers rusten: preventie, verslavingshulp en deskundigheids-bevordering. Voorzitter Siegfried Victorina van die werkgroep deed tijdens een persconferentie een dringend beroep op de nieuw aan te treden bewindslieden de aanbevelingen vooral uit te voeren. Een van de recommendaties is dat het opvangcentrum te Groot St. Joris afgebouwd wordt.

Een van de problemen van de Antillen is dat veel organisaties langs elkaar heen werken. De (samenwerkings)struktuur ontbreekt. Datzelfde geldt voor een tekort aan gekwalificeerde mankracht. Dit patroon manifesteert zich zeker ook op het gebied van de verslavingshulp. Dat, terwijl drugs- en andere vormen van verslaving (drank, gokken bv) toenemen in alle sociale klassen (al dan niet verborgen, zoals in de midden en hogere klassen), zo blijkt uit de bevindingen van de werkgroep. Een opvallend detail is dat de werkgroep de nadruk legt op het belang van gedegen opvang: 90% van de verslaafden is in feite niet totaal en zeker niet op conventionele wijze van deze 'ziekte' te genezen. Men moet dus op andere manieren, maar dan wel op professionele en gestruktureerde wijze, geholpen worden.

Een ander groot knelpunt om deze problematiek goed aan te pakken is dat hier erg veel geschreven en onderzocht wordt waardoor aan rapporten geen gebrek is; alleen, er gebeurt maar zelden wat met al die documenten, wist Victorina te vertellen. Het is te hopen dat het deze keer anders zal gaan en dat het rapport, ondanks de wisseling van de ministeriële wacht, niet in de bekende la verdwijnt. Dat zou een bijzonder afkeurenswaardige zaak zijn, stelde Victorina die niet zo lang geleden hoofd was van de afdeling geestelijke volksgezondheid (AGV), maar de laatste jaren ter beschikking werd gesteld van de minister van volksgezondheid. Hij heeft zich gespecialiseerd op het gebied van de drugsproblematiek, verslavingshulp en opvang. In 1988 kwamen reeds een groot aantal organisaties van alle eilanden bijeen om zich te buigen over preventie. Met deze aanbevelingen werd nooit wat concreets gedaan. Vandaar dat ze nu weer onderdeel uitmaken van de grotere aanpakvoorstellen.

Toegegeven wordt dat de voorgestelde plannen kostbaar zijn, zeer kostbaar zelfs en neerkomem op zo'n 4.5 miljoen gulden per jaar. Financiering uit Nederland is daarom een must. Het rapport wordt dan aan het KabnA aangeboden ter financiering, bleek gisteren. Uitwisseling en bijstand op het gebied van mankracht is verder heel belangrijk. Een compleet uitgewerkt opleidingsplan voor het personeel is nog niet rond, kondigde Victorina gistermiddag aan. Dat zal over een aantal maanden zo ver zijn.

Ex-minister Inderson nam gisteren zeer uitvoerig de tijd te wijzen op het belang van de ontwikkeling van adequate opvangstruktuur voor verslaafden. Erkent hij daarmee dat in feite de oorlog tegen drugsgebruik als verloren kan worden beschouwd? Criminoloog Inderson: "Nee, dat denk ik niet, maar preventie en opvang zijn onverbrekelijk met elkaar verbonden." Ook pleitte de ex-bewindsman, die zich zelf nu 'gepensioneerde' noemt, voor meer aandacht voor de psychiatrische zorg (in casu Capriles kliniek) en het milieu. "Toegegeven moet worden dat deze zaken altijd een stiefmoederlijke behandeling hebben gehad op de Antillen. De media moeten alert blijven en de bewindslieden met hun neus op de feiten blijven drukken."

De waarnemend directeur van de Capriles kliniek, dr Glenn Matroos, overhandigde gistermiddag een deelrapport in over de opvang van psychisch gestoorde verslaafden aan Knoppel-adviseur Teun Miedema: deze groep is tot heden vaak helemaal onvoldoende aan bod gekomen en daarin zal verandering komen. Dat, terwijl wat deze mensen betreft sprake is van een dubbelproblematiek. Vandaar dat er bij de Capriles-kliniek een speciale afdeling komt waar 20 mensen die in deze categorie vallen apart opgevangen zullen worden. Deze groep zal overigens de nodige tijd en ruimte kijgen wanneer binnen niet al te lange tijd een andere groep van 36 mensen naar de zg aanleunwoningen op het Capriles-terrein verhuizen. Deze patiënten zijn in staat een relatief zelfstandig bestaan te leiden. Matroos hield overigens ook een pleidooi voor het afbouwen van het opvangcentrum op St. Joris.

Uit Nederland hebben de verslavingsdeskundigen (de Antilliaan) R. Pieters (directeur van de stichting Srefi Jepi) en J. Walburg (algemeen directeur Jellinekcentrum) hun medewerking verleend voor de tot stand koming van het rapport. De twee hebben het eindresultaat nu onder ogen gehad en blijken er zeer onder de indruk van. Volgens Pieters is het rapport op tal van gebieden zelfs voor Nederlandse maatstaven erg vooruitstrevend. "Ik meen dat nu niets meer geschreven moet worden, nu moet overgegaan worden tot de uitvoering."

Stagiaire bij Iglesia Reforma

WILLEMSTAD — De Iglesia Reformá (gereformeerde kerk) werkt sinds 2 maart met een stagiaire van de Hanzehogeschool Groningen. Zij zal in het kader van haar opleiding voor management en communicatie voor een periode van een half jaar stage lopen bij de Iglesia Reformá.

Om de bevolking zoveel mogelijk kennis te laten maken met de Iglesia Reformá en met de boodschap van de bijbel is het noodzakelijk om op een professionele manier in de publiciteit te treden. Hierbij valt onder meer te denken aan de publiciteit te treden. Hierbij valt onder meer te denekn aan de publiciteit die elk jaar gevoerd moet worden voor de door hen georganiseerde tentcampagne.

Deze groots opgezette campagne, die tot nu toe steeds erg succesvol was, zal ook dit jaar weer op een positieve manier onder de aandacht van zoveel mogelijk mensen op Curaçao gebracht moeten worden. De stagiaire zal dit jaar adviseren bij en meewerken aan het opstellen van een plan voor de komende tentcampagne in Montagne in de week van 10 tot en met 16 augustus 1992.

Daarnaast zal de stagiaire een plan opstellen voor een effectieve verkoop en promotie van de nieuwe Papiamentstalige kinderbijbel — 'Kuentanan for di beibel' — en ander publicatiemateriaal.

De Iglesia Reformá zegt met hun ervaring in combinatie met de theoretische kennis van de stagiaire goed samen te kunnen werken binnen de verschillende activiteiten op PR-gebied. Zij zien in de toekomst ook zeker mogelijkheden voor het opnieuw inzetten van een stagiair voor vergelijkbare en andere werkzaamheden binnen de organisatie.

WAARSCHUWING

De marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op donderdag 23 april 1992 van 07.00 uur tot 19.00 uur en vrijdag 24 april 1992 van 07.00 uur tot 13.20 uur een schietoefening wordt gehouden op Anabul. Er wordt geschoten met scherpe munitie. Het onveilig gebied aan landzijde wordt afgebakend met rode vlaggen en borden.

ORANJESTAD — **Minister President Nelson Oduber heeft ter gelegenheid van de Goede Week en de Paasdagen een boodschap uitgesproken. De premier noemt het feit dat vele families met de Paasdagen gaan kamperen, een gezonde manier om samen de dagen door te brengen.**

Uiteraard moet dit alles niet ten koste gaan van mensenlevens en ander leed die in vele gevallen veroorzaakt worden door teveel gebruik van sterke drank, drugs en gebrek aan respect voor de medemens. Op alle ingezetenen doet de premier een beroep om gedurende de Paasdagen Aruba schoon te houden en geen vuil achter te laten bij de kampeer plaatsen.

Oduber: "Laat ons in de komende dagen de eenheid, liefde en aandacht voor de medemens in de praktijk brengen en ze op een gezonde en aangename wijze doorbrengen".

Bowling

ORANJESTAD — Mercurius Trading organiseert in het komend weekend in samenwerking met Eagle Bowling Palace een toernooi om de Heineken Cup. Het toernooi wordt dagelijks van donderdag zestien tot en met zondag negentien april om acht uur 's avonds gehouden. Maandag 21 april begint het om elf uur 's morgens. Elke dag zullen vier wedstrijden worden gespeeld zowel voor dames als heren.

De nettowinst van het Amerikaanse papierconcern INTERNATIONAL PAPER is in het eerste kwartaal van dit jaar gedaald van 128 miljoen dollar tot 104 miljoen dollar. De winst per aandeel ging omlaag van ... dollar tot ... dollar en de omzet groeide van 3,1 miljard dollar tot ... miljard dollar.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
100.

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

BIOSCOPEN
donderdag
DRIVE-IN: 20.30 uur **Frankie & Johnny** (comedy/drama; 18 jr.).
vrijdag
geen voorstellingen.
zaterdag
DRIVE-IN: 20.30 uur **All I want for Christmas** (animated; alle leeft.); 24.00 uur **Frankie & Johnny** (comedy/drama; 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Child's Play 3** (horror; 18 jr.)
zondag
DRIVE-IN: 21.00 uur **All I want for Christmas** (animated; alle leeft.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Child's Play 3** (horror; 18 jr.)
maandag
DRIVE-IN: 20.30 uur **An American Tail: Fievel goes West** (animated; alle leeft.).

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
donderdag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter E. Laclé. Tel.: 23379/28442.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
vrijdag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter A. v/d Linden, Adrian Laclé Boulevard 5. Tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
zaterdag+zondag van 09.00-10.00/17.-18.00 uur:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin, Noord 68. Tel.: 21522/22694.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Westrate via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).
maandag van 18.00-07.00 uur:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Yagua-Fingal via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 24300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter M. Cheung via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Pabao brug: Santa Maria, Santa Cruz 52-D (Santa Cruz). Tel.: 35585.
Pariba di brug: San Nicolas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45712.
vanaf zaterdag
Pabao brug: del Pueblo, Caya Betico Croes 48 (Oranjestad). Tel.: 21253.
Pariba di brug: San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45119.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale, tel.: 115, op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA
ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel. 115.

* * * * * * * *

TELEARUBA
DONDERDAG: 18.00 Cartoons; 19.00 Documentary; 19.30 Showbiz Today; 20.00 Telenoticias; 20.30 Government Program; 21.00 CNN International News; 21.45 Movie; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

DIVERSEN
ATLETIEK **Fundacion Anti Droga Aruba):** 20.00 uur start Strandloop bij Divi Divi Hotel.

* * * * * * * *

VRIJDAG
DIVERSEN
BEDEVAART: 04.45 uur start bij de woning van familie Lee te Tanki Leendert naar de Alto Vista-kapel.

CONCERT: 20.30 uur van de Curaçaose koren Orféon Crescendo en Santa Cecilia o.l.v. Rignald Yankey - Cas di Cultura.

* * * * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
SPORT
KICKBOXING **(Muay Thai Kickboxing Bond Aruba):** 20.00 uur gala-avond met titelgevechten light middle-klasse -Sporthal Santa Cruz.

* * * * * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
CONCERT: 10.00 uur van de Curaçaose koren Orféon Crescendo en Santa Cecilia o.l.v. Rignald Yankey - kerk van Dakota.

* * * * * * * *

DINSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO
DAKOTA **(openingstijden):** dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
GOEDE VRIJDAG
ORANJESTAD: 19.00 uur viering Heilig Avondmaal.
EERSTE PAASDAG
ORANJESTAD: 10.00 Paasdienst o.l.v. ds. A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur Paasdienst; ds A. van den Doel.

* * * * * * * *

AVP-moties afgewezen door coalitiepartijen

ORANJESTAD — Niet minder dan zestien moties die door de fraktie van de Arubaanse Volkspartij (AVP) werden ingediend tijdens behandeling van de algemene begroting en gesteund door de PPN werden door de coalitiepartijen MEP/ADN/PPA afgewezen. Met deze moties wilde de AVP de aandacht vestigen op sociale voorzieningen, die dringend verbetering moeten krijgen en aangepast moeten worden aan de gestegen kosten van levensonderhoud, die de afgelopen vier jaar met achttien procent toenamen.

AVP leider mr. Henny Eman zette uiteen dat deze moties werden ingediend vanwege de bezorgdheid die er onder de bevolking bestaat vanwege de gang van zaken. De bevolking voelt zich door de huidige regeerders in de steek gelaten omdat deze weigert om de minimumlonen aan te passen. Voorts werd verhoging van onderstand gevraagd alsmede aanpassing van pensioentoelage en vele andere sociale voorzieningen. Eman noemt het een kwalijke zaak dat de regering Oduber enerzijds aan de multinational Lago 250 miljoen kado geeft, terwijl sociale voorzieningen voor de bevolking vergeten worden. Voor de bejaarden zijn door de gestegen inflatie de levenskosten aanmerkelijk verhoogd en is het uitermate moeilijk rond te komen.

Het argument dat er geen geld is, waarop de regering Oduber zich steeds beroept om voorstellen af te wijzen, wijst Eman resoluut van de hand. In dit verband stelde hij dat de regering wél pronkt met een surplus van 28 miljoen florin op de begroting, maar geen geld heeft voor sociale voorzieningen. "De wijze waarop de regeringspartijen de AVP-moties ten behoeve van de sociale noden van de bevolking hebben afgewezen, dragen er toe bij dat de bevolking deze regering niet langer kan accepteren", aldus Henny Eman. "Ik voel dit voor onze partij nog meer als een verantwoordelijkheid om zo spoedig mogelijk verbeteringen en veranderingen voor het volk aan te brengen".

Winnende auto-sticker

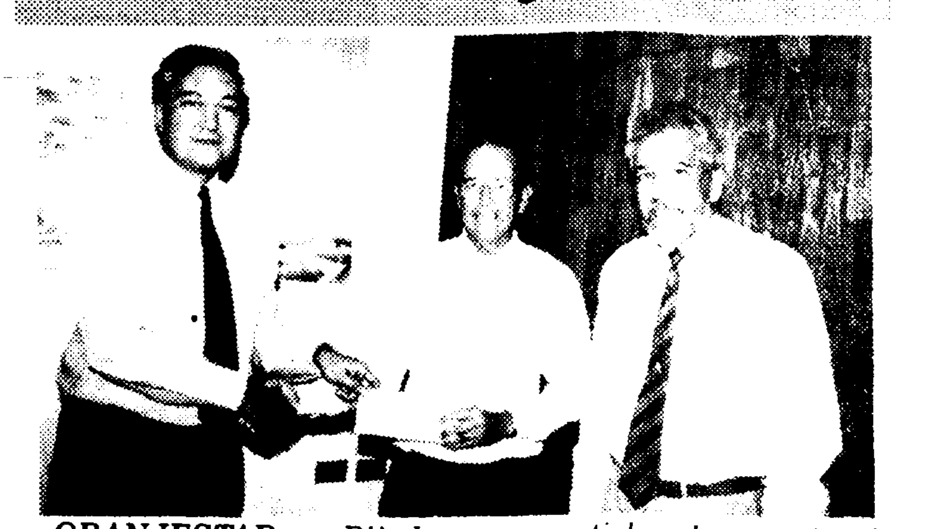
ORANJESTAD — Air Aruba heeft de tweede trekking gehouden voor haar autosticker wedstrijd. Ditmaal is de prijs gevallen op de met de Air Aruba-sticker versierde nummerplaat A-20069. De eigenaar van deze auto kan met de marketing-afdeling van Air Aruba contact opnemen voor ontvangst van zijn prijs: een reispassage naar dezelfde bestemming die de eigenaar voor het laatst kocht.

Patiëntenvervoer per vliegtuig

ORANJESTAD — 'Pro Air Charter Company Aruba' (PACCA) is de naam van een nieuw Arubaans bedrijf dat zich richt op het vervoer en de behandeling van patiënten aan boord van een ambulance-vliegtuig.

"De voorbereidingen voor dit projekt hebben twee jaar in beslag genomen en nu is het zover dat PACCA met haar diensten kan beginnen", aldus de bekende piloot Rupert Richards. Hij is de direkteur van het nieuwe bedrijf en tevens PACCA-promotor. De andere stafleden zijn Ruben Croes (hoofd medisch coördinator) en José Dirksz (assistent medisch coördinator). Volgens Richards kan het PACCA-vliegtuig met een patiënt aan boord binnen de tijd van één uur vertrekken naar het land van bestemming. Dat is volgens Richards veel sneller dan wanneer een ambulance-vliegtuig vanuit het buitenland moet komen om een patiënt hier op te halen. Het vliegtuig is niet alleen uitgerust met de modernste apparatuur voor medische behandeling, maar er is tevens een regeling getroffen met de autoriteiten voor een zogenaamde voorkeursbehandeling om zo snel mogelijk te kunnen opstijgen.

ABN/AMRO jubilaris

ORANJESTAD — Bij de ABN/AMRO Bank in Oranjestad herdacht Gerardo Kock zijn 35-jarig dienstjubileum. De heer Kock is sinds 1968 procuratiehouder en is de laatste jaren hoofd administratie. Op de foto de jubilaris (midden) met onderdirekteur Nelo Loefstok en direkteur André Harmsen.

Dragraces Palo Margo

ORANJESTAD — De jaarlijkse internationale dragraces, bekend onder de naam 'Aruba Super Nationals' worden dit jaar door het 'Big Papito Racing Team' georganiseerd van dertig april tot en met drie mei op de racebaan te Palo Marga.

Ditmaal zal er niet geraced worden in de avonduren, maar zullen alle wedstrijden overdag tussen elf en half zes plaatsvinden. De finales zijn op drie mei. Uit de Verenigde Staten worden twaalf auto's verwacht; acht uit New Jersey en vier uit Miami. De andere bolides komen uit Puerto Rico, Venezuela en Bonaire. Aruba zal met zo'n zestig stuks van de partij zijn. Voor de dragliefhebbers is een package samengesteld, waarbij men voor 45 florin op alle vier dagen toegang heeft. Per dag kosten de kaarten respectievelijk vijf, tien, twintig en vijfentwintig florin. Ook kan men een 'Car Pass' voor alle vier de dagen krijgen tegen betaling van vijftien florin.

Op 26 april wordt een Car Show gehouden, die vertrekt bij het Holiday Inn Hotel en vandaaruit naar de Las Vegas bar in San Nicolas gaat. Daar worden de activiteiten voortgezet met muziek, verkoop van t-shirts en andere attracties.

Abraham bij gouverneur

ORANJESTAD — Toen gouverneur mr.Olindo Koolman woensdag uit Bonaire terugkwam, trof hij op zijn kantoor Abraham aan, die hem speciaal kwam feliciteren met zijn vijftigste verjaardag. Het was een speciale dag op het kabinet van de gouverneur omdat kabinetdirecteur Bas Nieuwenhuizen en echtgenote Pauline vijftien jaar zijn getrouwd. Op de foto de echtparen Koolman en Nieuwenhuizen.

Centrale Bank zoekt weer ander bouwterrein

ORANJESTAD — De plannen van de Centrale bank van Aruba om het voormalige woonhuis van dr.Eloy Arends aan de Wilhelminastraat te kopen en daar de gebouwen van de bank te vestigen zijn op losse schroeven komen te staan. Met de regering is niet tot een overeenstemming gekomen.

De Centrale Bank wilde ondermeer de Schoolstraat naast het gebouw voor verkeer laten sluiten, zodat zowel de Centrale Bank als het aan de overkant gelegen gebouw van de Raad van Advies en Algemene Rekenkamer, over een behoorlijke parkeerplaats zouden kunnen beschikken. Dit voorstel werd afgewezen. De Centrale Bank schijnt nu op zoek te zijn naar een ander bouwterrein.

Intussen wordt het voormalige gebouw van Hotel Colombia, dat achter de woning staat en bij de aankoop zou hebben behoord. gebruikt door drugsverslaafden. Het gebouw verkeert in een deplorabele toestand. Door de overheid, de eigenaar van het gebouw, wordt niets gedaan. Enige dagen geleden deed de politie daar een inval in verband met inbraken in Oranjestad. Er werden toen zowel in het gebouw als op het dak gestolen goederen gevonden. Alles werd in beslag genomen en er werden enige aanhoudingen verrricht. In het gebouw zouden thans dertig drugsverslaafden een onderdak vinden.

Gepensioneerden Lago 'vergeten'

ORANJESTAD — Volgens PPN-leider Eddy Werleman is de regering in het slotakkoord iets heel belangrijks vergeten: de gepensioneerden van de Lago. Hij brengt in een verklaring naar voren dat de mensen die in 1985 aanwezig waren bij de sluiting van de Lago, vorige week ook moesten aanschouwen hoe de Lagoboeken werden gesloten.

"In haar ijver om de Lago een genoegen te doen, heeft de regering er geen moment aan gedacht of de gepensioneerden hun pensioen kunnen blijven innen", aldus Werleman. Hij betreurt ook dat de regering niet eens een morele claim met de Lago heeft kunnen bewerkstelligen. Werleman bracht in herinnering hoe de Antilliaanse regering dit wel in 1985 bereikte met de Shell. De Arubaanse regering had met de Lago kunnen onderhandelen dat deze multinational haar pensioenfonds in Aruba zou incorporeren en kapitaliseren. "Hierdoor zou het mogelijk zijn geweest dat een aanzienlijk kapitaal naar Aruba wordt gebracht, met de mogelijkheid dat uit dit fonds additionele inkomsten gegenereerd worden", aldus Eddy Werleman.

Aruba-triathlon

ORANJESTAD — La Cabana Hotel begeleidt op 28 juni de zevende Aruba International Triathlon, georganiseerd door Idefre. Het hotel biedt de deelnemers een speciaal tarief en is ook het hoofdkwartier voor andere aktiviteiten zoals de prijsuitreiking, perskamer, registratie-en informatiecentrum.

De triathlon brengt atleten uit de Caribische landen, Zuid Amerika, Verenigde Staten en Nederland naar Aruba. Vorig jaar kwamen 120 deelnemers uit Venezuela, Colombia, Puerto Rico, St.Maarten, Bonaire, Curaçao, Suriname, Antigua en de Kaaiman Eilanden. Een bedrag van 35.000 dollar aan prijzengeld wordt uitgeloofd, waaronder 1.200 dollar voor de winnaar bij de heren en duizend dollar voor de winnende dame. Daarnaast zijn er prijzen voor de beste zwemmer, afstandloper en wielrenner.

Pastoor beroofd

SANTA CRUZ — In het Centro Pastoral vond gisteren een brutale beroving plaats waarbij pastoor Franssen vijfhonderd florin lichter werd gemaakt. De aandacht van de pastoor werd getrokken toen hij vreemde geluiden hoorde in het gebouw.

Toen hij ging kijken werd hij verrast door een blanke man, die uitstekend Nederlands sprak en de pastoor met een schroevendraaier en een ander scherp voorwerp, vermoedelijk een brievenopener, bedreigde. Hij had een T-shirt voor zijn gezicht en gooide een stoel in de richting van de pastoor en eiste geld. Hij bezorgde Franssen met het scherp voorwerp een lichte verwonding en slaagde erin met vijfhonderd florin te verdwijnen in de richting van Seri Noka. Met enige politie-patrouilles werd een onderzoek in de omgeving verricht maar er werd niets gevonden. Het onderzoek duurt voort.

Vijftigduizend keer sit-up

ORANJESTAD — Rudy Carti zal aanstaande zaterdagavond om negen uur, tijdens de sportactiviteiten van S.O.S. op de Eagle Beach, weer een atletiek-prestatie leveren. Hij zal proberen om binnen de tijd van zestien uur vijftigduizend sit-ups te doen. Hierna zal Carty op het strand aerobic-lessen geven. De sit-ups zijn een onderdeel van de voorbereidingen om dit jaar een wereldrecord te vestigen en in het Guinness Book of World Records te worden opgenomen.

Auto onder aanhangwagen

ORANJESTAD — Kort na middernacht kwam in de Paardenbaaistraat, ter hoogte van de ELMAR, een personenwagen onder een aanhangwagen terecht. De aanhangwagen stond vermoedelijk met onvoldoende verlichting langs de weg geparkeerd met daarop grote kabelrollen voor de ELMAR. De personenwagen werd geheel vernield en onder de truck platgedrukt. De chauffeur kwam met de schrik vrij. De naast hem zittende persoon raakte gewond aan het gezicht en werd voor medische hulp naar het hospitaal gebracht.

Cubanen en Haitiannen zoeken heil in VS

Kustwacht: Tweehonderd vluchtelingen opgepikt

MIAMI - De Amerikaanse Kustwacht heeft dezer dagen binnen korte tijd een kleine tweehonderd boot-vluchtelingen met bestemming de Verenigde Staten uit het water opgepikt. Het ging om 35 Cubanen en 168 Haïtianen.
In de buurt van Miami beach en Cayo Hueso onderschepte men de Cubanen die in wankele bootjes op weg waren naar de VS. In totaal heeft de Kustwacht dit jaar al 350 Cubanen uit het water gehaald die naar de VS onderweg waren. Volgens de Kustwacht neemt het aantal Cubanen dat probeert te vluchten toe.

De Haïtianen die men in het oog kreeg bevonden zich op verschillende boten die overbelast waren. Zij waren nog niet ver buiten de Haïtiaanse kust toen de Kustwacht hen in de gaten kreeg. Zij worden overgebracht naar de Amerikaanse basis Guantanamo op Cuba, waar zij ondervraagd worden om te achterhalen of het gaat om politieke of economische vluchtelingen. Voor politieke vluchtelingen staat de deur open in de VS maar voor economische vluchtelingen is er geen plaats.

BRUSSEL - Georgië kan lid worden van de Noord-atlantische Samenwerkingsraad (NASR), een overleg- en samenwerkingsorgaan van de NAVO-lidstaten en de landen van het voormalige Warschaupact.
Het besluit viel woensdag op een bijeenkomst van ambassadeurs uit zestien NAVO-landen met vertegenwoordigers van Oosteuropese landen, de voormalige Sovjetrepublieken en de Baltische staten. Georgië was de enige voormalige Sovjet-republiek die nog geen lid was van de samenwerkingsraad.

ORANJESTAD — Aruba Female Jaycees (AFJ) heeft in het kader van haar projekt 'Aruba Tambe Ta Parti Di Mundo' een t-shirt op de markt gebracht. Dit projekt is erop gericht om speciaal de jeugd het belang van een schoon milieu te laten beseffen. Onder leiding van voorzitster Irma Eights heeft een delegatie van de AFJ de eerste t-shirts geschonken aan kinderverblijf Imeldahof.

ORANJESTAD — In de kapel van de marinierskazerne zal op Goede Vrijdag 17 april een kerkdienst worden gehouden. Aanvang is half acht 's avonds. De viering van het Paasfeest op zondag negentien april begint om half tien 's morgens. In deze dienst zal ook de Heilige Doop worden bediend. Na afloop koffie drinken in het militair tehuis.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(Federashon di Beisbòl di Kòrsou)
AA-klasse
19.30 uur Santa Maria Pirates vs Santa Rosa Indians - Sentro Deportivo Kòrsou.

SCHAKEN
(NASB)
19.300 uur finaleronde voor de vier resterende plaatsen in het Ennia-toernooi - Schaakcentrum Capablanca, Plantersrust 5.

****

ZATERDAG
SOFTBALL
(Softballclub Blue Angels)
12.30 uur off. opening;
14.00 uur start int. toernooi - Little League Ballpark.

SOV/CICOZA CASA LEON
15.00 uur training - terrein te Post 6.

****

ZONDAG
SOFTBALL
(Softballclub Blue Angels)
11.00-15.30 uur vervolg int. toernooi - Little League Ballpark.
(SBC Kima Liga)
10.300 uur Pepina vs Huizerstars (win/verl. A);
12.15 uur Forti vs Glacial (win./verl. B);
14.00 uur Uni vs Compack Slugger (win./verl. C);
15.45 uur GGD vsa Quisqueya (win./verl. D) - Don Nicho Hurtado Ballpark.

VOETBAL
16.30 uur Curaçaose selectie vs Antigua - Sentro Deportivo Kòrsou.

****

MAANDAG
SOFTBALL
(Softballclub Blue Angels)
vanaf elf uur vervolg. int. toernooi;
15.30 uur finale - Little League Ballpark.

(SBC Kima Liga)
10.30+15.45 uur finale knock-outtoernooi - Don Nicho Hurtado Ballpark.

ZWEMMEN
SOV Asiento)
11.00-13.30 uur gelegenheid om in te schrijven - jachthaven Asiento op Brakkeput Mei-Mei;
14.00 uur start 38e 2½-km tocht ter hoogte van Barbara Beach. Finish is bij starttoren jachthaven Asiento op Brakkeput Mei-Mei;
17.00 uur prijsuitreiking.

****

VOETBAL / ZUERICH - De Zwitserse club FC Wettingen bevindt zich in grote financiële problemen. De spelers hebben gedreigd aan de kant te blijven als hun salaris over maart nog langer uitblijft. Het bestuur heeft de nationale bond gevraagd een bedrag van bijna 400.000 gulden te reserveren omdat anders terugtrekking uit de hoogste divisie onvermijdelijk zal zijn.

Ook AS Monaco verslaat Rotterdammers niet

Feyenoord verlaat Europa Cup II toernooi met opgeheven hoofd: 2-2

ROTTERDAM - Feyenoord heeft het Europese toernooi voor bekerwinnaars zonder nederlaag verlaten. De Rotterdammers werden thuis tegen Monaco lange tijd overklast, maar maakten met de van hen bekende werklust toch nog gelijk: 2-2. Dat was na de 1-1in het prinsdom niet genoeg om de finale te bereiken.

Ondanks de uitschakeling behoeft Feyenoord zich niet te schamen. De club liet dit seizoen een periode van doffe ellende achter zich, zowel sportief als financieel. De derde plaats in de competitie is vrijwel zeker, de bekerfinale (tegen Roda JC) eveneens. En de halve eindstrijd in Europees verband is zo slecht nog niet. Voorlopig in ieder geval Feyenoords plafond.

Het was alleen opvallend dat de verdediging woensdag zo opzichtig schutterde. Juist de linie die zoveel complimenten kreeg. De statistieken leerden dat Feyenoord dit seizoen tot de uitwedstrijd in Monaco 26 duels zonder tegendoelpunt was gebleven, waarvan zes in de Europa Cup. Een trotse reeks, die door de Monegasken werd onderbroken.

Woensdag op brute wijze.

Vooral door twee voetballers van wereldklasse uit Afrika: George Weah uit Liberia, Youssouf Fofana uit Ivoorkust. Zij waren de baas over Henk Fräser en Ulrich van Gobbel. Natuurlijk, Fräser loopt al weken met een dikke enkel, Heus had pijn in een buikspier en De Wolf, de held van vak S, zat gekwetst op de tribune. Toch bleef staan, dat de achterhoede knoeide.

In alle voorbeschouwingen zeiden Feyenoorders dat het te gevaarlijk was op 0-0 te spelen. Aan een verkeerd passje hadden ze genoeg, wisten trainer Jansen en zijn assistenten van de spionagereizen in Frankrijk. Hun waarschuwingen bleken al te waar. In de 32ste minuut kwam de fout. Fräser raakte een bal helemaal verkeerd. Barros kon uithalen, maar zag de Liberiaan Weah nog beter staan: 0-1.

Tot dat moment had alleen het legioen op de tribunes duidelijk kunnen maken dat Feyenoord thuis speelde. De voetballers zelf waren nerveus, voorzichtig, alsof ze dondersgoed wisten dat de miljonairs van prins Rainier -op de tribune aanwezig- over meer kwaliteit beschikten.

Dat ze slechts met veel geluk tot de finale zouden kunnen geraken. Van Gobbel durfde Fofana niet kort te dekken, terwijl hij toch tenminste even snel is. Heus en Fräser, die vijf minuten voor het doelpunt bijna scoorde na een hoekschop van Taument, waren onzeker. Alleen Metgod was rustig.

Even na de openingstreffer ontsnapte Heus aan de rode kaart, toen hij de doorbrekende Gnako neerlegde. Pas in de laatste tien minuten voor rust drukte Feyenoord lichtjes. Taument zette in kansrijke positie slecht voor, Witschge schoot fraai met rechts en een vrije trap hard over met links.

Het begin van de tweede helft was spectaculairder dan al het voorgaande gedrentel, getik terug en breed. Een Rotterdams driehoekje met Scholten en Fräser als deelnemers mislukte falikant, waarna Weah werd gelanceerd. De nummer twee van de Franse topscorerslijst raakte de vuisten van De Goey, waarna mini-voetballer Rui Barros de terugstuitende bal inkopte, ondanks dat zijn hoofd bijna van zijn romp werd geschopt door een Feyenoorder.

Feyenoord moest daarop drie keer scoren. Dat was natuurlijk onmogelijk voor een ploeg die tot dan in het hele toernooi (zeven duels) slechts drie doelpunten maakte. Het viel eigenlijk nog mee, dat Witschge vrijwel meteen na de 0-2 tegenscoorde. Hij schoot een ontzettende pegel van Kiprich in de herkansing achter Ettori.

Het duurde te lang, voordat Feyenoord zijn volgende kans kreeg. Kiprich had de 2-2 al op het hoofd, maar knikte naast. Dat de gelijkmaker toch kwam, dankte Feyenoord mede aan ballenvanger Ettori. Net als eerder bij het schot van Kiprich, bokste hij de bal na een knal van Scholten terug het veld in.

Vaste reserve Damaschin, net ingevallen voor Heus, rondde af. Nog een keer zette Feyenoord aan. Zelfs De Goey meldde zich in de spits. Het mocht niet baten. Onder een lauw applaus vertrokken de voetballers naar de catacomben. Het legioen had al gedroomd van een reis naar Lissabon.

'Ploeg met geloof en overtuiging'

Van Gaal spreekt van lef, kwaliteit en inzet

AMSTERDAM - Nog niet zolang geleden zei Louis van Gaal dat Ajax kwaliteiten mist om Europese top te zijn. "Misschien moet ik mijn mening herzien", sprak de technisch directeur, nadat de Amsterdamse club ten koste van Genoa de finale van de strijd om de UEFA-beker had bereikt.

"De top is heel dichtbij", vond Van Gaal. "Voor deze groep is de finale een prachtige beloning. Een beloning voor de manier waarop dit seizoen, ook internationaal, is gespeeld. Vooral in de uitwedstrijden."

Van Gaal sprak over lef, kwaliteit en inzet. "We zijn dit Europese seizoen in tien duels ongeslagen gebleven. We hebben, ook uit, agressief aanvallend gespeeld. Daarmee hebben we veel respect afgedwongen. Ik geloof niet dat er veel clubs zijn die internationaal zo durven te spelen als wij twee weken geleden in Italië hebben gedaan."

"Deze ploeg heeft zoveel geloof, zo veel overtuiging gekregen. Ook na de achterstand vanavond is er geen moment paniek geweest. We wisten zeker dat het goed zou komen. Het tegendoelpunt deed ons niets. We hebben helaas niet kunnen winnen. Dat is het enige dat ik betreur. Het had nog mooier gekund."

Want het gelijke spel was volgens Van Gaal ook niet nodig geweest. "In de eerste helft is heel goed, heel agressief gespeeld. Met goed spel op de vleugels. Daardoor hebben we veel kansen afgedwongen. In die fase hadden we de beslissende klap moeten uitdelen. Dat is niet gelukt. Aan de andere kant is het de verdienste van Genoa, dat twee goede kansen heeft gecreëerd, en een ervan heeft benut. In de rust heb ik daarom even een zuur gevoel gehad."

Bergkamp werkt na rust voorsprong Genoa weg

Ajax bereikt swingend finale van Europa Cup III-toernooi: 1-1

AMSTERDAM - Voor de zevende keer is Ajax een Europese finale binnengestapt. In de strijd om de UEFA-beker gebeurde dat dit keer swingend, zonder in tien duels ook maar één keer te verliezen.

Na de overwinning van 3-2 in Italië bleek het duel met Genoa woensdagavond in Amsterdam echter meer dan een formaliteit. De Italianen leidden bij rust zelfs geflatteerd met 1-0. Binnen een minuut na de hervatting maakte Bergkamp een gelijk, op aangeven van "Man-of-the-match" Jonk. Zo werd het 1-1. Het feest kon beginnen.

Slechts een keer eerder, in 1972, bereikte Ajax zonder nederlaag de eindstrijd. Dat was in het toernooi om de Europese beker voor landskampioenen. Ten koste van Inter werd de finale destijds gewonnen. Cruijff, Keizer, Krol en Rep stonden op de loonlijst. Dat was wat anders dan Jonk, Kreek, De Boer en Van 't Schip.

Het Ajax van nu, of liever gezegd: het Ajax van Van Gaal, is nog geen Europese topclub. Daarvoor zijn er nog net te veel minpuntjes. Waarom werd in Genua een 2-0 voorsprong weggegeven? Waarom kwamen de Italianen in het volle Olympische stadion even terug in de strijd?

Schoonheidsfoutjes waarschijnlijk, door gebrek aan volwassenheid. Door incidenten was Ajax de laatste twee seizoenen niet Europees in actie gekomen. Vaste waarden als Jonk en Kreek staan pas voor de eerste keer een nagenoeg volledige competitie in de basis. De instelling, de techniek en de drang naar het doel van de tegenstander sleepten Ajax echter overal doorheen.

Het lot deed de rest. Geen tegenstanders van echt internationale allure, steeds eerst een uitwedstrijd. Desondanks begint Ajax weer te lijken op een Europese topclub. Vond ook Van Gaal, die sinds zijn komst als technisch directeur -Orebro uit, eerste ronde- zeer nadrukkelijk zijn stempel op de ploeg drukte.

Alleen al de manier waarop Ajax twee weken eerder in de uitwedstrijd bij Genoa toesloeg, maakte dat de plaats in de finale verdiend was. Drie keer scoren op Italiaanse bodem. Dat kan alleen met een mengeling van kwaliteit en durf. Op basis daarvan ging Ajax in eigen huis verder. De tegentreffer, kort voor rust van de voet van Iorio, werd professioneel verwerkt. Ajax bleef aanvallen. Dat werd beloond.

Als wel vaker werd het spel gemaakt door Jonk. Genoa kwam niet op het idee een mannetje op te offeren aan het brein van Ajax, die op de as van het veld de ruimte kreeg die hij wenste. Voor rust al zette hij drie medespelers alleen voor de doelman van de tegenstander. Vrijwel iedere aanval liep via de Volendammer.

BESLISSENDE WERK

Voorin kwam het beslissende werk als gebruikelijk van Bergkamp. De topschutter van Nederland was attent, toen doelman Braglia kort na rust een hard schot van Jonk niet onder controle kreeg. Het was zijn zesde Europese doelpunt dit toernooi. In de eerste minuten al had Bergkamp een voorschot op de finale kunnen nemen, na een dieptepass van Van 't Schip. Alleen voor Braglia deed hij dat niet. Stiftballetjes gaan ook weleens naast.

Genoa, fantastisch aangemoedigd door 4.000 meegekomen fans, heeft zich nooit echt bij de nederlaag neergelegd. Niet na de 0-2 achterstand eerder op een eigen veld, niet nadat Bergkamp in het Olympische stadion gelijkmaakte.

Mede daarom ook kenden de beide halve finales een hoge amusementswaarde. De eerder opgebouwde reeks tegen Oviedo, Dynamo en Steau Bukarest en Liverpool had veel zelfvertrouwen gegeven. Maar Ajax was een tikje te hoog gegrepen.

KEULEN - *Harald 'Toni' Schumacher (foto) heeft afscheid genomen. De controversiële doelman trok voor zijn benefietwedstrijd 50.000 toeschouwers naar het Mungersdorfstadion in Keulen.*

Schumacher (38) speelde met een door hem samengesteld elftal onder de naam Toni's Top Team tegen de nationale ploeg, waarin vier spelers (Illgner, Hassler, Voller en Brehme) aantraden die behoorden tot het elftal dat wereldkampioen werd. Bij Toni's Top Team was Bernd Schuster van Atletico Madrid de opvallendste verschijning. De nationale ploeg won met 2-0 door doelpunten van Kirsten en Voller.

De doelman, 76-voudig international, nam na vijftig minuten afscheid met een ereronde in bijna volstrekte duisternis omdat het licht uitviel.

De 50.000 toeschouwers zorgden voor de recette van 2,5 miljoen mark. Driekwart van dat bedrag zal door Schumacher geschonken worden aan liefdadigheidsdoelen.

Definitieve afscheid Toni Schumacher

Anderlecht verslaat Rode Ster Belgrado: 3-2

Barcelona en Sampdoria in finale Europa Cup I

DEN HAAG - De finale van de Europese beker voor landskampioenen wordt op 20 mei op Wembley in Londen een Zuideuropese klassieker. Barcelona en Sampdoria plaatsten zich woensdag voor de prestigieuze eindstrijd.

Barcelona versloeg voor 80.000 toeschouwers in Nou Camp zonder Richard Witschge Benfica met 2-1. Sampdoria speelde voor 38.000 toeschouwers in Genua gelijk tegen Panathinaikos (1-1). Maar had daar genoeg aan omdat Anderlecht in Brussel Europees bekerhouder Rode Ster met 3-2 definitief uitschakelde.

Johan Cruijff stuurde woensdagavond een aanvallende formatie het veld in. De enige verrassing was de opstelling van Amor, die de voorkeur kreeg boven Witschge. Na een aarzelende opening nam de Catalaanse club in de 12e minuut de leiding door uitblinker Stoichkov.

De Bulgaarse international profiteerde van een foutje van verdediger Carlos en passeerde Benficadoelman Neno, 1-0. Twaalf minuten later verdubbelde Bakero de voorsprong. Stoichkov soleerde door de Portugese defensie en legde de bal op de schoen van de kleine Spanjaard, 2-0. De vreugde was nog niet weggeëbd of Brito deed wat terug, 2-1.

In de tweede helft consolideerde Barcelona de voorsprong. De Catalaanse verdediging was nerveus en gaf de Portugese aanvallers kansen. Yoeran, Paneiro en Sousa hadden de gelijkmaker voor het intikken, maar misten voor doelman Zubizarreta. Cruijff wisselde Laudrup in voor verdediger Alexanco en Amor voor Nadal.

Door de overwinning werd Barca zeker van de eindzege in Groep B. Ook bij verlies had de club van Cruyff zich geplaatst voor Wembley, omdat Sparta Praag in Kiev van Dinamo verloor met 1-0. Het doelpunt werd in de 83ste minuut gemaakt door Salenko.

SAMPDORIA

In Genua slaagde Sampdoria er niet in Panathinaikos van zich af te schudden. Voor het uitverkochte stadion namen de Grieken zelfs de leiding. Aanvaller Maragos kopte in de 26ste minuut raak uit een hoekschop (0-1). Nog voor de rust herstelde aanvoerder Mancini het evenwicht (1-1). Na de pauze namen de Italianen geen risico.

Het had een open lijnverbinding met Brussel, waar Anderlecht op voorsprong stond tegen Rode Ster. Bij de rust met 2-1, na negentig minuten met 3-2. Voor 8.000 toeschouwers gaf Oliveira de club van Aad de Mos in de 3e minuut de leiding (1-0). Pancev maakte vier minuten later gelijk, 1-1. Bosman zette Anderlecht een minuut voor rust op 2-1.

In de tweede helft beperkte Anderlecht zich tot counteren. Rode Ster viel aan, maar Degryse scoorde tien minuten voor het einde 3-1. Twee minuten later bracht Cula de achterstand terug tot 3-2, maar dat voorkwam niet dat Rode Ster werd uitgeschakeld.

Treffer in Madrid goud waard: 2-0

Torino maakt verlies tegen Real ongedaan

TURIJN - AC Torino heeft woensdag de tweevoudige confrontatie tussen Ajax en de aan het begin van het seizoen naar Real Madrid 'gevluchte' Leo Beenhakker verhinderd. De Italianen versloegen in de tweede wedstrijd voor 60.000 toeschouwers de Spaanse recordkampioen met 2-0. En maakten de positie van "Don Leo" in Madrid er niet beter op.

Sinds de Rotterdammer in de Spaanse hoofdstad het "veldwerk"van Antic heeft overgenomen, zijn de prestaties er niet beter op geworden. Real Madrid dient, om de rust in het miljoenenbedrijf te bewaren, nu landskampioen te worden ten koste van aartsvijand Barcelona.

Real Madrid was gehandicapt door het ontbreken van Prosinecki. De Joegoslavische middenvelder had tijdens de training opnieuw een spierblessure aan zijn rechterknie opgelopen. Hij is tot aan het einde van het seizoen uitgeschakeld.

Al na zeven minuten keek Real Madrid tegen een achterstand op. In het met 60.000 toeschouwers bezette Delle Alpi-stadion veranderde verdediger Rocha een schot van Lentini van richting, 1-0.

Real Madrid was woensdagavond slechts een schaduw van de ooit zo oppermachtige Europese grootmacht uit de jaren vijftig en zestig. De Italianen, die voor het eerst in hun bestaan een Europese finale bereikten, domineerden het duel onder regie van de Belgische Italiaan Enzo Scifo die in de tweede helft Casagrande twee keer vrij voor doelman Buyo plaatste. De Braziliaan wist evenwel geen raad met de kansen.

Een kwartier voor tijd manoeuvreerde Fusi Beenhakker definitief in een lastig parket door de tweede treffer te scoren. De machteloze Madrilenen, alleen de Roemeen Hagi onderscheidde zich, waren niet in staat te scoren en een verlenging af te dwingen.

Tennisbal-dag

WILLEMSTAD - Het bestuur van R.C.C. herinnert zijn (jeugd)leden aan de tennisbal-dag op woensdag 23 april.

Een en ander staat uitgebreid vermeld in de tweede uitgave van het goed verzorgde clubblad Matchpoint. Daar deze echter door onvoorziene omstandigheden verlaat is gepost, zal niet iedereen tijdig op de hoogte worden gesteld van deze activiteit.

De dag is betemd voor de jeugdleden en start om 15.00 uur en zal worden afgesloten met een knalfeest dat tot twaalf uur 's nachts zal duren. Naast tenniswedstrijden (A-, B- en C-klasse) zijn er andere activiteiten gepland met de tennisbal.

ATLETIEK / ATLANTA -In Atlanta is de Ivoriaanse atleet Gabriel Tiacoh overleden. Hij werd 29 jaar. Tiacoh werd bij de Olympische Spelen in Los Angeles in 1984 winnaar van het zilver op de 400 meter. Hij stierf aan een hersenvliesontsteking. Tiacoh was getrouwd met een Amerikaanse en woonde in Marietta bij Atlanta in Georgia.

Ajax voor zevende keer In Europese Cup-finale

AMSTERDAM - Voor de zevende keer is Ajax doorgedrongen tot een finale van een Europees bekertoernooi.

De eerste keer gebeurde dat in 1969, toen AC Milan in het toernooi van de landskampioenen te sterk bleek (4-1). De laatste keer was in 1988. Ajax werd in de strijd om de Europa Cup II verslagen door KV Mechelen (0-1).

De vier tussenliggende finales werden door Ajax gewonnen. Drie keer achter elkaar in het Europese toernooi van de landskampioenen. In 1971 van Panathinaikos (2-0), in 1972 van Internazionale (2-0), in 1973 van Juventus (1-0). In 1987 won Ajax voor de eerste keer de Europa Cup II. LOK Leipzig was het slachtoffer (1-0).

De UEFA-beker is de enige internationale trofee in het Europese bekervoetbal, die Ajax nog nooit heeft gewonnen.

Tot nu toe is slechts één club er in geslaagd alle drie Europese bekers te winnen. Dat is Juventus. Op het winnen van de belangrijkste cup zit voor de "oude dame" echter een smet. In 1985 werd Liverpool in Brussel verslagen in het toernooi van de landskampioenen, maar het duel zal altijd in de herinnering blijven als het Heizel-drama. Bij supportersrellen vielen 39 doden.

Juventus won in 1984 de Europa Cup II, in 1977 en 1990 de UEFA-beker. Naast Juventus en Ajax slaagden nog zes clubs erin de finales van alle drie Europese bekertoernooien te bereiken. Dat zijn Real Madrid, Fiorentina, Barcelona, HSV, Liverpool en Leeds United.

UITSLAGEN OVERZICHT

Uitslagen finales Europese bekertoernooien met Nederlandse clubs:

Europa Cup I

1969 (Madrid) AC Milan - Ajax	4-1
1970 (Milaan) Feyenoord - Celtic	2-1 n.v.
1971 (Londen) Ajax - Panathinaikos	2-0
1972 (Rotterdam) Ajax - Internazionale	2-0
1973 (Belgrado) Ajax - Juventus	1-0
1988 (Stuttgart) PSV - Benfica	0-0 n.v., PSV wns

Europa Cup II

1987 (Athene) Ajax - LOK Leipzig	1-0
1988 (Straatsburg) KV Mechelen - Ajax	1-0

UEFA Cup

1974 Feijenoord - Tottenham Hotspur	2-2, 2-0
1975 Bor. Mg - FC Twente	0-0, 5-1
1978 PSV - Bastia	0-0, 3-0
1981 Ipswich Town - AZ'67	3-0, 2-4

Uitslagen en standen

DEN HAAG - De uitslagen en de standen in het Europa Cup-voetbal van gisteren zijn:

EUROPA CUP I (Landskampioenen)

Groep A:

Anderlecht (Bel) - Rode Ster (Joe)	3-2
Sampdoria (Ita) - Panathinaikos (Gri)	1-1

Eindstand:

Sampdoria	6 3 2 1 8 (10-04)
Rode Ster	6 3 0 3 6 (09-10)
Anderlecht	6 2 2 2 6 (08-09)
Panathinaikos	6 0 4 2 4 (01-04)

Groep B:

Dinamo Kiev (Oek) - Sparta Praag (Tsj)	1-0
Barcelona (Spa) - Benfica (Por)	2-1

Eindstand:

Barcelona	6 4 1 1 9 (10-04)
Sparta Praag	6 2 2 2 6 (07-07)
Benfica	6 1 3 2 5 (08-05)
Dinamo Kiev	6 2 0 4 4 (03-12)

Finale (Londen 20 mei): Sampdoria - Barcelona.

EUROPA CUP II (Bekerwinnaars)

Werder Bremen (Dui) - Club Brugge (Bel)	2-0 (0-1)
Feyenoord (Ned) - AS Monaco (Fra)	2-2 (1-1)

De finale (Werder Bremen - AS monaco) wordt op 6 mei in Lissabon gespeeld.

EUROPA CUP III (UEFA-beker)

Ajax (Ned) - Genoa (Ita)	1-1 (3-2)
Torino (Ita) - Real Madrid (Spa)	2-0 (1-2)

De finale wordt in een uit- en thuiswedstrijd afgewerkt op 29 april (Torino - Ajax) en op 13 mei (Ajax - Torino).

Als Ajax in Kerkrade van Roda verliest

PSV kan in theorie dinsdag reeds landskampioen worden

DEN HAAG - PSV is in theorie nog maar enkele dagen verwijderd van prolongatie van de Nederlandse voetbaltitel. Het heeft met nog drie wedstrijden te spelen 52 punten tegenover Ajax 49.

De club uit Eindhoven ontvangt zaterdag RKC uit Waalwijk. Maakt PSV geen misstap en verliest Ajax dinsdag in Kerkrade van Roda JC, dan staat PSV vijf punten voor en is de titel een feit.

Ajax-trainer Louis van Gaal gaf zijn club vorige week nog tien procent kans om kampioen te worden. Maar dan moet de ploeg, die zich woensdag plaatste voor de finale van de UEFA Cup, dinsdag wel winnen. Verslikken de Eindhovenaren zich in RKC, dan volgt de week daarna de moeilijke uitwedstrijd tegen FC Groningen. Deze ploeg versloeg Feyenoord al afgelopen zondag.

De Feyenoorders zijn vrijwel zeker van een UEFA Cup-plaats. Als de Rotterdammers uit hun laatste vier wedstrijden twee punten halen, zijn ze onbereikbaar voor het als vijfde geklasseerde FC Groningen. De Groningers vechten momenteel met Vitesse, FC Twente en Roda JC om de vierde plaats, die nog recht geeft op Europees voetbal.

Er speelt nog mee dat Feyenoord ook finalist is in de KNVB-beker. Het zal op 10 mei in de Kuip Roda JC tegenover zich vinden. Wint Feyenoord, dan komt het wederom in de Europa Cup 2. Zodat de club die op de vijfde plaats eindigt de plaats van Feyenoord in de UEFA Cup mag innemen.

In de staart van de eredivisie lopen vier clubs nog het gevaar om te degraderen naar de eerste divisie. VVV is vorige week definitief achttiende en laatste geworden, zodat er nog twee degradatieplaatsen overblijven. De club die als zeventiende eindigt degradeert zeker, terwijl de zestiende twee duels moet uitvechten tegen de nummer twee van de eerste divisie.

FC Den Haag bezet op dit moment de zeventiende plaats. Het heeft evenveel punten (twintig) als De Graafschap, maar de Hagenaars hebben een wedstrijd meer gespeeld. Fortuna Sittard en SVV Dordrecht '90 staan respectievelijk een en twee punten voor. FC Den Haag speelt dit weekeinde niet. De Graafschap en Fortuna spelen maandag uit tegen respectievelijk Feyenoord en Vitesse, Dordrecht ontvangt FC Twente.

Major League

AMERICAN LEAGUE : Boston Red Sox - Baltimore Orioles 6-5, Detroit Tigers - Cleveland Indians 8-1, Toronto Blue Jays - New York Yankees 2-0, Seattle Mariners - Chicago White Sox 6-0, Milwaukee Brewers - Minnesota Twins 7-4 (10 innings), Oakland Athletics - Kansas City Royals 10-6, Texas Rangers - California Angels 3-2.

NATIONAL LEAGUE: Cincinnati Reds - Atlanta Braves 3-1, Houston Astros - Los Angeles Dodgers 5-4, St. Louis Cardinals - Montreal Expos 4-2, Pittsburgh Pirates - Chicago Cubs 7-2, New York Mets - Philadelphia Phillies 7-2, San Diego Padres - San Francisco Giants 5-2.

De winst van het Franse cosmeticaconcern l'OREAL is vorig jaar met 19,5 procent gestegen van 1,69 miljard frank tot 2,02 miljard frank (f 670 miljoen). De omzet groeide met tien procent van 30,36 miljard frank tot 33,45 miljard frank (f 11,1 miljard).

***

Geslaagde ontmoeting met schoolsport Aruba

WILLEMSTAD — IDEFRE van Aruba en de afdeling Schoolsport van Curaçao kunnen terugzien op zeer geslaagde interinsulaire wedstrijden in het afgelopen weekeinde.

Bij voetbal en softbal bleken de Curaçaose scholieren het sterkst, terwijl Aruba met de meeste prijzen ging strijken bij atletiek.

De uitslagen waren: voetbal: Don Sarto - Mon Plaisir 6-1, Stefanus - Mon Plaisir 5-0, Don Sarto- Mon Plaisir 3-1; softbal: Radulphus College - Augustinus College 15-5, PLTS - Augustinus 10-7 en 12-2; atletiek: Aruba vijf gouden en zes zilveren medailles, Curaçao drie gouden en twee zilveren medailles.

Bij de prijsuitreiking werd het woord gevoerd door Jerry Gomes namens IDEFRE en Arthur Curiel namens Curaçao.

WILLEMSTAD — Dinsdagavond 14 april werd bij bridgeclub Asiento de tweede competitie van 1992 afgesloten met de zesde wedstrijd. Van de twaalf paren, welke dinsdag meespeelden, eindigden er slechts vijf boven het midden:

1. Heren Moenir Alam/Saladin 72.50%; 2. echtpaar Van den Ende 68.33%; 3. dames Saladin/Scholte 56.25%; 4. mevr. Geenen/heer Brown 55.83%; 5. mevr. Zonneveld/heer De Vries 55.42%.

De competitie, waaraan in totaal 47 personen deelnamen, werd gewonnen door Lorenzo Moenir Alam met een miniem verschil op zijn opvolgers.

Slechts twaalf personen speelden voldoende wedstrijden mee (tenminste vier maal) en eindigden boven de vijftig procent: 1. heer Moenir Alam 58.43%; 2. heer Saladin 58.13%; 3. mevr. Van den Ende 57.98%; 4. heer Van den Ende 57/27%; 5. mevr. De Vries 55.35%; 6. mevr. Van Beek 55.32%; 7. mevr. Saladin 55.05%; 8. heren Cox/Blufpand 54.38%; 9. mevr. Blankevoort 54.25%; 10. mevr. Geenen/heer Brown 51.86%.

Aanstaande dinsdagavond 21 april om half acht begint de derde parencompetitie op Rust & Burgh. Er wordt gespeeld over zes avonden en dit maal bepalen de vier hoogste individuele scores de eindrangschikking.

Pimentel tennis

WILLEMSTAD — Het zevende Iyo Pimentel tennistoernooi voor jeugdspelers neemt morgen een aanvang met een totaal van 52 deelnemers (32 jongens en 22 meisjes) van onder meer Haïti, Venezuela, Suriname, Aruba, Bonaire, Nederland en Trinidad & Tobago. De officiële opening is om zeven uur 's avonds op het banencomplex van SOV Asiento te Rust & Burgh.

Een druk programma wacht de spelers en organisatoren. In het enkelspel moet bij voorbeeld een schema van meer dan vijftig partijen worden afgewerkt. Op de eerste speeldag wordt dan ook vanaf acht uur 's morgens gespeeld.

Het toernooi duurt tot en met 21 april. De toegang tot de wedstrijden is gratis.

Asiento dames

WILLEMSTAD — De laatstgehouden wedstrijden van bridgeclub Asiento dames leverden de volgende uitslagen op:

1. Nebbeling/Kruisheer 65.61%; 2. De Vries/Saladin 64.55%; 3. Brandt/Voorn 63.29%; 4. Geenen/Brown 58.99%; 5. Henriquez/Henriquez 58.47%; 6. Schnitger/Winkel 55.03%; 7. Saladin/Scholten 54.50%; 8. Daou/Waller Dumont 54.23%; 9. Valkenberg/Goudberg 51.32%; 10. Mous/Silfhout en Padma/Normal 51.06%. Er deden nog negen paren mee die onder de vijftig procent scoorden.

Het Paastoernooi werd gewonnen door het duo Winkel/Schnitger. De eerste vijf plaatsen werden door de volgende deelneemsters veroverd: 1. Winkel/Schnitger 64.32%; 2. Geenen 62.79%; 3. Saladin 61.57%; 4. De Vries 60.96%; 5. Van Beek/Blankevoort 58.36%.

Chin-A-Lien leidt bij Capablanca

WILLEMSTAD — In het Grand Prix-kampioenschap van Schaakvereniging Capablanca gaat G. Chin-A-Lien op kop met 210 punten. In het kader van dit toernooi werden reeds vier toernooien verspeeld.

De eerste tien plaatsen worden door de volgende spelers ingenomen: 1. G. Chin-A-Lien 210; 2. J. Izijk en S. Maduro 170; 4. J. Bet en L. Renaud 160; 6. W. Richardson 155; 7. F. Mensing en E. Willem 150; 8. L.A. Smith 115; 9. S. Zonenschain 105 en 10. C. Sagredo 100.

Antilliaans elftal zondag tegen Antigua

WILLEMSTAD — De Antilliaanse voetbalselectie moet aanstaande zondag aantreden voor zijn eerste wedstrijd in het kader van de eliminatieronden voor het WK 1994. De Antillen ontvangen het elftal van Antigua en moeten proberen een zo gunstig mogelijke uitgangspositie te verwerven voor de return.

De selectie is reeds geruime tijd in training onder leiding van Nooi Girigorie, Jan Zwartkruis en Wowo Constancia. In het kader van de voorbereidingen werd in maart deelgenomen aan het Shell cup-toernooi op Barbados.

De wedstrijd begint om half vijf en wordt in het Sentro Deportivo Kòrsou verspeeld. Toegangskaarten kosten tien gulden voor volwassenen en vijf gulden voor kinderen tot en met zestien jaar.

WILLEMSTAD — De vereniging van oud padvindsters heeft in verband met de herdenking van Palmzondag enkele inrichtingen bezocht.

Zowel kinderen als ouden van dagen kwamen in aanmerking voor vruchtenmanden en kadeautjes.

Foto: Copernicia bezocht Casa Manita en de bewoners waren heel blij met hun cadeautjes.

Grandslam

WILLEMSTAD — Met een grandslam bezorgde Frank Leuteria dinsdagavond het negental van Tigers/Amstel een 11-8overwinning op Lagun Stars/Duracell in de AA-klasse baseballcompetitie.

Tigers, dat eerst met 5-1 en daarna met 7-3 voorstond, onderging in de vijfde inning een fel offensief van Lagun Stars dat vijf maal scoorde en de leiding nam.

In de zesde inning moest de Lagun-ploeg echter weer zijn voorsprong prijsgeven als gevolg van de homerun van Leuteria met drie man aan boord. Omar Valies eindigde als winnende werper en Francis Petronilia als verliezer.

De competitie wordt vanavond voortgezet met de ontmoeting tussen Santa Maria Pirates en Santa Rosa Indians. In het lange Paasweekeinde wordt niet gespeeld. De eerstvolgende wedstrijd is op dinsdag 21 april en wel tussen Blue Hawks en Wild Cats.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

OP SCHIETBAAN **HATO**:

DINSDAG	21 APRIL 1992 VAN 07.15 TOT 13.15 UUR.
VRIJDAG	24 APRIL 1992 VAN 07.15 TOT 13.15 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

Proefschrift Römer posthuum gepubliceerd

De tonologie van het Papiamentu

RAUL RöMER toonde aan, dat het Papiamentu een toontaal is. Niet alleen de klemtonen, maar ook de hoogte waarop bepaalde tonen worden uitgesproken hebben invloed op de betekenis van de woorden in het papiamentu. Zijn eerste publikaties over het Papiamentu als toontaal stammen al uit de jaren vijftig, maar Raul Römer is jaren bezig geweest dit verder uit te werken tot een proefschrift. De basis van dat proefschrift lag klaar toen hij helaas ernstig ziek werd en in 1985 is overleden. Sindsdien heeft zijn weduwe, mevrouw Louise Römer ervoor geijverd dat de tekst van dit proefschrift alsnog uitgegeven zou worden. En dat is nu gelukt. Dinsdag werden in het Instituto Raul Römer op Scharloo de eerste exemplaren van 'Studies in Papiamentu Tonology' aangeboden.

De redactie van dit postume werk van Raul Römer werd verzorgd door Norval S.H.Smith en John M. Stewart. Norval Smith was een collega van Raul Römer aan de Universiteit van Amsterdam en John Stewart was zijn promotor. Ook Harry van der Hulst en Pieter Muysken van de Universiteit van Leiden met wie Raul Römer veel over zijn werk heeft gesproken hebben de tekst kritisch begeleid. Pieter Muyskes schreef ook het Curriculum Vitae voorin het boek.

Aan de tekst van de thesis zoals Raul Römer die zelf, nog niet afgewerkt, maar wel in grondvorm heeft geschreven, gaan drie andere artikelen van Raul Römer vooraf. Deze drie artikelen publiceerde hij al eerder en ze illustreren de ontwikkeling van Römer's ideeën over de tonen van het Papiamentu en over hoe je dit fenomeen het best kunt beschrijven, praktisch en theoretisch. Daarbij bevatten ze informatie die, door hun gespecificeerde onderwerpen, in het manuscript van Römer's groter werk niet meer terug te vinden is. En tenslotte waren deze artikelen moeilijk toegankelijk omdat ze gepubliceerd werden in minder bekende organen. Samen met de thesis-tekst vormen de artikelen het belangrijkste deel van wat geschreven is over het onderwerp van de Papiamentse tonologie.

In zijn inleiding op het boek wees Sidney Joubert erop dat Raul Römer niet alleen de grondlegger is van de fonologische ortografie van het Papiamentu, maar dat hij ook de grondlegger is van de tonologie. Hij vraagt zich ook af of Raul Römer niet zelf de woorden-vorming tonologie gemaakt heeft. In de diverse woordenboeken waar Joubert het woord in opzocht kon hij het niet vinden.

Het boek Studies in Papiamentu Tonology werd uitgegeven als vijfde nummer in de serie Caribbean Culture Studies, een samenwerkingsproject van de Universiteit van Amsterdam en de University of the West Indies in Kingston. Wat tegenvalt is de kwaliteit van de uitgave. Allereerst zijn de letters heel erg klein, wat de tekst moeilijk leesbaar maakt. Römer gebruikt een systeem van allerlei accenten en tekens om duidelijk te maken hoe en waar de accenten en tonen liggen. De toonhoogte wordt b.v. per lettergreep aangegeven met een streepje, achter het woord, erbovenop of onder de lettergreep. Maar ook sterretjes, stippellijnen, streepjeslijnen, injes en vele andere tekens worden gebruikt om soms kleine verschillen in klank of toon aan te geven. Omdat de tekst zo klein is afgedrukt is het moeilijk het onderscheid tussen al die tekens onmiddellijk te zien. Het boek vraagt natuurlijk in de eerste plaats een uitgebreide inhoudelijke bestudering, maar legt ook een zware last op de oogspieren. Het is geen werk dat je even tussendoor leest. De tonenstudie van Römer vraagt taalkundigen en vergevorderde hobbyisten. Maar het is wel een uitdaging voor deze groep. Nu staan al de ideeën van Raul Römer bij elkaar op papier en ze zijn voor iedereen bereikbaar. Dat opent de mogelijkheid van de discussie, van een verlangen naar nieuw onderzoek.

Sidney Joubert opende de deur vast op een kiertje tijdens zijn speech. Hij wees een aantal punten aan in het werk van Römer die naar zijn mening niet goed waren. Dat kan komen omdat Raul Römer niet zelf de eindredactie heeft gehad van zijn tekst en de eindredacteuren spreken het Papiamentu niet als moedertaal. Maar zijn het vergissingen of ziet Joubert het verkeerd? Ook wees Joubert op het verschil tussen de uitgang -iendo en -indo, wat Römer wel aanhaalt maar waarbij hij niet vermeldt dat het de sefardische joden zijn die deze laatste uitgang gebruiken, hoewel dan, volgens hem, de uitgang -indu wordt.

Maar het belangrijkste resultaat van de studie van Raul Römer blijft toch de erkenning van het Papiamentu als toontaal.

In de andere talen die op Curaçao gesproken worden, het Spaans, Engels en Nederlands valt de klemtoon op een lettergreep altijd samen met een iets hogere toon. Dat zijn geen toontalen. Bij een toontaal hoeven klemtoon en hogere klank niet samen te vallen.

De woorden papia (_'-) en papia(_-') hebben een verschillende betekenis, die veroorzaakt wordt door een verschil in klemtoon, maar het toon-patroon blijft gelijk, van laag naar hoog. En bij het woord kaska (_'-) of kaska (-'_) ligt het verschil in betekenis niet aan de klemtoon maar aan het verschil in toonhoogte. De klemtoon blijft op de eerste lettergreep liggen. En zo haalde Joubert allerlei voorbeelden van Römer aan.

John Stewart schrijft, dat voordat Raul Römer in 1958 de aandacht vestigde op de tonen van het Papiamentu, nog geen enkele andere creoolse taal als een toontaal beschouwd was. Hij gaf de aanzet ook andere talen op het toonaspect te onderzoeken.

Het boek 'Studies in Papiamentu Tonology' met de dissertatie van Raul Römer, die hij helaas niet zelf heeft kunnen afwerken, is een nieuwe bijdrage in de bestudering van het Papiamentu en kan een stimulans voor verder onderzoek zijn. Het is te koop bij de leden van het Instituto Raul Römer, Chila de Haseth (370992) en Sidney Joubert (379446) voor twintig gulden.

NEL CASIMIRI

Jan Timman zet voor zet

LINARES - De derde partij tussen Jan Timman en Artoer Joesoepov is in remise geëindigd.

Het duel had het volgende zettenverloop:

Wit: Joesoepov.

Zwart: Timman.

1. d2-d4, Pg8-f6, 2. c2-c4, e7-e6, 3. Pb1-c3, Lf8-b4, 4. e2-e3, 0-0, 5. Lf1-d3, d7-d5, 6. Pg1-f3, c7-c5, 7. 0-0, Pb8-d7, 8. c4xd5, e6xd5, 9. a2-a3, Lb4xc3, 10. b2xc3, Tf8-e8,

11. a3-a4, c5-c4, 12. Ld3-c2, Pf6-e4, 13. Lc2xe4, d5xe4, 14. Pf3-d2, b7-b6, 15. f2-f3, Lc8-b7, 16. f3xe4, Lb7xe4, 17. Pd2xe4, Te8xe4, 18. Ta1-a2, Pd7-f6, 19. Ta2-f2, Dd8-d6, 20. Tf2-f5, Ta8-e8,

21. h2-h3, h7-h6, 22. a4-a5, Dd6-e6, 23. Dd1-f3, Te8-e7, 24. Df3-g3, Pf6-d5, 25. Dg3-b8†, Kg8-h7, 26. a5xb6, a7xb6, 27. Lc1-d2, f7-f6, 28. Db8-a8, Pd5xe3, 29. e4-e5, De6-d6, 30. Ld2xe3, Te4xe3,

31. Da8-a1, Dd6-g3, 32. Da1-b1, Te3-e1, 33. Db1xb6, Te7-e2, 34. Tf5-f2, f6-f5, 35. D5-d6, Te1xf1†, 36. Kg1xf1, Te2-e5, 37. Db6-d4, Dg3-h2, 38. Tf2-e2, Te5xe2, 39. Kf1xe2, Dh2xg2†, 40. Ke2-d1, Dg2-h1†,

41. Kd1-c2, Dh1-g2†, 42. Dd4-d2, Dg2-e4†, 43. Kc2-c1, De4-h1†, 44. Kc1-c2, Dh1-e4†, 45. Kc2-c1, De4-h1†, 46. Kc1-c2.

Remise.

Teheran: Gematigden ... goed voor dag

Vredesoverleg mislukt voor Liberia

MONROVIA - Het jongste vredesakkoord over Liberia is maandag gesneuveld doordat verzetsleider Charles Taylor geweigerd heeft het "onbevredigende ... document" te tekenen.

... Westafrika ... Liberia ... Nationaal Patriottisch Front (NPFL) ... wapenen ... Taylor's opmerkingen maandag gaven aan dat het overleg ... mislukt is.

Beul van Lyon van rechtsvervolging ontslagen

Veel protest bij vrijkomen Touvier

PARIJS - Politieke leiders, joden en de media in Frankrijk hebben dinsdag woedend en verbaasd gereageerd op het besluit van het hof van beroep de van oorlogsmisdaden verdachte Paul Touvier te ontslaan van rechtsvervolging.

Premier Pierre Beregovoy was ontsteld door het besluit de 77-jarige Touvier niet te vervolgen wegens misdaden tegen de menselijkheid en Laurent Fabius, secretaris van de regerende Socialistische partij noemde maandagavond in een radio interview Touvier een stuk "vuil dat ... afschuwelijke, vreselijke misdaden heeft begaan". Touvier, bijgenaamd de "Beul van Lyon" was in de Tweede Wereldoorlog hoofd van de inlichtingendienst van de paramilitaire militie in Lyon.

Na de oorlog werd hij bij verstek ter dood veroordeeld. Dat vonnis verjaarde in 1967 en president George Pompidou verleende hem in 1972 gratie na een oproep van de katholieke kerk. In 1981 werd een nieuw arrestatiebevel tegen hem uitgevaardigd en pas acht jaar later, op 24 mei 1989, werd hij gearresteerd in de omgeving van Nice in een klooster van volgelingen van aartsbisschop Lefebvre. Een aantal katholieke kopstukken heeft zich ten gunste van Touvier ingespannen zoals kardinaal Jean Villot.

Linkse Peruaanse senator Hugo Blanco:

Senderisten profiteren van Fujimori's coup

MEXICOSTAD - Het ontbinden van het Peruaanse parlement is een kolfje naar de hand van de Sendero Luminoso-guerrilla. Zo meent de Peruaanse senator Hugo Blanco die naar Mexico is gevlucht na de recente ontwikkelingen in zijn land.

Volgens Hugo Blanco profiteert Sendero Luminoso het meeste van de beslissing van president Alberto Fujimori om het parlement naar huis te sturen. De links-georiënteerde Peruaanse politicus zei dat verder ook de internationale financiële instellingen gelukkig zijn met deze beslissing. Deze verdekte staatsgreep is volgens Hugo Blanco ook ondernomen met de stille zegen van de Verenigde Staten. Fujimori gebruikt de corruptie gewoon als een dekmantel, aldus de linkse politicus.

Deze moest toegeven dat de Peruaanse bevolking op dit ogenblik nog achter Fujimori staat. Dit is alleen maar het geval omdat er inderdaad veel corruptie bestaat in Peru. Maar volgens Hugo Blanco zal de bevolking vroeg of laat wijzer worden en zich tegen Fujimori keren.

GENEVE - De Verenigde Naties zijn dinsdag fel uitgevallen tegen een aantal Westerse geïndustrialiseerde landen omdat die nog steeds niet een mondiaal milieuverdrag tegen de uitvoer van giftig afval hebben geratificeerd. Deze Conventie van Bazel wordt op 5 mei van kracht.

"Ik ben zeer teleurgesteld dat elf van de twaalf staten van de Europese Gemeenschap het nog niet hebben geratificeerd, evenmin als de Verenigde Staten, Canada en Japan", aldus Mostafa Tolba, uitvoerend directeur van het Milieuprogramma van de VN (UNEP). "Zij zijn de grootste producenten van gevaarlijk afval." Het in 1989 gesloten akkoord bepaalt dat de export van ... afval ... milieu verantwoorde ... wordt ... Derde-wereldlanden hadden hier op aangedrongen omdat zij ... uit het Westen ... Ofschoon 104 landen het verdrag hebben ondertekend, zijn nog maar 22 landen, ... onder Frankrijk als enig EG-lid, overgegaan tot ratificatie. Het verdrag moest door twintig landen worden geratificeerd om ... te kunnen ingaan.

Volgens Tolba ... als in de drugshandel ... illegale transport van ... grof geld te verdienen ... lijks zou er 20.000 ... zonder toestemming worden geëxporteerd.

In Lima:

Politie weer doelwit van Senderisten

LIMA - Voor de derde achtereenvolgende ... heeft de Sendero Luminoso-guerrilla een aanslag gepleegd in de Peruaanse hoofdstad. Wederom ontplofte een autobom bij een politiepost. Daarbij vielen vier doden en ... gewonden.

Het was de derde ... binnen vijf dagen nadat president Alberto Fujimori van Peru het parlement aan de kant had geschoven dat Sendero Luminoso een actie voerde. Bij de derde aanslag kwamen drie burgers om het leven die toevallig passeerden toen de auto in de lucht vloog. Ook een politieagent die op wacht stond kwam om het leven. Verder raakten vier politiemannen gewond en tien burgers. Bij een andere gelegenheid werd een soortgelijke aanslag gepleegd op een ander ... tieel doel.

Vrouwencentrum vraagt steun:

"Proefproces gaat sneller dan verandering van de wet"

WILLEMSTAD — De stichting vrouwencentrum heeft een open brief aan de - vooral ook vrouwelijke - parlementsleden geschreven. Daarin vraagt zij aandacht voor de oprichting van twee fondsen. Een fonds waaruit de kosten van proefprocessen betaald kunnen worden en een noodfonds.

De uitspraken van de proefprocessen dienen als alternatief voor de broodnodige wetsveranderingen. Het vrouwencentrum vraagt niet in de eerste plaats om geld, maar wel om de volle medewerking van de overheden, zodat het vrouwencentrum makkelijker internationale instanties bereid vindt om financiële steun te geven.

In de Antilliaanse samenleving bestaan nog vele onrechtvaardigheden ten aanzien van vrouwen. Zo krijgt een vrouw geen gratis juridische ondersteuning als haar man meer dan fl. 20.000,-per jaar verdient. Dat betekent dat zij geheel aan haar man is overgeleverd als zij wil scheiden.

Volgens het vrouwencentrum gaat het erg veel tijd en werk kosten om wetsveranderingen gedaan te krijgen, hoewel dat zeker een streven blijft. Veranderingen kunnen volgens de stichting sneller bereikt worden door middel van een proefproces. Heeft de rechter eenmaal een uitspraak gedaan over een bepaalde kwestie, dan is er een precedent geschapen voor andere, soortgelijke gevallen.

Dat is precies wat het vrouwencentrum wil gaan doen. Ervaring van een feministische groepering in Nederland heeft uitgewezen dat je op die manier veranderingen teweeg kunt brengen. Het voorbeeld uit Nederland wil het vrouwencentrum aan de situatie op de Antillen aanpassen.

Maar daarvoor is uiteraard geld nodig. De stichting vrouwencentrum wil in de eerste plaats proberen internationale vrouwenorganisaties warm te krijgen voor hun fonds. Daarnaast wil zij graag de medewerking van de overheid. Volgens woordvoerster Jeanne Henriquez zegt de overheid dat zij de emancipatie van de vrouw een warm hart toedraagt. "Als dat zo is, dan kan zij nu concreet iets doen voor de emancipatie. Als zij haar kanalen beschikbaar stelt, ons helpt bij het zoeken naar fondsen dan zijn wij al zeer geholpen. Vaak moet je toch het groene licht van de overheid hebben voordat internationale instanties geld willen geven".

Voorbeelden van onderwerpen voor proefprocessen zijn ongewenste intimidatie op het werk, de regeling van de kindertoelage, seksueel geweld en de bovengenoemde regeling omtrent vrije juridische bijstand.

Op dit moment steekt de stichting zich in de schulden om vrouwen die het slachtoffer zijn van seksuele mishandeling in het gezin juridisch te laten ondersteunen. "Als er eenmaal zo'n stichting is, die dit soort zaken structureel aanpakt, worden een heleboel vrouwen geholpen", aldus Henriquez.

Vrouwen die bij een vakbond aangesloten zijn krijgen soms al wel hulp van hun bond. De Sitek is daar een voorbeeld van. Maar volgens Henriquez geldt een rechterlijke uitspraak dan alleen voor 'vrouwen in het onderwijs'. "Daarom is het belangrijk dat we dit soort kwesties algemeen aanpakken, zodat ze daarna voor alle vrouwen gelden".

Het noodfonds is bedoeld voor financiële steun in geval van acute nood. "Soms worden vrouwen van de ene op de andere dag uit hun huis gezet, en dan hebben ze helemaal niets meer. Uit dat fonds kunnen dan de kosten van de allereerste behoeften betaald worden, zoals kleding, huishoudelijke artikelen enzovoorts".

Lustrumtoernooi Blue Angels

WILLEMSTAD — Het programma van het internationale lustrumtoernooi van softbalclub Blue Angels is als volgt:

18 April om half één 's middags officiële opening met toespraken van onder andere de gedeputeerde van sportzaken, de voorzitter van de Antilliaanse Softballfederatie, de voorzitter van Blue Angels en de eerste worp door Joselyn Girigorie.

De aanvang van de openingswedstrijd van het toernooi waaraan behalve Blue Angels de selecties van Cuba en Venezuela deelnemen, is om twee uur gevolgd door de tweede wedstrijd om vier uur. Op 19 april wordt achtereenvolgens om elf uur, half twee en half vier gespeeld.

Het programma voor de laatste speeldag (20 april) is gelijkluidend. De laatste wedstrijd is tevens de finale. Alle activiteiten vinden in het Little League Ballpark plaats.

Nieuw bestuur

WILLEMSTAD — Onlangs werd het 1992 bestuur van de Osculda gekozen. Het neiuwe bestuur voor deze damesvereniging van de Antillen ziet er als volgt uit: Egidia Wallé - voorzitter, Celsa Carolina - vice-voorzitter, Glenda Maduro - Secretaris, Mildred Martis - penningmeester, Annie Winklaar - tweede penningmeester, Maria Francisco, Judith Koolman en Amaida Bentura - publiciteitscommissie. Elina Doran. Nayda Wall en Dolores Riedel - Kascommissie. Ruidy King, Ifna Leonora en Angela Baarn - commissie van toezicht.

Duitse reisverslaggevers

■ *WILLEMSTAD — Twee Duitse reisverslaggevers waren afgelopen week op bezoek op Curaçao. Een en ander gebeurde op initiatief van de Best of Tours uit Duitsland en de toerismestichting CTDB.*

WILLEMSTAD — De Cybeco, Curaçao Youth Beauty Contest Organization, heeft de inschrijving voor het Miss Teenage contest geopend en die blijft open tot 30 april. Alle meisjes tussen de 14 en 17 jaar kunnen een formulier ophalen om zo de nodige informatie te krijgen over de verkiezing.

Het is de 25e keer dat het Miss Teenage contest wordt georganiseerd. Formulieren kunnen worden opgehaald bij de verscheidene boekhandels.

Met Pasen de berg op

WILLEMSTAD — Maandag 20 april vindt de traditionele 'Paas Christoffelbeklimming' plaats van Stinapa. Het nationale park van Curaçao is die dag vanaf 04.00 uur open. De hoogste berg van het eiland zal door twee groepen beklommen worden. De eerste begint om 04.15 uur aan de uitdaging. De tweede ploeg volgt een kwartier later. Ervaren gidsen zullen aanwezig zijn.

Het advies is om een flashlight mee te nemen. Deelname aan deze zonsopgangwandeling is gratis.

Meer informatie is verkrijgbaar bij Christoffel Park Savonet, tel. 640363.

Uitstekende afsluiting

WILLEMSTAD — Wim Statius Muller, piano, en Eric Gorsira, viool, hadden het zichzelf bepaald niet gemakkelijk gemaakt met de programmakeuze voor het slotrecital van het mini-muziekfestival in La Belle Alliance.

Dat begon al met de sonate in Bes, KV 454 van Mozart. Een doorwrocht werk dat een hechte samenwerking vereist tussen violist en pianist. De inleiding begon een beetje wankel, de musici moesten duidelijk naar het goede tempo zoeken. Daarna klikte het beter hoewel kleine ongelijkheden, vooral in het rubato, het geheel een beetje bleven ontsieren. Misschien door de korte tijd van voorbereiding bleef Gorsira erg 'aan het papier plakken', waardoor sommige fraseringen er nogal afgebeten uitkwamen.

Het pianospel viel op door de bijzonder fraaie nuanceringen die Statius Muller wist aan te brengen. De afwisseling tussen melodie- en begeleidingsfiguren kwamen vloeiend en zeer muzikaal tot stand. De klep van de vleugel was dicht gelaten en dit kwam de klankbalans tussen de beide instrumenten ten goede. Hoewel er van mooie momenten genoten kon worden, miste het werk als geheel toch doorzichtigheid; het bleef bij een goede aanzet maar de afwerking liet te wensen over.

De sonate in A groot van Fauré is romantisch, expressionistisch van toon en dat aspect werd door de twee musici ook bijzonder goed naar voren gehaald. Er werd uitbundig gemusiceerd en hier kwam de volle toon en het gepassioneerde spel van Gorsira volledig tot zijn recht. Van het ingetogen langzame deel werden zelfs de 'klappers' in het publiek stil. In het 'allegro vivo' verslapte de concentratie even maar het laatste deel werd weer stevig neergezet. Een boeiende uiteenzetting, gedragen door de uitstekende wijze waarop de twee heren elkaar in dit stuk aanvoelden.

Het bijzondere in de stukken van Bloch is de sfeer die de componist weet op te roepen. De stemming van Nigun uit 'Baal Shem' werd uitstekend gestalte gegeven door Gorsira. Zonder ergens sentimenteel te worden wist hij de emotionele lading van dit stuk heel zuiver te treffen. En wat de piano betreft: het is dat je er geen glissando's op kunt maken, maar wat Statius Muller deed kwam er heel dicht bij. Ook dit stuk ontleende zijn zeggingskracht aan de eenheid van opvatting die de twee musici ten toon spreidden.

De 'Polonaise Brillante' van Wieniawski is een virtuoos stuk waar de vonken van afschieten. Zo werd het ook gebracht en hier werd uiteindelijk vrijuit en ontspannen gemusiceerd. Een staaltje virtuositeit van beide musici dat er zijn mocht.

De 'Sicilienne' (van een mij onbekende componiste waarvan de naam me dus ook prompt is ontschoten) als tegenhanger van dit geweld bracht weer rust en de vleugel fluisterde hier werkelijk. Het was een aardige geste om met een bewerking van La Belle Alliance (een compositie van Statius Muller) te eindigen, maar ik geloof dat het als piano-solo sterker overkomt dan in deze combinatie.

Het recital vormde uitstekende afsluiting van deze muzikale week, geheel verzorgd door musici van Curacao. Iedereen die ervan genoten heeft, zal kunnen beamen dat de verschillende recitals op hoog niveau stonden. Misschien dat dit festival uit kan groeien tot een traditie? En dan natuurlijk wel in de gezellige sfeer van Avila Beach/La Belle Alliance.

●BART DE BOER

BERGKAMEN - Zes mijnwerkers zijn woensdag omgekomen bij een ongeluk in de mijn "Haus Aden" in het Duitse Bergkamen bij Dortmund. Volgens een woordvoerder van de kolenmijn is er waarschijnlijk aan het eind van de middag een ontploffing geweest in een tunnel op achthonderd meter diepte. Naar één mijnwerker wordt nog gezocht.

Hirsch Ballin naar Washington:

Den Haag wil vervolging Bouterse

DEN HAAG/WILLEMSTAD —en of het mogelijk is de Surinaamse legerleider Desi Delano Bouterse te laten vervolgen in verband met betrokkenheid bij de handel in narcotica. Dat is volgens NRC-Handelsblad de voornaamste reden van het bezoek dat minister mr. Ernst Hirsch Ballin volgende week aan zijn ambtgenoot Barr van de Verenigde Staten brengt. Hirsch Ballin is tijdens zijn reis vergezeld van een zware justitiële delegatie, de Procureur-Generaal bij het Gerechtshof in Den Haag mr. A. Heijder, de directeur-generaal politie en criminaliteitsbestrijding mr. J. Suyver en het hoofd van de CRI (Centrale Recherche Informatiedienst) J. Wilzing.

De minister gaat na zijn bezoek aan Washington door naar Sint Maarten, 'bekend als doorvoerhaven van cocaïne uit Suriname', zoals de Volkskrant vanochtend meldt. In Washington wil de Nederlandse delegatie onder leiding van minister Hirsch Ballin onderzoeken of er een herhaling mogelijk zou zijn van een proces, zoals dat is gevoerd tegen de voormalige Panamese sterke man, generaal Manuel Antonio Noriega.

Een Amerikaanse rechtbank achtte Noriega schuldig aan drugshandel. De Nederlandse justitiële afvaardiging wil eveneens nagaan hoeveel Surinaams drugsgeld in de VS is witgewassen. De Amerikanen beschikken over veel bewijsmateriaal. De banken zijn verplicht dergelijke financiële transacties te registreren.

Volgens perspublicaties in Nederland is het komende bezoek van Hirsch Ballin aan de Verenigde Staten een van de redenen van de excessief strenge bewaking die de Nederlandse autoriteiten hebben ingesteld voor de Surinaamse minister van justitie mr. Girjasing. Hij is in Nederland om vandaag aan de Rotterdamse universiteit te spreken over de drugslijn Suriname-Nederland. Ook minister Hirsch Ballin zou het woord voeren.

De Surinaamse recherchechef Santokhi hoort ook tot de gasten. Volgens Surinaamse bronnen zou minister Girjasing zelf nogal verbaasd zijn over de zware bewaking die niet op zijn verzoek is ingesteld. Zondag werd de minister bij aankomst op Schiphol afgezonderd van de Nederlandse pers. Zelfs familieleden die hem met een winterjas kwamen verwelkomen, werden niet tot hem toegelaten. De minister heeft voortdurend bewaking van een aantal agenten van de Dienst Persoonsbeveiliging van de Rijkspolitie.

Een andere reden voor de strenge bewaking van de Surinaamse minister van justitie zou de uitzetting zijn van de drugshandelaar Wensley S. Hij wordt beschouwd als een belangrijke handelaar in drugs met zeer invloedrijke relaties. Toen hij onlangs op Schiphol aan de Nederlandse justitiële autoriteiten werd uitgeleverd, zwoor hij wraak op allen die aan zijn uitlevering aan Nederland hadden meegewerkt, president Ronald Venetiaan inclusis.

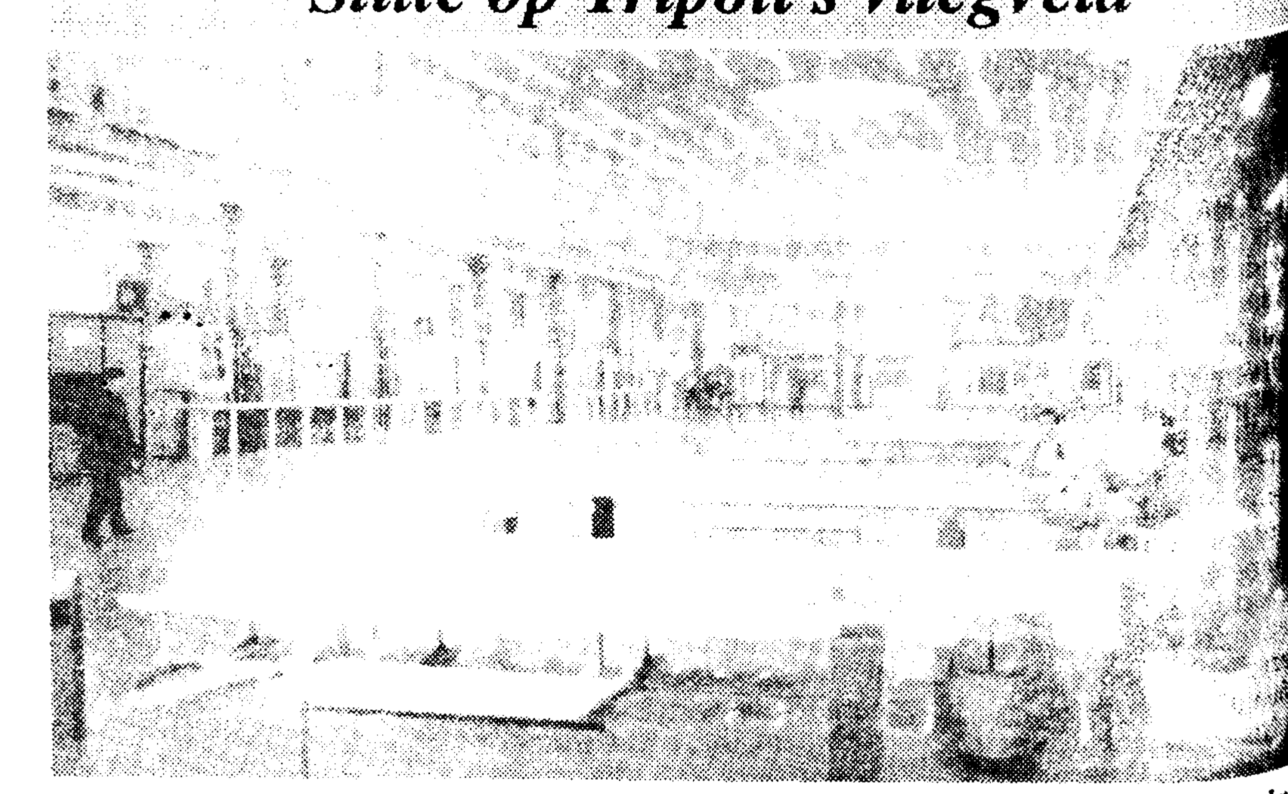
Amerikaanse justitiële kringen dringen er bij Nederland op aan het rechtshulpverdrag met Suriname weer in werking te laten treden. Het werd in 1982 door Nederland opgeschort na de decembermoorden. De Amerikanen verwachten dat juridische samenwerking met Suriname het onderzoek naar de drugslijnen aanzienlijk zal vergemakkelijken.

De Amerikanen hebben justitie in Den Haag al geruime tijd geleden laten weten dat Nederland meer initiatieven zou moeten nemen bij de aanpak van het Surinaamse drugskartel, omdat Suriname de voortuin van Nederland is.

Over het herstel van de juridishce samenwerking Nederland-Suriname worden deze week in Den Haag tussen Hirsch Ballin en Girjasing vermoedelijk harde gesprekken gevoerd. In Den Haag heerst nog steeds de vrees dat de uit te wisselen informatie in Suriname in verkeerde handen zal komen: in die van het leger met name.

De Surinaamse militairen beschikken volgens goed ingelichte Braziliaanse bronnen over een hypermoderne afluistercontrole die in Brazilië is gebouwd. Alle telefoonlijnen bij justitie en politie kunnen dankzij de centrale door de militairen worden afgeluisterd, aldus die bronnen.

Stilte op Tripoli's vliegveld

■ *TRIPOLI - Zo druk als het was in de dagen welke aan 14 april voorafgingen, zo stil was het woensdag in de vertrekhal van de luchthaven van Tripoli, Libië. Er stonden slechts twee internationale vluchten op het programma maar ook de reizigers die daarvoor hadden geboekt bereikten hun doel niet. Libië is als gevolg van de sancties van de Verenigde Naties op luchtvaartgebied min of meer geïsoleerd geraakt.*

(AFP-satellietfoto)

Vijftigste Ariane

KOUROU - Vanaf het ruimtevaartcentrum in Kourou, in Frans-Guyana, is woensdagnacht de vijftigste Europese Ariane-raket gelanceerd. De raket ging om 20.25 uur plaatselijke tijd de lucht in.

Zij zal twee communicatiesatellieten tegelijk in een geo-stationaire baan om de aarde brengen, een Franse en een internationale. De eerste Ariane werd op 24 december 1979 gelanceerd. De onderneming Arianespace, die belast is met de marketing van de raketten, ontwikkelde zich sindsdien tot een van de marktleiders op het gebied van het civiele satellietentransport. Aan het Arianeprogramma nemen twaalf Europese landen deel, waaronder Nederland.

Ambassadeur:Er stond Fujimori geen andere weg open

Jacht op oud-president Alan Garcia kan beginnen

LIMA - De Peruaanse president Alberto Fujimori heeft zijn regering toestemming gegeven om de voormalige president Alan Garcia voor de rechter te dagen. Volgens Peruaanse diplomaten stond Fujimori onlangs geen andere weg meer open dan het heenzenden van het parlement.

Alan Garcia, de voorganger van Fujimori, en andere leden van zijn APRA-partij moeten terecht staan op verdenking van verboden wapenbezit, deelde het ministerie van Binnenlandse zaken woensdag mee. Fujimori kondigde bovendien aan dat hij regionale parlementen en gemeenteraden zal ontbinden die onder Garcia's bewind zijn gevormd. Het ministerie van Binnenlandse zaken zei dat op zondag 5 april, de dag dat Fujimori de noodmaatregelen uitvaardigde, wapens werden gevonden in het hoofdkwartier van de APRA, Peru's belangrijkste oppositiepartij. Het leger arresteerde vervolgens vele oppositionele politici en rechters, maar Garcia wist te ontkomen en is sindsdien onvindbaar. Garcia, president van 1985 tot 1990, werd vorig jaar door het onlangs ontbonden hooggerechtshof vrijgesproken van verduistering. Een van Garcia's naaste medewerkers, Jorge del Castillo, zei woensdag dat de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) bij Fujimori opheldering heeft gevraagd over het lot van de oud-president. De minister van Binnenlandse zaken uit Garcia's tijd, Agustin Mantilla, en diverse voormalige politie-ambtenaren moeten terecht staan op verdenking van verduistering van een miljard dollar uit Politieverzekeringsfondsen.

Fujimori heeft nog nauwelijks gereageerd op het besluit van de OAS, die dinsdag het Peruaanse staatshoofd opriep met onmiddellijke ingang de democratie te herstellen. De OAS wilde echter geen economische sancties instellen, maar gaat wel een delegatie naar het Andesland sturen. Fujimori zei met belangstelling de komst van een hoge missie tegemoet te zien. Hij benadrukte nog eens dat van perscensuur, van kracht tijdens de eerste dagen van de "presidentiële staatsgreep", geen sprake meer is.

MACHTSOVERNAME

Een alternatief voor Peru was er niet. In een gesprek met enkele Nederlandse journalisten benadrukte de Peruaanse ambassadeur in Nederland, Jorge Colunge, woensdagmiddag voortdurend dat president Alberto Fujimori slechts één mogelijkheid restte: De noodtoestand uitroepen, het parlement naar huis sturen en perscensuur uitvaardigen. "Ons constitutioneel systeem kende geen uitweg meer. Als de president deze maatregelen niet had genomen, dan hadden de terroristen en de drugshandel de macht op korte termijn overgenomen."

"Fujimori heeft de superinflatie weten terug te dringen, zich ingezet voor een betere verhouding met de buurlanden en Peru teruggebracht in de internationale financiële gemeenschap. Maar de drugshandel en het terrorisme zijn de moeilijkst te nemen barrières. De president wil die problemen aanpakken, maar wordt daarin tegengewerkt door het congres en de rechterlijke macht", aldus de Peruaanse ambassadeur.

Een rechterlijke macht die volgens ambassadeur Colunge door en door corrupt is en een parlement dat maatregelen blokkeert om de drugshandel en het terrorisme effectief aan te pakken, daarmee kan ook een democratisch gekozen president niet uit de voeten, zeker niet zonder een meerderheid in het congres. "Dat wilde bovendien ook nog meer financiële verplichtingen aan de staat opleggen, waardoor de inflatie nog verder zou zijn toegenomen", aldus Colunge.

INGEZONDEN

Slechte presentatie

HET IS eigenlijk niet verwonderlijk, dat de commissie Wubs, welke het BC van Bonaire adviseert, op een aantal belangrijke vragen vaag of ontwijkend antwoordde.

In persberichten immers werd verklaard, dat er initieel sprake was van een belangrijk grotere capaciteit, te weten 500.000 vaten per dag, welke na besprekingen teruggebracht is naar 250.000 vaten/dag.

Nu is het in de techniek niet zo dat datgene wat initieel tot een groter project behoorde simpel door twee kan worden gedeeld om de nieuwe gewijzigde opzet van de helft van de capaciteit te krijgen. Daar zullen de nodige studies bijhoren, net zo goed als er studies gemaakt moeten zijn voor de eerste 500.000 vaten-per-dag- raffinaderij.

Hoewel dus inmiddels de capaciteit achterhaald is, doet zich de vraag voor waar de initiële studie is en wat daarin werd opgenomen ten aanzien van de milieu-aspecten. Of het is helemaal niet ter sprake gebracht? Indien dit laatste zo is, dan moeten uit milieu-overwegingen vraagtekens gezet worden bij de Parker-groep.

Vraagtekens ten aanzien van het initiële project kunnen ook gesteld worden bij de te scheppen werkgelegenheid en de benodigde infrastructuur. Indien het huiswerk naar behoren zou zijn gemaakt, dan zouden kritische vraagstukken als waar halen we de benodigde werkkrachten vandaan gelet op de min of meer volledige werkgelegenheid op het eiland en de beperkte bevolking van ongeveer 12.000 zielen, reeds in het begin beantwoord zijn. Gezien de vage antwoorden van de commissie wordt betwijfeld of de Parker-groep dit in de studie heeft meegenomen. In hoeverre kan men Parket dan serieus nemen? Een reden temeer om aan te dringen op meer openheid ten aanzien van de initiële studie.

Met ruim vierduizend arbeidskrachten op Bonaire, waarvan het merendeel in de toeristische en aanverwante sectoren werkzaam, is alsmede nog in de zoutindustrie, is het risico dan niet erg groot dat deze arbeidsplaatsen op de tocht komen bij een vervuiling van het toch al fragiele eco-systeem waar Bonaire het van moet hebben?

Er zijn kringen welke reeds de huidige doorvoerfaciliteiten van Bopec een te groot risico voor Bonaire vinden, welk bedrijf in haar topperiode veertig tankerbewegingen per maand registreerde.

De raffinaderij op capaciteit draaiend zal gemiddeld 7.500.000 vaten per maand als grondstof ontvangen en nog eens 7.500.000 als eindprodukt verschepen. Totaal zo'n vijftien miljoen vaten per maand. Indien de grondstof uit Venezuela komt (en geen gebruik kan worden gemaakt van supertankers) wat voorhands logisch lijkt, dan heeft men grofweg met dertig tankbewegingen per maand te maken. Eveneens veronderstellend dat Bopec vijftig procent van haar capaciteit afstaat aan de raffinaderij dan zijn in zijn totaliteit zo'n vijftig tankerbewegingen per maand te verwachten. Er zullen dan regelmatige perioden zijn waarbij meerdere tankers tegelijkertijd voor Bonaire varen (men kan niet voor anker gaan), wachtend op een ligplaats.

Het risico van een ecologische ramp is niet denkbeeldig. Wie wenst dit risico te lopen? Het is dan ook dringend noodzakelijk dat studies worden verricht om de risico's te kwantificeren en deze in de gemeenschap ter discussie te stellen voordat er beslissingen worden genomen welke een weg terug afsnijden.

Een 'grassroots'-raffinaderij namelijk is economisch alleen te rechtvaardigen als men een zo hoog mogelijke toegevoegde waarde kan krijgen, dat wil zeggen het best mogelijke eindprodukt vervaardigd uit de slechtste grondstoffen. De kwaliteit van de nieuwe Venezolaanse grondstof kan inderdaad als slecht worden gekwalificeerd (moet overigens met water worden vermengd om het transporteerbaar te maken). **De gevolgen van bij voorbeeld een tankerramp zullen navenant ernstiger zijn.**

De beperkte omvang van de bevolking, de bijna volledige werkgelegenheid en de beperkte onderwijsfaciliteiten indiceren dat het nagenoeg onmogelijk is om een project van een aanzienlijke omvang op Bonaire te accommoderen. Het vermogen om zoiets te absorberen in de gemeenschap is gewoon niet aanwezig.

De vraag doet zich dan ook voor waarom er zoveel energie, tijd en geld wordt besteed voor iets dat onmogelijk is. Of heeft de initiële studie toch een oplossing aangedragen? Gelet op de reactie van de commissie Wubs ten aanzien van een studie met betrekking tot de sociale/sociologische invloed is dat laatste niet het geval. Hoe kan Parker een miljarden kostend project op deze wijze presenteren?

●AMIGU DI TERA
Bonaire

Blij met Stinapa

AMIGU DI Tera heeft met groot genoegen kennis genomen van het feit dat Stinapa in een brief aan het BC zich uitgesproken heeft tegen de vestiging van een raffinaderij op Bonaire.

We verheugen ons dat een stichting aan wie het behoud en beheer van de Bonaireaanse natuurparken is toevertrouwd zich, na lang aarzelen, nu heel duidelijk opstelt. Ongeveer vijf weken geleden vond een ontmoeting plaats tussen leden van het bestuur van Stinapa en Amigu di Tera. Op dat tijdstip deelde Stinapa, bij monde van de voorzitter, aan Amigu di Tera mee, dat Stinapa nog geen standpunt had inzake de raffinaderij. De daartoe aangevoerde argumenten: 'te weinig informatie en daarmee samenhangend gebrek aan diepere studie' waren naar onze mening zeer zwak. Het bestuur van Amigu di Tera heeft bij die gelegenheid Stinapa dan ook heftig bekritiseerd.

Het is misschien typerend voor het gebrek aan diepgang in de informatie, gegeven door de commissie Wubs, dat Stinapa kort na de hoorzitting met Wubs c.s. kon besluiten zich naast Amigu di Tera op te stellen.

De Stinapa Bonaire meent dat zij haar nu ingenomen standpunt niet in de pers moet vermelden. Communicatie is niet de sterkste kant van Stinapa. De communicatie bij voorbeeld met de donateurs laat sinds zes jaar alles te wensen over. En we mogen aannemen dat juist de donateurs het zullen waarderen hier over te horen! Amigu di Tera biedt daarom graag haar hulp aan.

Stinapa stelt in de brief aan het Bestuurscollege onder meer dat, indien de raffinaderij doorgang zou vinden, dit niet ten goede zou komen aan de natuur van Bonaire. Stinapa maakt zich ernstig zorgen over:

- verhoogde kans op olierampen op het eiland en in de regio
- zorgen over afwerking en opslag van afvalstoffen, zowel vast, vloeibaar als ook gasvorming
- zorgen over het grote oppervlak dat zal worden ingenomen door een raffinaderij met nevenindustrieën, alswel het oppervlak ingenomen voor huisvesting en faciliteiten voor werknemers plus gezinnen, en alle funeste gevolgen voor de natuur ten gevolge van de bouw van het voornoemde
- en zorgen over de toename op korte termijn van de bevolking van Bonaire met tot zesduizend personen, hetgeen zeer ingrijpende gevolgen zal hebben voor het natuurbehoud en beheer op Bonaire.

Stinapa meent verder dat wanneer na het advies-inwinstadium door het BC besloten wordt verder te gaan op de weg naar een definitief besluit, er een Milieu Effect Rapportage (MER) moet komen, evenals een risicoanalyse.

Amigu di Tera is blij met deze klare taal! En wij hopen in de toekomst met Stinapa verder te kunnen samenwerken met als doel: een 'unspoiled' Bonaire!

●AMIGU DI TERA
Bonaire

KIEV - De Oekraïne hervat "in de komende dagen" het naar Rusland overbrengen van de tactische kernwapens die zich op haar grondgebied bevinden.

Zo maakte de Oekraïnse minister van Buitenlandse zaken, Anatoli Zlenko, dinsdag bekend. Oekraïne doet dit nu Rusland "de nodige handtekeningen" gezet heeft onder een akkoord tussen Moskou en Kiev dat regelt dat Oekraïnse functionarissen toezien op de vernietiging van die wapens.

De vier kernmogendheden die lid zijn van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS) -- Witrusland, Kazachstan, Rusland en Oekraïne -- hadden eind december een akkoord getekend dat ze alle tactische wapens naar Rusland zouden overbrengen. In het kader van de internationale verdragen over vermindering van bewapening die de oude Sovjetunie getekend heeft, zouden deze wapens vervolgens vernietigd worden. Ongeveer de helft van de in Oekraïne gestationeerde tactische kernwapens zijn al naar Rusland overgebracht.

Miljonair cel in

LEXINGTON - Miljonair Leona Helmsley is vanmorgen (woensdag) de gevangenis binnengestapt van Lexington in Kentucky voor het uitzitten van een straf van vier jaar wegens het ontduiken van de belastingen.

De 71-jarige miljonair die eigenares is van een hotelketen meldde zich al om vier uur bij het medisch centrum van de vrouwengevangenis in Lexington. Zij kwam met haar privejet overgevlogen uit New York. Zij verloor gisteren haar laatste kans om buiten de gevangenis te blijven toen rechter Thomas Gries van een hof van beroep vonniste dat zij moest gaan zitten omdat zij niet bereid was vervangend sociaal werk te ondernemen.

LIMA - De Peruaanse president Alberto Fujimori heeft zijn bezoek aan Duitsland, dat in mei zou plaatsvinden, afgezegd in verband met de situatie in zijn land.

Het ministerie van Buitenlandse zaken in Lima deelde dinsdag mee dat het bezoek naar een latere datum wordt verschoven. Nadat Fujimori op 5 april het parlement ontbond en de noodtoestand in Peru uitriep, kondigde de Duitse minister van Ontwikkelingssamenwerking Carl-Dieter Spranger aan dat de financiële hulp aan Peru werd bevroren. Bonn had Peru dit jaar meer dan tweehonderd miljoen gulden hulp toegezegd.

Te huur voor vakantiegangers
Jeep Samurai
PARADISE JEEP RENTAL.
Tel. 601503

NINTENDO - SEGA VIDEO-GAMES All Hardware, Software & Accessoires. Immediately available, we beat any price. Free delivery. Authorized distributors welcome. **SHARP T.V., AUDIO-VIDEO, FAX** and all your electronic needs. **ANYTHING WHOLESALE** 2801 N.W. 22 Terrace, Pompano Beach, Florida 33069 **Tel: (305) 960-1700, Fax: (305) 960-1744 Your customers needs are a fax away.**

TE KOOP
WEGENS VERTREK
SUZUKI SAMURAI
Bouwjaar 1989
Vraagprijs: Nf. 11.000,—
Tel.: 675852

BUKINAN DI SIMAN
PA NAN SIÑA BON E MUCHANAN
1. SPREEKBEURTEN VOOR KINDEREN kl. 1 t/m 6 basisschool f. 5.75
2. LEERMAPPEN kl. 1 t/m 6 basisschool per stuk f. 20.00
Augustinus-Van Dorp-Eddine-Mensing-Salas-Sta Maria-Uitg Van Sprang
Kortesia di Fundashon Pro Patria

La Colline
Paas aanbieding
Leuke geborduurde kedsen
in blauw, wit en zwart f 75,=
Suede en leren flatjes in verschillende kleuren van f 169,95 voor f 149,=
Koral Agostina - De Rouvilleweg 9A - Tel: 623822
Ook tussen de middag geopend.

TE KOOP GEVRAAGD
HUIS
min. 2 slaapkamers
in goede rustige buurt
Tel.: 615536/636254

De grootste open-house verkoop van deze maand!
U heeft er lang op moeten wachten, maar uw geduld wordt beloond. Het is zover op 20 april (2e paasdag).
Alles moet weg. Kom zelf kijken van 9 tot 6 uur, aan de Kaminda Bruderman di Brakkapotl, 3e huis aan d rechter kant (volg de borden vanaf de Caracasbaaiweg).
Voor meer informatie:
tel. 677214

Zondag 19 april (1e Paasdag) vanaf 12.00 uur af te halen de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met sajor lodeh, Sg telor, vlees, Atjar, kip, frikadel, saté, pisang goreng, sg kering, kroepoek, sambel badjak.
NAf. 10.00
Ook hebben wij Petjil m/lontong, Bami, Ba-Pao, Loempia.
Familie Kerger
Canadaweg 9 - Telf.: 683459
Wij wensen U een vrolijk Paasfeest toe.
Voor iedere gast een Paasei.

Industriepark Groot Davelaar - Tel : 371000 - Fax : 378979
IndelCom®
BEDRIJFSCOMMUNICATIE OP MAAT MET GEGARANDEERDE PRIVACY
- Lange afstand communicatie
- Non - stop werking
- Komplete noodvoeding
- Professionele installatie
- Groeps - & individuele oproep
- Mobile data terminals
- Mogelijkheid tot scrambling
- Vakkundige service

SERVICE OUR #1 POLICY
Indel
VANDAAG DE TECHNIEK VAN MORGEN

La Nouveauté Colombiaweg 19 Tel.: 681851
Uw "special zaak" heeft voor de elegante, mooie benen van onze dames mooie sjieke pantyhoses voor alledaagse en feestelijke gelegenheden.
Ook lingerie van 't merk ESCORA
Wij wensen U een zalig Paasfeest!
Columbiaweg 19 Sta Maria (zijweg van Argentinaweg en Venezuelaweg)
Open: ma t/m vrij 9.00 - 18.30 za 9.00 - 19.00

Diony's Cleaning n.v.

ledigen van beerputten, zinkputten, zwembaden, enz.
Tel.: 680194 - 602536

TE KOOP
WEGENS OVERCOMPLEET
EEN MODERNE EETKAMERSET
met formica tafelblad en zes (6) stoelen
Voor informatie bel:
54556

Man, 24 jaar, opleiding H.E.A.O. Commerciële Economie differentiatie Internationaal Management wil i.v.m. emigratie graag in kontakt komen met bedrijven die een interessante baan kunnen aanbieden.
Beheerst Nederlands, Engels, Frans en Duits in woord en geschrift.
Ervaring op het gebied van commercie, administratie en automatisering.
Voor verdere informatie tel. 672581 Kaya Jonas 110

Boutique Gina
Curaçao Caribbean Hotel Tel. 625042

Pas ontvangen uit Spanje **prachtige badpakken** en **bikini's** maat 8 t/m 16 in diverse modieuze kleuren.
Kom en maak uw keuze uit de zeer grote kollektie.
Speciaal voor Pasen.

DUNCAN GOULD PAINTING N.V.
Wij zijn gespecialiseerd in 'spray painting' van huizen, opslagplaatsen en eternieten daken.
Wij verven ook woningen met borstels en rollers. Wij leveren uitstekend werk en onze prijzen zijn redelijk. Voor meer informatie bellen **tel. 613029**

Ter overname aangeboden
BAR-RESTAURANT
heel gunstig gelegen.
Eventuele financiering
Serieuze gegadigden bellen
Tel. 688019 of 617229

TE KOOP
Halve Mechelse Doberman puppies
Ingeënt en ontwormd
Grote waakse honden
Zeven weken oud
Tel.: 370988

Oppashuis gevraagd
van ong. 9 tot 31 juli 1992 voor Nederlands gezin met 3 kinderen (1 klein kind). Ruil is mogelijk met huis, 4 slaapkamers, in Soest, Nederland, in bosrijke omgeving. Info **Tel. 0031-2155-22027**

Fancy Kids
EXCLUSIVE CHILDREN'S WEAR
Badpakken van **'GOTTEX'**
en zwembroeken voor de jongens
Grote kollektie T-shirts
FOKKERWEG 46 D (NAAST OPTICA KYWI) TEL 65774

"Waslijn palen" Heavy Duty
fl. 197,= p. paar
Geïnstalleerd (incl. materiaal)
Bel nu!
Tel. 627979 - 601801

AFWEZIG
J.J. Capello, gynaecoloog
v.a. 13 april
t/m 27 april 1992

Flamingo Park Curaçao te huur 10 nieuwe Vakantie Bungalows, prachtig gelegen in 't mooie natuurgebied op Bandabou, dichtbij Jan Kock (St. Willibrordus). We hebben 2, 3 en 4 pers. bungalows vanaf f 75,= p.d.p.bung. allemaal volledig ingericht. San Sebastian K 11A (t.o. Landhuis San Sebastian) inl: tel. + fax 672581 of 649051 in Ned. 038-531430

LADY BOUNTIFUL
FASHION BOUTIQUE FOR THE **BIG, BOLD, BEAUTIFUL** WOMAN
Opening 15 april 1992
Breng deze advertentie mee dan krijgt U **10% korting** op iedere kontante aankoop tot 30 mei.
Iedere kontante aankoop gedaan voor 30 mei dingt mee naar het winnen van een **kado-cheque van f.150,-** bij onze trekking op 1 juni.
Al deze aanbiedingen eindigen 30 mei 1992.
Openingstijden:
Dinsdag, Woensdag en Vrijdag van 10:00 - 6:00
Donderdag van 10:00 - 8:00 en Zaterdag van 10:00 - 1:00
Mercuriusstraat 16 - Tel.: 658031

PAASHAAS SPECIAL
2 Never Mind Jeans
voor slechts f 79,=
Pantalon Double Six f 79,=
Kom langs en profiteer!
RASONABLE Clothing Store
Winkelcentrum Brievengat,
Winston Churchillweg

Te koop groot gebouw op Welgelegen
8 slaapkamers
5 badkamers
Vergunning voor gebruik als Hotel aanwezig.
PRIJS F: 350.000 K.K.
gedeeltelijk financiering mogelijk.
Telefoon 624038

Youngland Boutique
Saliña 170
met mode in beweging
Heeft mooie combinaties ontvangen voor de feestdagen.
Vrolijk Pasen.

gravel & ARTBOETIEK
(Tiny Dijk)
is gesloten van
17 april tot 3 mei
Seroe Loraweg 45
Tel. 615979

VOLLE BEERPUT?
68 02 60

WAARSCHUWING!
VISA
BONSAI Tuincentrum heeft elke week een plant in de aanbieding. Komt dat zien!
Tegen een spotgoedkope prijs.
POTGROND ontvangen bij
Bonsai Tuincentrum
Schottegatweg Oost naast E&E te Rooi Catootje

TE HUUR
1 sl. App. voll. inger.
Naf. 250,- p/w v/2 pers.
2 sl. App. voll. inger.
Naf.350,- p/w v/2 pers.
Inl.: 683459

GARAGE SALE
WEGENS OVERKOMPLEET
Boekenrekken, overgordijnen, tapijt, bedden eenpersoons, video, hangkast, Electronisch Orgel Technics, hanglamp, wasbakken, porch stoelen, bar krukken, planten en diverse kleine huishoudelijke artikelen.
Tel. 688732 - Kaya Spenikok 21

Raisca Investment & Realty N.V.
TE HUUR KANTOORPAND
Binnenkort start de bouw van een modern kantoorpand aan de Polarisweg tegenover notariskantoor Palm en Senior.
Teneinde zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van potentiele huurders nodigen wij U uit niet later dan 27 april met ons in contact te treden via fax 689910 of fax 689542.

Landhuis Brievengat
Presenteert a.s. zondag:
'Open House' vanaf 16.00 uur
Folkloristische dansshow van 16.30 - 18.00 uur.
Dansen met **Happy Hour** van 18.00 u.-19.00 u.
met live music van SPICE & PEPPER
Er is souvenir verkoop en lekkere hapjes.
Iedereen is van harte welkom!!

Te huur
woonhuis 4 kamers, badk., grote tuin.
Cascora/Pimpiri
NAf. 2500,=
Appartement 2 kamers, gemeub.,tuin
NAf. 875,=
nabij Saliña
Tel. 658455
Fax 658440

Las Vegas SUPERMARKET Gosieweg 90
Tel. 373772/371950/373044
Voor uw likeurpunten en pruimentaart kunt u ook bij de Bakkerij van Las Vegas terecht.

HOT LEGS GRATIS!
SHRIMPS CHICKEN + RIBS SPESHAL !!!
- 4 Texas Fried Shrimps
- 5 Spareribs Alaparia
- 1 Texas Fried Wholeleg
- Batata fresku hasá
- Aros Texas Style
- Funchi Brös Brös hasá

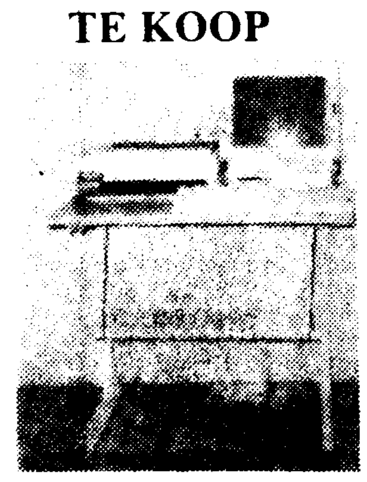
... i además ...
fl. **12.95**
2 HOT LEGS GRATIS!

Hot Legs pa Chase!

2 HOT LEGS	fl. 2,75
5 HOT LEGS	fl. 6,50
9 HOT LEGS	fl. 10,00
15 HOT LEGS	fl. 15,00

TEXAS Alaparia
Na Salina Pronto tambe na Winkel Centrum Brievengat

TE KOOP

COMPUTERTAFELS
HOEZEN voor PS/1
INF. TEL. 658558

Blokkenfabriek Suffisant N.V.
Kaya Port of Spain Tel. 692555-692981
1e KWALITEIT BETONBLOKKEN in 4" 6" en 8"
BETONSTRAATKLINKERS in diverse modellen en kleuren uit voorraad leverbaar. **TROTTOIRTEGELS** 30 X 30 cm
ZAND STEENSLAG en **DIABAAS** op het werk geleverd

BUGS BUNNY
Fast Food Restaurant
Dr. Caprilesweg 1 - Mahaai
presenteert
Easter Special
- 2 Saté's van ossehaas
- Champignonsaus
- Coleslaw
- Mixed vegetables
- Aardappelpuree
- Patat frites

8,50
Ook hebben wij vanaf dit weekend heerlijke kip van de grill.
Hele kip f 9,50. Halve kip f 5,=
U kunt bestellen op
370092

豪華餐廳
HO WAH BAR & RESTAURANT
Saturnusstraat 93 - Curaçao, N.A. - Tel.: 615745
Om onze clientele een goede service te verlenen zijn wij
Goede Vrijdag geopend van 12.00 - 10.00 uur n.m.
Wij wensen U prettige Paasdagen!

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
CENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

STOFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(Openingstijden voor het publiek)
Maandag en donderdag van 14.00-18.00
Dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ 18.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

(Openingstijden voor lezers)
Woensdag van 14.00-19.00 uur.

KOPIJSLUITING: maandag t/m vrijdag aan-komende stukken om 15.30 uur, gewone om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Informatie H. van Bommel, tel.:

Kiwanis: woensdag 12.00 uur - Restaurant Zeezicht.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

BRIDGECLUB (Weg naar Willemstoren): op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zondag van 12.00-24.00 uur.

Nieuwe openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden

****

APOTHEKEN(/BEZORGING)
Botica Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel. 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

DONDERDAG
KERKDIENSTEN
PROTESTANTSE GEMEENTE BONAIRE
Kralendijk
19.00 uur belijdenis van katechesanten en Heilig Avondmaal.

****

VRIJDAG
KERKDIENSTEN
PROTESTANTSE GEMEENTE BONAIRE
Rincon
19.00 uur kerkdienst en Heilig Avondmaal.

FUNDASHON SNIP
09.00-14.30 uur 'Dia di Piská' - clubhuis te Playa Blanco.

****

ZATERDAG
KERKDIENSTEN
PROTESTANTSE GEMEENTE BONAIRE
Kralendijk
19.00 uur gemeenschappelijke dienst en

****

ZONDAG
KERKDIENSTEN
PAROCHIE VAN RINCON
10.00-12.00 uur 'simadan di pastor' in de

****

Paboso dringt aan op snelle benoeming eilandssecretaris

KRALENDIJK — Nu Bonaire al meer dan drie maanden verstoken is van een eilandssecretaris, vraagt Pabosoleider Norwin 'Nochi' Willem zich af wanneer in die vacature voorzien zal worden. Ex-eilandssecretaris mr. Frits Goedgedrag werd per 1 februari 1992 benoemd tot gezaghebber, maar zijn oude functie wordt nog steeds vervuld door een waarnemer.

Naar de mening van Willem wordt opnieuw bewezen hoe de UPB met mensen omspringt. De Paboso zelf heeft reeds een duidelijk profiel van de man die de functie van eilandssecretaris moet gaan vervullen: iemand met organisatorische kwaliteiten, goede intermenselijke contacten en indien mogelijk toch wel een juridische achtergrond (in een vroeger interview met Goedgedrag achtte deze de juridische opleiding van ondergeschikt belang; red.). Met nadruk zegt Willem, dat een kandidaat de goedkeuring moet hebben van de Eilandsraad, alvorens men tot een benoeming zal overgaan.

Willem: "Maar net als in het geval van George Soliana (een vroegere gezaghebber; red.), gebruikt de UPB mensen, laat hen onnodig bekritiseren en gaat dan later naar de betreffende persoon toe om uit te leggen dat een benoeming niet mogelijk is vanwege de vele kritiek die is losgebarsten".

Willem verwijst hiermee duidelijk naar de ingetrokken voordracht van drs. Eus Anthony. "Dat is het spel dat de UPB speelt. De bewijzen liggen voor het oprapen. Dezelfde persoon die nu waarnemend secretaris mag spelen (Rudi Thomas; red.) werd vanuit Sint Maarten gehaald om als hoofd van de Eilandsvoorlichtingsdienst (EVD) en protocol te fungeren. Ofschoon hij inderdaad als zodanig werd benoemd, heeft hij echter nimmer als hoofd van de EVD gefungeerd", aldus Paboso-leider Nochi Willem. Zoals bekend, werd Thomas in eerste instantie te werk gesteld op de afdeling BVO, terwijl hij later dewerkzaamheden van een waarnemend secretaris verrichtte.

Volgens Willem is het interessant te vernemen, hoe de overheid deze persoon betaalt overeenkomstig de regels van de LMA. Willem wijst erop dat iemand die gedurende dertig dagen de functie verricht, betaald dient te worden als secretaris. In ieder geval acht Willem deze gang van zaken ontoelaatbaar.

"Als de UPB vertrouwen heeft in deze waarnemend secretaris, dan moeten zij hem als zodanig in dé raad laten benoemen en dan is daarmee die zaak afgedaan", aldus Willem. Hij wijst er verder op, dat dit soort spel al eerder is gespeeld, maar dan met Fichi Bernabela. Hij werd benoemd als hoofd van Selibon, nam daarop ontslag uit politiedienst, maar is daar inmiddels weer diep teleurgesteld en met hangende pootjes teruggekeerd.

Willem wijst erop dat gedeputeerde Booi de man voor de gek heeft gehouden en hem en zijn gezin aanzienlijke schade heeft aangebracht. "Daarom eist de Paboso nu duidelijkheid rond de eilandssecretaris en de huidige waarnemer. Het spel dat de UPB speelt, mag niet doorgaan", aldus de waarschuwing van de fractieleider van de Paboso.

Gouverneurs op excursie

■ *KRALENDIJK — Het waren drukke dagen voor de Antilliaanse gouverneur mr. Saleh en de jarige Arubaanse gouverneur mr. Olindo Koolman. Na de ontvangst op de luchthaven door gezaghebber mr. Frits Goedgedrag vergaderden beide gouverneurs met het Bestuurscollege. Daarna werden bezoeken afgelegd aan de Antilliaanse rijstfabriek, de groep 60 Plus te Rincon en de dienst LVV.*

Op de foto's: het bezoek dat beide gouverneurs brachten aan de diverse instanties. Gouverneur Koolman en zijn gevolg zijn inmiddels teruggekeerd naar Aruba. Gouverneur Saleh en zijn echtgenote zullen nog enkele dagen op Bonaire blijven.

Partijleider Ellis: 'Politiek Paboso is niet van deze tijd'

KRALENDIJK — Uiterst verontwaardigd toonde UPB-partijleider en minister Rudi Ellis zich op de door de UPB belegde persconferentie over de uitlatingen van oppositieleider Norwin 'Nochi' Willem, die minister Ellis en de Bonairaanse Statenleden Urba Pourier, Papa Statia en Robby de Jongh beschuldigde bijgedragen te hebben tot het laten zenden van Nederlandse militairen om in te zetten tegen de Curaçaose bevolking.

"Zij hebben militairen gezocht om hun eigen broeders te laten doden", aldus de door Ellis geciteerde verklaring van Willem. Ellis toonde zich niet alleen verontwaardigd, maar zelfs ontstutst over de manier waarop Willem zijn politiek voerde.

Ellis: "Dat schijnt de wijze te zijn waarop de Paboso politiek wil voeren. Zij hebben in hun vele verklaringen kennelijk niets om de UPB mee aan te vallen en nu hebben ze een modus gevonden om de bevolking te vertellen, dat de vertegenwoordigers van Bonaire in de Staten akkoord zijn gegaan met de komst van militairen om Curaçaoënaars te laten doodschieten".

Ellis acht het systeem van politiek dat de Paboso zich eigen heeft gemaakt niet van deze tijd. Hij benadrukt dat er in de afgelopen weken een polarisatie was tussen de regering en de vakbonden. Juist omdat de politiebond daarvan deel uitmaakte, moest de regering een dubbele verantwoordelijkheid dragen en zorgen dat de bevolking voldoende bescherming had.

"Het is echter absoluut onwaar dat onze partij heeft gevraagd om militaire bijstand. Het is gelukkig zelfs niet zover gekomen, maar mocht dat toch het geval geweest zijn, dan waren de militairen gevraagd de orde te herstellen en te handhaven. Daaraan is niets verkeerd", aldus Ellis die eraan toevoegde, dat het ten slotte niet nodig is geweest, omdat de politie toch inzag welke richting de acties opgingen.

***

DUPHAR Nederland, de Nederlandse verkoopmaatschappij van Solvay Duphar, heeft haar afdeling gewasbescherming officieel overgedragen aan de Japanse Mitsui + co. Bij de betrokken afdeling zijn twaalf mensen werkzaam.

Palestijnen geven zich over aan Israël

JERUZALEM - Enkele militante Palestijnen die door Israël worden gezocht, hebben zich uit vrees voor het optreden door geheime Israëlische eenheden overgegeven.

Deze Palestijnen verkiezen overgave boven hun vrijheid omdat zij vrezen dat de leden van deze geheime Israëlische eenheden, die zich als Palestijnen voordoen, hen anders zullen doodschieten. Uit Palestijnse bronnen is vernomen dat het Israëlische leger tijdens huiszoekingen familieleden van betrokkenen had mishandeld en hun eigendommen had vernield.

Onverwachte toeloop op cursus van MCB

KRALENDIJK — Afgelopen zaterdag 11 april is een door Maduro & Curiels Bank (MCB) georganiseerde cursus in het kader van het dertigjarige bestaan van de bank van start gegaan. De cursus 'Empresa chikí na plaka chikí' is begonnen met dertig deelnemers.

De belangstelling voor de MCB-cursus blijkt echter groter dan in eerste instantie werd verwacht. Tijdens de laatstgehouden persconferentie attendeerde Bonaires directeur Evert Piar wel op de enorme belangstelling die de cursus op Curaçao trok, maar het kleinschalige Bonaire zou daar vermoedelijk ver onder blijven.

Uiteraard zijn er relatief minder deelnemers, maar het bleek al spoedig noodzakelijk dat er een tweede en zelfs een derde groep moest worden geformeerd. Zij beginnen hun cursus respectievelijk op 25 april en 9 mei.

In het totaal zijn er dus negentig personen die zich hebben ingeschreven voor de zes weken durende cursus voor het opzetten van een eigen klein bedrijf.

De inschrijvingen waren beduidend meer dan de negentig uitverkoren cursisten. Ruim 148 inschrijvingen kwamen er binnen en dat was het moment waarop bankdirecteur Bonaire Evert Pair met zijn mensen een beslissing moest nemen over het verloop van de cursus.

Die beslissing is inmiddels gevallen en de cursus zal in de maanden september en oktober herhaald worden voor degenen die wel ingeschreven hebben, maar niet meer geplaatst konden worden in een van de drie groepen.

Evert Piar tegenover de Amigoe: "Wij voelen ons erg vereerd met deze enorm positieve reactie van de Bonaireaanse gemeenschap. Wij zullen om die reden dan ook doorgaan met het organiseren van andere soorten cursussen, die tot voordeel kunnen strekken van de gemeenschap".

■ *KRALENDIJK — De eerste groep van dertig deelnemers aan de door de MCB georganiseerde cursus 'Empresa chikí na plaka chikí' kreeg zaterdagmorgen de eerste les. Bankdirecteur Bonaire Evert Piar hield een inleiding en daarna kregen de cursisten hun lessen van Emrit Dindial uit Curaçao en Silvio Balentien uit Bonaire.*

Op de foto: de cursisten in een van de lokalen van de Scholengemeenschap Bonaire (SGB).

'Om gokken in te dammen' Nummerverkoop wordt geheel legale loterij

KRALENDIJK — Tijdens de laatste persconferentie van de UPB afgelopen donderdag, attendeerde gedeputeerde Ramoncito Booi op het feit, dat begin dit jaar verschillende eilandsverordeningen in werking gesteld zouden worden. Hoewel dat nog niet is gebeurd, zegt de gedeputeerde wel dat dit slechts een kwestie van korte — tijd is. Een daarvan is bij voorbeeld de eilandsverordening kansspelen, in de volksmond beter bekend als 'bendementa di number'.

Aan deze verordening is een lange tijd van onderzoek voorafgegaan en zoals bekend is de fractieleider van de oppositiepartij Norwin Willem er nog steeds niet zeker van of het onderwerp wel met voldoende diepte is bestudeerd. Juridisch adviseur mr. Willem Ruitenberg is degene die met de voorbereiding werd belast. Volgens gedeputeerde Booi is de opzet van de nummerverkoop nu vrijwel klaar. Wat nog rest is het opzetten van een coördinerend nummerkantoor, terwijl een commissie moet nagaan hoe de situatie is bij de verschillende reeds bestaande nummerkantoren.

Naar de mening van gedeputeerde Booi, begrijpen veel mensen niet precies wat de bedoeling van de overheid is met het legaliseren van de nummerverkoop. "Duidelijk is, dat nummerverkoop tot nog toe een illegale zaak is. Ook al wordt het momenteel oogluikend toegestaan. Wat de overheid nu wil, is de nummerverkoop legaal maken. Dat betekent dus dat de wet niet meer overtreden wordt. Ons uitgangspunt daarbij is echter geenszins om te promoveren dat er nog meer geld zal gaan circuleren in de nummerloterij, maar in feite tracht de overheid de loterij wat in te dammen", aldus gedeputeerde Booi.

Deze gedachtengang van de Union Patriotiko Boneriano (UPB) is er derhalve op gericht om op korte termijn het aantal plaatsen waar nummerverkoop plaatsvindt, te limiteren. In geval blijkt dat de nummerverkoop een lucratieve zaak is, wil ook de overheid daarvan zijn deel hebben.

Booi: "Wij zijn van mening dat een gedeelte van het geld terug moet vloeien naar de gemeenschap en dat betekent dat met het binnenkomende geld sportactiviteiten verricht kunnen worden. Bovendien bestaat er dan ook een mogelijkheid om mensen te helpen die zich met het kopen van nummers in de nesten hebben gestoken". Booi denkt dat met de uitleg die nu is gegeven, veel verdere kritiek voorkomen kan worden.

Rijexamen in handen SSV

KRALENDIJK — Ook de eilandsverordening die het afnemen van het rijbewijs regelt, is nog niet in werking getreden. Wel attendeerde gedeputeerde Booi erop dat deze situatie binnenkort zal veranderen. De leden van de bewakingsdienst SSV zijn in de laatste fase van hun opleiding.

Het afnemen van rij-examens en het uitgeven van rijbewijzen is altijd een oneigenlijke dienst geweest van de politie. Vrijwel elk jaar bij het jaarverslag werd er door de politie-autoriteiten geklaagd, dat andere werkzaamheden bleven liggen, aangezien de politie belast was met een taak die in feite niet tot die van de politie behoorde.

De agenten die de rij-examens afnamen, dachten daar wel anders over, aangezien dit een geld opleverend baantje was. Door de drukke werkzaamheden van het politiepersoneel is er inmiddels al een grote achterstand ontstaan in het afnemen van de examens en momenteel is er dan ook een — voor Bonaire ongekende — wachtlijst.

Een van de ideeën die naar voren kwam bij gedeputeerde Arthur Domacassé, onder wie de bewakingsdienst valt, was het opleiden van enkele employees van de SSV om deze werkzaamheden over te nemen van de politie. Tijdens de persconferentie vertelde gedeputeerde Booi — Domacassé was uitlandig — dat de employees inmiddels een aantal cursussen hebben gevolgd. De beste kandidaten zullen in aanmerking komen voor het afnemen van de rij-examens.

Verwacht wordt dat ook de brandweer en de ambulance een zaak wordt van de SSV, aangezien ook dit een oneigenlijke taak is van de politie. Zoals bekend, is er een particuliere onderneming die de ambulancewerkzaamheden zou willen overnemen van de overheid. Er is een ambulance-auto uit de Verenigde Staten op Bonaire gestationeerd, terwijl de eigenaar daarvan ook de opleiding voor para-medische hulp heeft gevolgd. Het verzoek om de ambulancedienst te verrichten werd indertijd gedaan aan de toenmalige gedeputeerde van gezondheidszorg Cai Marsera.

Tijdens de persconferentie afgelopen zaterdag legde Marsera uit, dat er geen particuliere ambulancedienst aangetrokken kon worden vanwege de hoge kosten die dat met zich meebracht.

MENSEN

Lijkje ontvoerd

Het pasgeboren meisje dat dinsdag door spelende kinderen in een vuilniszak in een plantsoentje in de Rotterdamse Afgriaanderwijk werd gevonden, is woensdagmiddag door onbekenden **ontvoerd** uit een lijkwagen en enkele uren later teruggevonden. Het lijkje werd vrijwel op dezelfde plek in Schiedam-Noord aangetroffen als waar het werd weggenomen, aldus de politie.

De lijkwagen werd 's middags klemgereden door een personenauto. Drie mannen stapten uit, openden de achterklep van de lijkwagen, pakten de lijkzak met het kind uit de auto en verdwenen. De twee inzittenden van de lijkwagen hadden het nakijken.

De bestuurder van de lijkwagen heeft bij de politie verklaard, dat een van de ontvoerders hem heeft bedreigd met een vuurwapen. De politie heeft nog geen verklaring voor de ontvoering, noch over de herkomst van het kind, dat dinsdag in een plantsoen in Rotterdam-Zuid werd gevonden. Acht rechercheurs zijn met de mysterieuze zaak bezig.

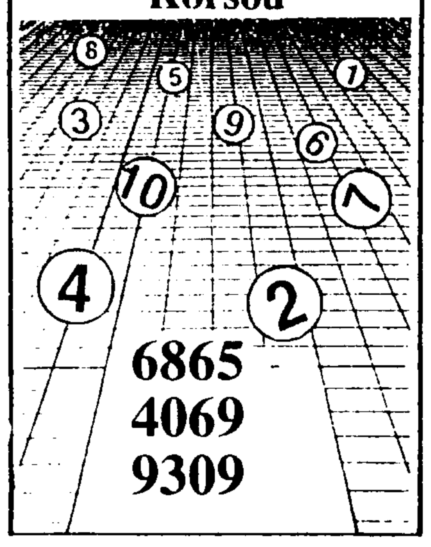
Een begrafenisondernemer had de lijkwagen verhuurd aan de Rotterdamse politie om het meisje te vervoeren naar het gerechtelijk laboratorium in Rijswijk voor een sectie. Op de terugweg naar Rotterdam werd de lijkwagen klemgereden.

Kerkelijk gekissebis in Jeruzalem

De kerken in Jeruzalem zijn het na **jarenlange onderhandelingen** eens geworden over de restauratie van de grote koepel van de kerk van het heilig graf in Jeruzalem.

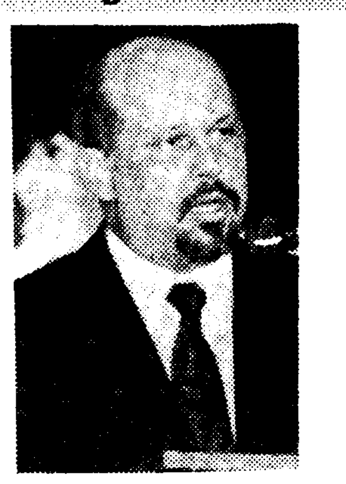
Diverse kerken eisen het bezit op van de 900 jaar oude kerk, die zou staan op de plaats waar Christus werd begraven. Zij werd in 1808 door een brand zwaar beschadigd. In 1927 werd de kerk getroffen door een aardbeving. De zwartgeblakerde koepel, waarin door de aardbeving verscheidene scheuren zijn ontstaan, zal worden versierd met zilveren strepen tegen een goudkleurige achtergrond, meldde de krant 'Jerusalem Post' woensdag.

Wega di Number Kòrsou

6865
4069
9309

Proficiat!

■*WILLEMSTAD — Er is er een jarig.... Vandaag is dat gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia. Mendes, een van de meest actieve PNP-bewindslieden van de laatste jaren, heeft de respectabele leeftijd van 43 jaar bereikt. Masha pabien i hopi aña mas di bida!*

HBO

DONDERDAG

16.00 Movie: 'The Last of His Tribe' (1992; Jon Voight/Graham Greene)
17.30 Adventures of Tintin: Tintin in Tibet
18.00 Movie: 'Campus Man' (1987; Morgan Fairchild/John Dye)
19.30 Mr. Bean (Rowan Atkinson)
20.00 Movie: 'Out for Justice' (1991; Steven Seagal/William Forsythe)
21.30 The Iceman Tapes: Conversations With a Killer
22.30 Movie: 'The Punisher' (1991; Dolph Lundgren/Louis Gossett Jr.)
24.05 Movie: 'The Last of His Tribe' (1992; Jon Voight/Graham Greene)
01.35 Movie: 'Out for Justice' (1991; Steven Seagal/William Forsythe)
03.10 Movie: 'Something Wild' (1986; Jeff Daniels/Melanie Griffith)
05.05 The Iceman Tapes: Conversations With a Killer.

VRIJDAG

12.00 Movie: 'Leave Yesterday Behind' (1978; John Ritter/Carrie Fisher)
14.00 Remember When
15.00 Movie: 'The Forbidden Dance' (1990; Laura Herring/Jeff James)
16.45 Movie: 'Pretty in Pink' (1986; Molly Ringwald/Andrew McCarthy)
18.30 Movie: 'Ski Patrol' (1990; Roger Rose/T.K. Carter)
20.00 Movie: 'Out of Bounds' (1986; Anthony Michael Hall/Jenny Wright)
21.30 Movie: 'Downtown' (1990; Anthony Edwards/Forest Whitaker)
23.00 Billy Connolly: Pale Blue Scottish Person
24.00 Russell Simmons' Def Comedy Jam (Host: Martin Lawrence)
24.30 Tales From the Crypt
01.00 Movie: 'Paint it Black' (1989; Sally Kirkland/Rick Rossovich)
02.45 Movie: 'Flashback' (1990; Dennis Hopper/Kiefer Sutherland)
04.35 Movie: 'Warlock' (1989; Julian Sands/Lori Singer).

ZATERDAG

13.30 The Godfather Family: A Look Inside
14.30 Movie: 'Airplane!' (1980; Robert Hays/Lloyd Bridges)
16.00 Movie: 'Hanky Panky' (1982; Gene Wilder/Gilda Radner)
18.00 Movie: 'Dirty Dancing' (1987; Jennifer Grey/Patrick Swayze)
20.00 Movie: 'Class Action' (1991; Gene Hackman/Mary Elizabeth Mastrantonio)
22.00 Roseanne Arnold Live From Trump Castle
23.00 Movie: 'The Godfather Part III' (1990; Al Pacino/Diane Keaton)
01.50 Russell Simmons' Def Comedy Jam (Host: Martin Lawrence)
02.20 Movie: 'Ski School' (1991; Ava Fabian/Dean Cameron)
03.50 Movie: 'Curse II: The Bite' (1989; Jill Schoelen/J. Eddie Peck)
05.30 Tina: Live From Rio.

ZONDAG

13.00 Child's Garden of Verses
13.30 Movie: 'The Toy' (1982; Richard Pryor/Jackie Gleason)
15.15 Movie: 'The Last Emperor' (1987; John Lone/Joan Chen)
18.00 Mr. Bean (Rowan Atkinson)
18.30 Movie: 'The Nutcracker Prince' (1990; Animated; Voices: Kiefer Sutherland/Peter O'Toole/Phyllis Diller)
20.00 Movie: 'Swith' (1991; Ellen Barkin/Jimmy Smits)
22.00 Movie: 'Glory' (1990; Denzel Washington/Matthew Broderick)
24.05 Movie: 'Bonfire of the Vanities' (1990; Tom Hanks/Melanie Griffith)
02.15 Movie: 'Out of the Rain' (1991; Michael O'Keefe/Bridget Fonda)
03.50 The Iceman Tapes: Conversations With a Killer
04.50 Movie: 'Someone to Watch Over Me' (1987; Tom Berenger/Mimi Rodgers).

MAANDAG

12.30 Movie: 'Defending Your Life' (1991; Albert Brooks/Meryl Streep)
14.30 Movie: 'Campus Man' (1987; Morgan Fairchild/John Dye)
16.00 Movie: 'Vice Versa' (1988; Judge Reinhold/Fred Savage)
18.00 Movie: 'All Dogs Go To Heaven' (1989; Animated; Voices: Burt Reynolds/Dom DeLuise)
19.30 Adventures of Tintin: Tintin and The Picaros
20.00 Movie: 'Modern Problems' (1991; Chevy Chase/Patti D'Arbanville)
21.30 Movie: 'Out for Justice' (1991; Steven Seagal/William Forsythe)
23.00 Movie: 'Defending Your Life' (1991; Albert Brooks/Meryl Streep)
24.55 Billy Connolly: Pale Blue Scottish Person
01.55 Movie: 'Hard to Kill' (1990; Steven Seagal/Kelly LeBrock)
03.35 Movie: 'Rush Week' (1991; Pamela Ludwig/Dean Hamilton)
05.10 Convicts on the Street: One Year on Parole.

CBS

DONDERDAG

20.00 Top Cops
21.00 Street Stories
22.00 Knots Landing.

VRIJDAG

20.00 Scorch
20.30 Fish Police
21.00 Tequila and Bonetti
22.00 Hearts Are Wild.

ZATERDAG

20.00 CBS Saturday Night Movie
22.00 Boys of Twilight.

ZONDAG

19.00 60 Minutes
20.00 Murder, She Wrote
21.00 CBS Sunday Movie
23.00 CBS News.

MAANDAG

20.00 Evening Shade
20.30 Major Dad
21.00 Murphy Brown
21.30 Designing Women
22.00 Northern Exposure.

NBC

DONDERDAG

20.00 Cosby Show
20.30 Different World
21.00 Cheers
21.30 Wings
22.00 L.A. Law.

VRIJDAG

20.00 Matlock
21.00 I'll Fly Away
22.00 Nightmare Café.

ZATERDAG

20.00 Golden Girls
20.30 Powers That Be
21.00 Empty Nest
21.30 Nurses
22.00 Sisters.

ZONDAG

19.00 Eerie, Indiana
19.30 The Torkelsons
20.00 Hot Country Nights
21.00 NBC Sunday Night at the Movies.

MAANDAG

20.00 Fresh Prince of Bel Air
20.30 Blossom
21.00 NBC Monday Night at the Movies.

TBS

DONDERDAG

15.05 Tom and Jerry's Funhouse
16.05 Flintstones
16.35 Brady Bunch
17.05 Happy Days
17.35 Jeffersons
18.05 Beverly Hillbillies
18.35 Andy Griffith
19.05 Addams Family
19.35 Sanford & Son
20.05 Movie: 'East of Eden' (1955; James Dean/Jo Van Fleet)
22.30 Major League Baseball Atlanta Braves at Los Angeles Dodgers (L)
01.30 Movie: 'Brother John' (1971; Sidney Poitier)
03.30 Gunsmoke
04.35 Hogan's Heroes
05.05 Gomer Pyle
05.35 CNN Headline News.

VRIJDAG

12.05 Perry Mason
14.00 Remember When
15.05 Tom and Jerry's Funhouse
16.05 Flintstones
16.35 Brady Bunch
17.05 Happy Days
17.35 Jeffersons
18.05 Beverly Hillbillies
18.35 Andy Griffith
19.05 Addams Family
19.35 Sanford & Son
20.05 Movie: 'Operation Petticoat' (1959; Cary Grant/Tony Curtis)
22.30 Major League Baseball Atlanta Braves at Los Angeles Dodgers (L)
01.30 Movie: 'Bad Ronald' (1974; Kim Hunter)
03.00 Movie: 'Crawlspace' (1971; Arthur Kennedy)
04.30 Night Tracks
05.30 Fishing With Roland Martin.

ZATERDAG

12.05 Little House on the Prairie
13.05 Movie: 'Paradise' (1982; Phoebe Cates)
15.05 Movie: 'Mysterious Island of Beautiful Women' (1979; Steven Keats)
17.05 Fishing With Roland Martin
17.35 Fishin' With Orlando Wilson
18.05 World Championship Wrestling
20.05 Movie: 'The Wackiest Ship in the Army' (1960; Jack Lemmon/Ricky Nelson)
22.00 Major League Baseball Atlanta Braves at Los Angeles Dodgers (L)
01.00 Movie: 'Mothra' (1962; Franky Sakai)
03.00 Movie: 'The Monster That Challenged the World' (1957; Tim Holt)
04.45 Night Tracks: Chartbusters.
05.45 Night Tracks.

ZONDAG

14.00 Movie: 'King of Kings' (1961; Jeffrey Hunter)
17.05 Tom and Jerry's Funhouse
17.35 Captain Planet and the Planeteers
18.05 WCW Main Event
19.00 Movie: 'Oh, God!' (1977; George Burns/John Denver)
21.00 National Geographic Explorer
22.00 Cousteau's Rediscovery of the World
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program
24.30 World Tomorrow
01.00 Paid Program
04.00 WCW Main Event
05.05 Hogan's Heroes
05.35 CNN Headline News.

MAANDAG

12.05 Perry Mason
13.05 Movie: 'Assassination' (1987; Charles Bronson)
15.05 Tom and Jerry's Funhouse
16.05 Flintstones
16.35 Brady Bunch
17.05 Happy Days
17.35 Jeffersons
18.05 Beverly Hillbillies
18.35 Andy Griffith
19.05 Addams Family
19.35 Sanford & Son
20.05 Movie: 'The Burning Bed' (1984; Farrah Fawcett/Paul LeMat)
22.00 Major League Baseball Atlanta Braves at San Diego Padres (L)
01.00 Cousteau's Rediscovery of the World
02.00 National Geographic Explorer
03.00 Gunsmoke
04.05 All in the Family
04.35 Hogan's Heroes
05.05 Gomer Pyle
06.35 CNN Headline News.

EURO-TV (kanaal 77)

DONDERDAG

19.00 Dommel
19.25 NOS Journaal
19.55 Studiosport
20.25 Bananasplit
21.00 Sluiting.
(vrijdag van 09.00-11.00 uur herhaling)

VRIJDAG

19.00 Alfred J. Kwak
19.25 NOS Journaal
19.40 Studiosport met Ajax vs Genua en Feyenoord vs Monaco
21.00 Sluiting.
(zaterdag van 09.00-11.00 uur herhaling)

ZATERDAG

19.00 Dierenmanieren
19.25 NOS Journaal
19.40 Studiosport
19.55 TROS Actua
20.20 Ojevaarsjou21.00 Sluiting.
(zondag van 09.00-11.00 uur herhaling)

ZONDAG

19.00 Boes
19.25 NOS Journaal
19.40 Studiosport
20.00 TROS Actua in bedrijf
20.25 Crime Time
21.00 Sluiting.
(maandag van 09.00-11.00 uur herhaling)

MAANDAG

19.00 Dommel
19.25 NOS Journaal
19.40 Studiosport
20.10 TROS Actua in bedrijf
20.30 Pop Formule Plus
21.00 Sluiting.
(dinsdag van 09.00-11.00 uur herhaling)

TELECURAÇAO

DONDERDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 E Man Drechi di Dios.
18.15 Agedres na Plaka Child met Omalio Merien: 'Waak Kon Dio bo Ta';
18.30 Informe Deportivo met Hector Rosario;
18.45 Nieuws in het Nederlands
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Rikesa Universal met Maria Albertina;
20.00 Telenotisia;
20.30 Telenovela: 'Fiera Radical';
21.00 Desirée's Banquet met Desirée Leito: 'Marbel Cake';
21.30 Kate & Allie;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Guia di Deporte;
22.40 Special: 'Crus i Gloria' (een produktie van pastoor Plata);
23.30 Sluiting.

VRIJDAG

geen uitzending.

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Ima;
18.00 Studio Sport;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Seawolves';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Teatro Klasiko;
22.30 Salsa City Special: 'Ismael Rivera';
23.30 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
18.00 Di bishita ku..... 'Gilbert Coro';
19.00 Cocktail Special;
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Musical Special;
22.30 Superstars of Wrestling;
23.30 Sluiting.

MAANDAG

17.00 Ora pa Mucha;
18.00 Cirque du Soleil;
18.30 Informe Deportivo met Hector Rosario;
18.45 Nieuws in het Nederlands
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Atletics Today;
19.30 Tele-Enfasis: 'Mevrouw De Windt';
20.00 Telenotisia;
20.30 Telenovela: 'Fiera Radical';
21.00 Musical Special
22.00 Departement Cultuur en Opvoeding: 'Next Year in Jerusalem';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issell (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Eef Hermers, Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626

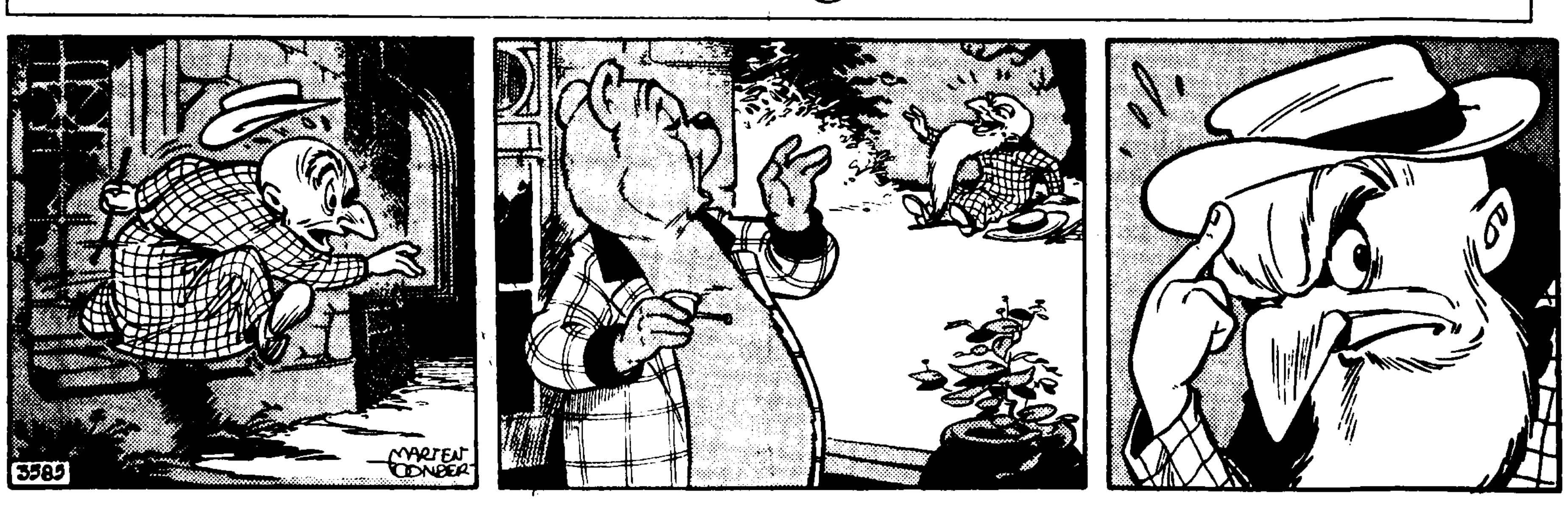
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333

Bonaire: Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur, tel.: 8342)

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 25,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Kiekvogel door Marten Toonder

3585 — De oude Hocus was doorgedrongen tot de kamer waarin heer Bommel gezeten was. Maar hij bleef daar niet lang.

Het gerucht van boze stemmen drong door het vensterglas naar buiten. Daarop werd er een raam geopend en de gestalte van de bejaarde uitgever vloog met een boog op het gazon.

"Bah!" riep heer Bommel, aan het venster tredend. "Dit is heel onaangenaam voor een heer van mijn stand. Je bent me te min! Scheer je weg!"

Vreemd genoeg werd de grijsaard in het geheel niet boos over deze ruwe behandeling. Zijn gelaat ontspande zich en hij begon opgeruimd te lachen.

"Goed, héél goed!" zo riep hij uit. "Te min! De hele wereld is heer Bommel te min. Uitstekend! Zo heb ik het gezegd en zo moet het zijn! Hèhèhèhè! Het zetsel is dus in orde en de pers heeft zijn werk goed gedaan. Net wat ik dacht..."

Hij zweeg en een uitdrukking van diepe ernst verscheen plotseling op zijn tanig gelaat.

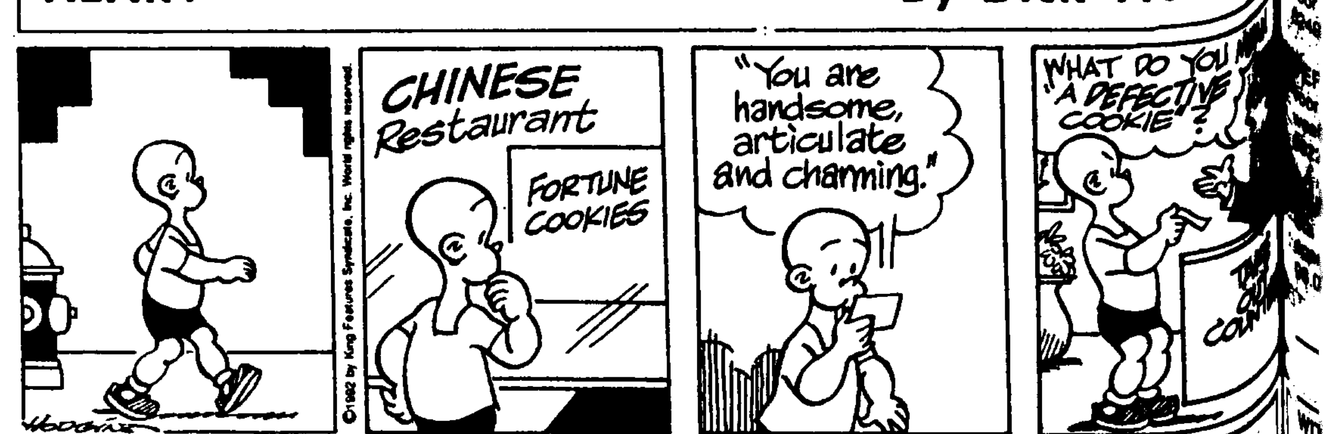
"Maar dan heeft die jonge Tom Poes dus gelogen!" prevelde hij. "Hij zei, dat Bommel zo verstandig en vriendelijk geworden was! Waarom zei hij dat?!"

Hij sprong overeind en zette zijn hoofddeksel recht.

"Waarom zei hij dat?" kraste hij. "Hij heeft gelogen! Zwadder en Zwavel op zijn pad! Hij wilde mij hierheen lokken! Waarom? Ik zal hem!"

Met deze woorden wendde hij zich om en begon terug te rennen naar zijn hut........

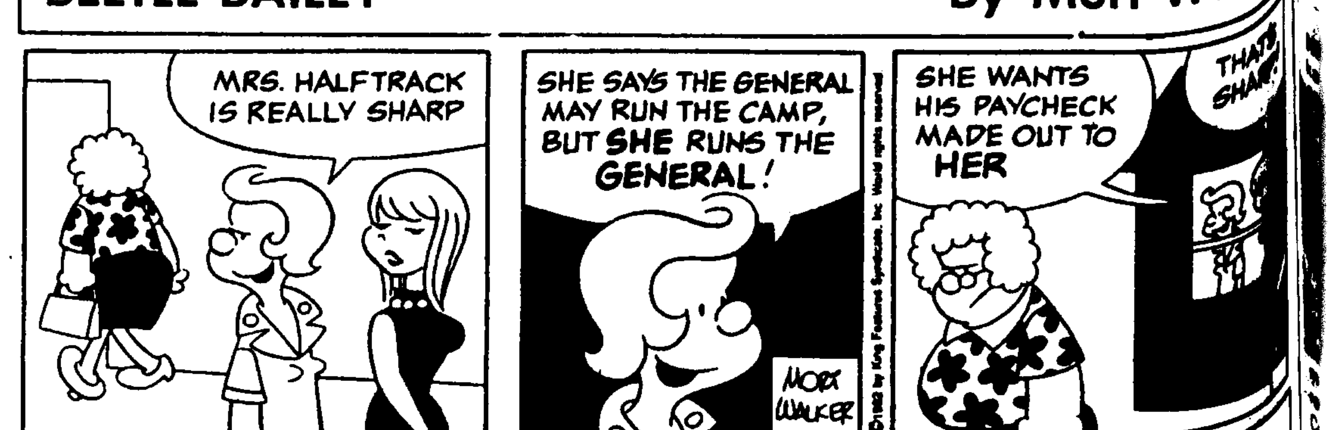
HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

Stockmarket-NEWS

NEW YORK	PREV.	15-4	FRANKFURT	PREV.	15-4	AMSTERDAM	PREV	15-4
[illegible]	3306	3353	DAX INDEX	1732	1743	CBS GEN.INDEX	124.90	126.40
	22.63	22.88	ASKO	840.00	837.00	ABN-AMRO	45.70	46.10
	56.50	56.88	BASF	248.80	249.70	AEGON	127.80	129.60
	42.63	43.00	BMW	582.50	586.50	AHOLD	88.00	88.70
	34.50	34.38	COMMERZBANK	267.00	269.00	AMEV	56.00	55.90
	34.50	34.75	DAIMLER BENZ	781.50	787.50	AKZO	149.00	150.70
	17.88	18.50	DEUTSCHE BANK	710.00	715.00	BOLS	47.30	47.30
	16.63	16.63	HOECHST	266.50	268.90	BUHR.TET.	45.70	46.10
	25.00	24.75	KAUFHOF	504.00	507.00	DAF	22.10	22.40
	82.00	83.38	MAN	382.00	386.00	DSM	107.80	111.00
	46.88	44.50	PREUSSAG	400.60	404.20	ELSEVIER	115.50	116.80
	48.00	49.50	SIEMENS	684.20	688.30	FOKKER	34.00	34.30
	39.38	39.75	VW	370.70	373.90	GIST BROC.	35.90	35.90
	57.75	59.00				HAGEMEYER	145.00	148.50
	41.00	40.88				HEINEKEN	191.70	192.30
	76.75	78.00	LONDON			HOOGOVENS	52.70	53.50
	39.88	40.00				ING	51.50	51.90
	37.38	37.50	FT-100 INDEX	2600	2640	KLM	36.70	37.20
	11.63	11.13				KNP	48.00	47.00
	88.38	88.50	ARGYLL	3.42	3.44	NEDLLOYD	55.60	58.30
	59.63	60.88	BARCLAYS BANK	3.33	3.38	PHILIPS	36.50	36.80
	41.63	42.25	BASS	5.98	6.10	ROBECO	98.20	99.40
	155.25	151.25	BRITISH STEEL	0.71	0.73	ROLINCO	95.40	97.00
	91.75	93.50	BRITISH TEL	3.40	3.43	RORENTO	72.40	72.60
	62.38	63.13	BTR	4.47	4.50	RODAMCO	51.10	50.30
	73.75	73.13	CADBURY	4.53	4.61	ROYAL DUTCH	147.40	149.10
	78.88	78.75	CABLE & WIRE	5.69	5.80	UNILEVER	185.80	188.60
	53.25	53.25	GRAND MET	9.56	4.81	VMF STORK	43.80	43.90
	46.13	47.88	MARKS & SPENCER	3.30	3.35	VOC	42.50	42.50
	36.75	36.38	REDLAND	5.48	5.40	VNU	80.20	80.00
	27.75	27.78	TATE & LYLE	3.98	4.04	WESSANEN	94.90	96.80
	339.38	339.50	TOKYO			TORONTO		
	4.10	4.01	NIKKEI DOW IND.	17439	17948	TSE 300	3412	3411
	20.54	39.89	BRIDGESTONE	1100	1150	ALCAN	20.13	20.25
			CANON	1310	1350	BELL	45.38	45.50
	132.75	133.26	DAI ICHI KANGYO	1350	1300	BANK OF NS	21.25	21.25
			DAIWA SEC.	781	770	CAN.PAC.	17.38	17.25
	1.64	1.66	HITACHI	815	831	INASCO	36.75	37.00
			HONDA MOT.	1630	1670	LAIDLAW	11.25	11.38
	177.05	176.10	JAPAN AIRLINES	735	740	MOORE	24.88	25.13
			NOMURA SEC.	1260	1340	NORANDA	17.00	16.63
	1.85	1.87	NIPPON STEEL	300	310	PLACER DOME	12.13	11.75
	124.55	123.75	MAZDA	442	425	POWER CORP.	14.63	14.75
	84.64	84.79	SONY	4110	4300	ROYAL BANK	24.13	24.13

Financieel Nieuws

Damrak laat hoofd hangen

AMSTERDAM - Het Damrak liet het hoofd donderdag een beetje hangen. Na een tamelijk voortvarend begin, waarbij de stemmingsindex 0,8 punt steeg tot 127,2 taande de koopkracht. Dit had tot gevolg dat rond het middaguur de meeste winsten behoorlijk waren afgekalfd. Handelaren schreven deze ontwikkeling toe aan het naderende lange weekeinde van vier dagen en het aflopen van series op de optiebeurs in de middag.

Nieuwe posities werden nauwelijks ingenomen en winstnemingen deden de rest. Op de optiebeurs beperkte de EOE-index de stijging tot een half puntje op 310,86.

Van de hoofdfondsen was Hoogovens ruim f 1 beter op f 54,60. Daf zette het herstel met drie dubbeltjes voort tot f 22,70 en uitgever VNU was f 1,20 in herstel op f 81,20. Elsevier trok de opgaande lijn met f 0,80 door tot f 117,60.

Unilever trok f 2,30 aan tot f 190,90 en Koninklijke Olie won f 1,20 op f 150,30. Deze twee grootste fondsen werden gestimuleerd door koersstijgingen in New York en de wat hogere dollar. Dsm werd ex f 2,70 dividend verhandeld en hiermee rekening houdend was voor het chemiefonds een verlies weggelegd van bijna f 1 op f 107,40. De cijfers van Amev werden niet gunstig geïnterpreteerd en het aandeel moest nog f 1 verder terug naar f 54,90.

Op de lokale markt kelderde koppelpoort f 15 naar f 330. Van Dorp ging f 1 achteruit naar f 44 en Blydenstein liet meer dan f 1 liggen op f 39,90. Hoger lagen enkele papierfondsen. Crown van Gelder werd f 2,30 duurder op f 122,30 en KNP zag zich f 1 duurder geclassificeerd op f 45,50. Op de parallelmarkt lag Van Melle f 1 lager aangeboden op f 46,70. Kuhne en Heitz werd een halve gulden lager gewaardeerd op f 44,50.

***

Het Zweeds-Zwitserse elektro- en machinebouwconcern ASEA BROWN Boveri (ABB) heeft een belang van 51 procent verworven in het Poolse bedrijf Elta in Lodz, dat met ruim 2.000 werknemers onder meer transformators en elektrische apparatuur voor treinen produceert. De rest van de aandelen is in handen van de Poolse staat. ABB heeft nu zeven ondernemingen in Polen met in totaal bijna 10.000 werknemers.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) GELDIG OP DONDERDAG 16 APRIL 1992 EN TOT NADER ORDER:

VALUTA		AANKOOP	VERKOOP AAN PUBLIEK
US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.485	1.505	1.525
PND STERLING	3.060	3.115	3.175
NED GLD	94.76	95.48	96.28
ZW FRANCS	115.64	116.36	117.16
FR FRANCS	30.46	31.56	32.26
DUITSE MARK	106.81	107.53	108.33
IT LIRE	1.11	1.41	1.47
AR FLORIN	98.00	100.00	'100.20 / "100.00
JAPANSE YEN	133.02	133.88	134.68
ECU	-.-	220.93	221.73

'VOOR BANKPAPIER
"VOOR OVERBOEKINGEN EN BANKCHEQUES

INGEVOLGE ARTIKEL 12 VAN HET CENTRALE BANK-STATUUT STELT DE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) DE KOERSEN VAST VOOR HET DEVIEZENVERKEER:

DISCONTO: 6%
BELENINGSRENTE: 7%

7,125% obl. 1991/1993 koers: 100,10% Eff. rendement 7,00 % Land
7,25 % obl. 1989/1994 koers: 98,93% Eff. rendement 7,75 % Land
8,625% obl. 1990/1996 koers: 101,14% Eff. rendement 8,25 % Land
8,50 % obl. 1991/1996 koers: 100,00% Eff. rendement 8,50 % Land
8,00 % obl. 1989/1999 koers: 96,68% Eff. rendement 8,625% Land
8,25 % obl. 1989/2004 koers: 96,30% Eff. rendement 8,75 % Land
7,375% obl. 1990/1992 koers: 100,24% Eff. rendement 6,50 % Eiland
7,125% obl. 1991/1992 koers: 100,11% Eff. rendement 6,50 % Eiland
7,125% obl. 1991/1992 koers: 100,17% Eff. rendement 6,50 % Eil. II
7,00 % obl. 1990/1993 koers: 100,00% Eff. rendement 7,00 % Eiland

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[illegible]DIENST ARTSEN
[illegible] van de artsen van Bandabao [illegible]district) kunnen in spoedgevallen [illegible] 641858 bellen en dan het [illegible]dapparaat afluisteren. De [illegible] van de andere districten kunnen [illegible]spoedgevallen de artsenpraktijk van [illegible] huisarts bellen en het [illegible]apparaat zal dan mededelen wie [illegible]doende arts is.

[illegible]ARTS
[illegible] patiënten)
[illegible] dienstdoende arts belt U. tel.: [illegible]25100.

[illegible]ING VAN TANDARTSEN
[illegible] dienstdoende arts gedurende het [illegible] en op feestdagen gelieve tel.: [illegible] te bellen.

[illegible] MEDICO STA ROSA
[illegible] 327, tel.: 672300/676666; [illegible] zaterdag en zondag van [illegible].00 uur.

[illegible]KVERPLEGING

[illegible]LE KRUIS WIJKVERPLE-[illegible]
[illegible] 17. Tel.: 682344, 682947, [illegible] 682574; geopend vanaf zeven [illegible] tot vijf uur 's middags; [illegible] wijkgebouw Bonam: iedere [illegible] 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; [illegible] 687707; Montagne Abao: [illegible] Kaya Fensu: tel.: 618577; [illegible] voor informatie [illegible]bureaus kan [illegible] op [illegible]bureau Brie-[illegible] zuster De La Paz. [illegible] pagenummer 027-078.

[illegible] VAN HET WIT GELE [illegible] VOOR GEZINSVERZOR-[illegible] PA FAMIA'
[illegible] 17. Tel.: 680222; spreekuren [illegible] woensdag en vrijdag van 08.00-[illegible] dinsdag en donderdag van [illegible].00 uur.

[illegible]LE WIJKVERPLEGING
[illegible]weg 15. Tel.: 692231/[illegible] van 07.00-17.00 uur; de [illegible] zuster Concincion. Tel.: [illegible] 868-0368 b.g.g. 691838. [illegible] Groot Sta Martha 141. [illegible] geopend van 14.00-17.00 [illegible] heeft zuster Concincion.

[illegible]K RIO CANARIO
[illegible] Noord 43, tel. 44510, [illegible] en 691838; voor informatie [illegible] prenatale zorg en zorg gedu-[illegible] de bevalling.
[illegible]bureau zuigelingen: iedere donde-[illegible] van 13.30-16.00 uur.
[illegible]bureau peuters: iedere dins-[illegible] van 12.30-14.45 uur.

[illegible] WIJKVERPLEGING BAN-[illegible]
[illegible] tel.: 648077/648387; open van [illegible] vrijdag van 07.00-17.00 uur; [illegible] bereikbaar: zuster Lelta: [illegible] b.g.g. 601760.
[illegible]bureau: iedere dinsdag van [illegible]/18.00-20.00 uur.

[illegible]HON LECHI DI MAMA [illegible]
[illegible]matie tel.: 672289, 648685 of [illegible]

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
17 april 1992 vanaf 08.00 uur tot 18 april 1992 om 24.00 uur:
Dokter Doran, Spreekkamer: Montagne Abao. Tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 372929 b.g.g. 689266/689337.

19 april 1992 vanaf 00.00 uur tot 21 april 1992 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Centro Medico Santa Rosa. Tel.: 676686; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 371661 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
16 april 1992 vanaf 17.00 uur tot 18 april 1992 om 24.00 uur:
Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat. Tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 682367 b.g.g. 689266/689337.
19 april 1992 vanaf 00.00 uur tot 21 april 1992 om 07.00 uur:
Dokter [illegible], Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat. Tel.: 624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 615958 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
16 april 1992 vanaf 17.00 uur tot 18 april 1992 om 24.00 uur.
Dokter Spong, Spreekkamer: Tera Cora. Tel.: 648700; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 687004 b.g.g. 689266/689337.
19 april 1992 vanaf 00.00 uur tot 21 april 1992 om 07.00 uur.
Dokter Dunker, Spreekkamer: Barber. Tel.: 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 691021 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

HYGIËNISCHE DIENST
in het weekeinde van 17 t/m 19 april na kantooruren heeft de heer O. Offerman. Tel.: 625890, pagenummer 310-0712 dienst.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

DONDERDAG
Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B. Tel.: 689676/689808.
Punda
Brievengat, Corrieweg 32. Tel.: 379098/379567.
VRIJDAG
Otrobanda
Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda
Santa Rosa, Santa Rosaweg 56. Tel.: 377679/377650.
ZATERDAG
Otrobanda
Union, Breedestraat 137. Tel.: 623575.
Punda
[illegible], Santa Rosaweg [illegible] (gebouw [illegible]co Santa Rosa). Tel.: 674475/[illegible]
ZONDAG
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82. Tel.: 625333/625444.
Punda
Banda Ariba, Herst 31. Tel.: 676822/676828.
MAANDAG
Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda
Santa Rosa, Santa Rosaweg 56. Tel.: 377679/377650.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
17 april: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
18 april: R.A. de Windt, Uteweg 53.
19 april: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
10 april: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

POSTMUSEUM NEDERLANDSE ANTILLEN
(hoek Keukenstraat/Kuiperstraat, Punda)
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 09.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-15.00 uur. Op zon- en feestdagen gesloten tenzij in zeer bijzondere omstandigheden.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur: zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur: zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor dienstdoende arts.

JANWE-KERK
19.30 uur laatste Avondmaal en processie.

VRIJDAG

TOERISTENSCHEPEN
07.00-16.00 uur 'Regent Star' (MBJ).
08.00-24.00 uur 'Canberra'.

ZATERDAG

CURAÇAOSE POSTZEGEL VERENIGING
09.30-11.30 uur bijeenkomst van De Zegelzoekers (Senioren) - Jeugdhuis De Tamarijn te Mahaai.

ZONDAG

MUZIEKSCHOOL 'MARIA CORNELIA'
12.15 uur Paasconcert in de tuin van Rust & Burgh.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur 'Seawind Crown' (AUA).

CHRISTOFFELPARK
04.00 uur start Christoffelberg-beklimming.

KERKDIENSTEN

GOEDE VRIJDAG

KLOOSTER ALVERNA: 15.00 uur.
BARBER: 15.00 uur.
BRIEVENGAT: 04.30 uur; 15.00 uur.
BUENA VISTA: 10.00 en 15.00 uur (kruisweg).
CHARO: 09.00 en 15.00 uur.
GROOT KWARTIER: 15.00 uur.
JANDORET: 10.00 en 15.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: 05.00 uur.
JANWE: 10.00 en 15.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 15.00 uur.
PIETERMAAI: 15.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 en 15.00 uur.
SANTA MARIA: 15.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: 15.00 uur.
TERRA CORRA: 05.00 en 15.00 uur.
SOTO: 15.00 uur; 09.30 uur.
STEENRIJK: 05.00, 10.00 en 15.00 uur.
SUFFISANT: 05.00, 10.00 en 15.00 uur.
WISHI: 05.00 en 15.00 uur.

******

STILLE ZATERDAG

KLOOSTER ALVERNA: 23.00 uur.
BARBER: 23.00 uur.
BRIEVENGAT: 22.30 uur.
BUENA VISTA: 22.00 uur.
CHARO: 22.00 uur.
GROOT KWARTIER: 23.00 uur.
JANDORET: 23.00 uur.
JANWE: 23.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 19.30 uur.
PIETERMAAI: 23.00 uur.
SANTA ROSA: 20.00 uur.
SANTA MARIA: 22.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: 23.00 uur.
TERRA CORRA: 23.00 uur.
SOTO: 22.00 uur.
STEENRIJK: 23.30 en 19.00 uur.
SUFFISANT: 23.00 uur.
WISHI: 23.30 uur.
JUAN DOMINGO: 20.00 uur.

******

EERSTE PAASDAG

KLOOSTER ALVERNA: 10.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BRIEVENGAT: 10.00, 12.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00, 11.30 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00, 11.00, 17.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: 08.00 uur.
JANWE: 08.30, 12.00 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 08.00 en 19.00 uur.
PIETERMAAI: 09.00 en 19.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00/11.00 en 18.30 uur
SANTA MARIA: 07.00, 09.00, 11.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 10.00 en 18.00 uur.
SOTO: 09.30 uur.
STEENRIJK: 08.00, 10.00 (charismatisch) en 18.00 uur.
SUFFISANT: 09.00 en 18.00 uur.
WISHI: 09.00 en 18.00 uur.

******

TWEEDE PAASDAG

KLOOSTER ALVERNA: 09.00 uur.
BARBER: 09.00 uur.
BUENA VISTA: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO: 08.00 en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER: 09.00 uur.
JANDORET: 09.00 en 19.00 uur.
JANWE: 09.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Anna: 09.00 uur.
PIETERMAAI: 09.00 uur.
SANTA ROSA: 09.00 uur
SANTA MARIA: 09.00 uur.
TERRA CORRA: 18.00 uur.
SOTO: 06.00 en 09.30 uur.
STEENRIJK: 09.00 uur.
SUFFISANT: 18.30 uur.
WISHI: 08.00, 11.00 en 18.00 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Boeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

GOEDE VRIJDAG
10.00 uur gezamenlijke dienst met viering van het Heilig Avondmaal te Groot Kwartier.
EERSTE PAASDAG
Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
17.00 uur dienst.
Seru Fortuna
10.00 uur dienst.
Buena Vista
08.30 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

DONDERDAG
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
19.30 uur ds. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur
DONDERDAG
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
19.30 uur ds. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
geen dienst.
Emmakerk
(Rio Canario)
19.00 uur ds G.J. Schüssler (H.A.).
GOEDE VRIJDAG
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H. Gilhuis.
Emmakerk
(Rio Canario)
geen dienst.
PASEN
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot.
19.30 uur 'Easter Cantate'.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. H. Gilhuis.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) -Marinebasis Parera.

De winst van de Amerikaanse fabrikant van militaire vliegtuigen GENERAL DYNAMICS is in het eerste kwartaal van dit jaar met 44 procent gestegen van 50 miljoen dollar tot 75 miljoen dollar. De omzet bedroeg onveranderd 2,1 miljard dollar.

***

De nettowinst van het Amerikaanse farmacieconcern MERCK and CO. is in het eerste kwartaal van dit jaar gestegen van 483,5 miljoen dollar tot 568,7 miljoen dollar. De omzet groeide van 2,05 miljard dollar tot 2,22 miljard dollar.

***

De Amerikaanse STAALINDUSTRIE heeft de regering gevraagd hoge strafheffingen te leggen op de groeiende staalinvoer uit de Europese gemeenschap. De Europese commissie heeft hierover woensdag haar bezorgdheid uitgesproken. Volgens de producenten in de VS wordt staal uit onder meer Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk tegen dumpprijzen op de markt gebracht. De onderhandelingen over een multilateraal staalakkoord zijn eind maart stukgelopen, waardoor een eind kwam aan de vrijwillige beperking van de EG-export naar de VS.

***

De industriële produktie in de Verenigde Staten is in maart met 0,2 procent toegenomen. Dat kwam overeen met de verwachtingen van economen. De produktiegroei in februari is herzien van 0,6 tot 0,5 procent. De benuttingsgraad van de produktiecapaciteit steeg in maart van 78,0 tot 78.1 procent.

WEEKEND Sizzle

Weekend Sizzle
Your guide to a fun and delicious weekend

ÑAPA

AMIGOE

DONDERDAG 16 APRIL 1992

Weekend Bijlage

FIAC SCHAKELT BRABANTS ACQUISITIE BUREAU IN

Gérard Mustert: "Meeste kans bij 'footloose' ondernemingen"

Zoeken naar investeerders voor Curaçao blijft intensief karwei

RAYMOND BEGINA
... minder red tape ...

AL JAREN is men op Curaçao bezig met pogingen tot het aantrekken van investeerders ter verbreding van de economische basis en het scheppen van nieuwe arbeidsplaatsen. Toen in de jaren zestig Shell Curaçao n.v. ging afbouwen en de toeristenindustrie trager dan verwacht op gang kwam, probeerde men het in de vrije zone. Amerikaanse electronische bedrijven als Texas Instruments en Rockwell kwamen naar Curaçao, evenals de Japanse autofabrikant Toyota die een groot internationaal onderdelendepôt opzette. Het leverde een paar duizend nieuwe arbeidsplaatsen op. Lang duurde de pret echter niet. Het aflopen van de 'tax holiday' (verleend voor tien jaar) en problemen met de vakbonden, deden de Amerikanen hun machines weer inpakken en opstappen. De Japanners volgden niet lang daarna. Sindsdien zijn weer talloze pogingen ondernomen, maar veel heeft dit niet opgeleverd, al werd Curaçao de hemel in geprezen vanwege de strategische ligging ('brugfunctie'), relatief hoog geschoold personeel (maar niet goedkoop) en goede telecommunicatie mogelijkheden (al wordt er nog genoeg geklaagd over de kwaliteit van onze telefoonlijnen).

= door Norbert Hendrikse =

De enkele jaren geleden opgerichte Foreign Investment Agency Curaçao (FIAC) heeft nu de opdracht voor het eiland buitenlandse investeringen aan te trekken via acquisitie. FIAC moet daarbij fungeren als 'one window' voor potentiële gegadigden, d.w.z. dat ze niet meer te maken hebben met allerlei instanties die door de *red tape* het proces vertragen. Verder moet FIAC deze potentiële klanten begeleiden en de afgifte van vergunningen en voorzieningen trachten te versnellen, wat gezien de huidige ambtelijke infrastructuur geen eenvoudige opdracht is. Vorige week waren twee vertegenwoordigers van de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM), dr. Gérard Mustert en drs. E. van den Kieboom op Curaçao op uitnodiging van FIAC, om tijdens een workshop uiteen te zetten wat er zo allemaal gedaan zou kunnen worden om de acquisitie van buitenlandse investeerders op gang te brengen. Zij legden er daarbij de nadruk op dat acquisitie, het aktief aantrekken van investeringen op basis van rechtstreekse kontakten met bedrijven, heel iets anders is dan promotie. Bij dit laatste gaat het om het 'verkopen' van het eiland als vestigingsplaats en dat is niet de taak van FIAC, al heerst daar weleens misverstand over.

NIET GEBONDEN

In een vraaggesprek met BOM-direkteur Mustert en FIAC-direkteur Raymond Begina, vertelden zij wat de bedoeling was van de workshop en in welke vorm er in de toekomst zal worden samengewerkt. Mustert, die op dit gebied veel ervaring heeft opgedaan bij de industriële ontwikkeling van West- en Midden-Brabant, meent dat er vooral gekeken dient te worden naar bedrijven die niet per sé gebonden zijn aan een bepaalde vestigingsplaats vanwege b.v. de benodigde grondstoffen, de behoefte aan goedkope en overvloedige energie e.d. "Curaçao moet het duidelijk hebben van bedrijven die een stuk vrijheid hebben voor wat betreft de keuze van de vestigingsplaats en waaraan aantrekkelijke voorwaarden kunnen worden geboden. Om dat doel te bereiken, moet je met een goed verhaal naar je klanten toe kunnen, maar allereerst zal je die klanten moeten opsporen: bedrijven die inderdaad bereid zijn in het buitenland te investeren te doen en die Curaçao inderdaad aantrekkelijk vinden voor hun doel".

U noemt bedrijven die niet duidelijk gebonden zijn aan factoren als grondstoffen, energie e.d., wat blijft er dan over?

"Voor wat industrie betreft is dat natuurlijk moeilijk. Je zou eerder kunnen denken aan *footloose* service gerichte bedrijven, dus bedrijven in de dienstverlenende sector die niet zo plaatsgebonden zijn. Maar aan dit soort bedrijven zou je ook een goed stuk logistiek moeten kunnen aanbieden. Daarbij moet je natuurlijk proberen naderhand hun *footloose* karakter te veranderen, m.a.w. trachten ze hier te houden als ze er eenmaal zitten.

Bij bedrijven die kennisintensief zijn, dus die specifiek opgeleid personeel nodig hebben, is dat eenvoudiger. Die vertrekken niet zo maar, want dan zijn ze hun opgeleid personeel kwijt. Kennisintensief betekent ook een hoge toegevoegde waarde, want je probeert uiteraard het inkomen voor je land te vergroten. Ook omdat het eiland niet in staat is *self supporting* te zijn t.a.v. bijvoorbeeld de eigen goederenproduktie. Er is in het verleden hierover een aantal onderzoeken gedaan, maar die zijn niet allemaal even serieus bevonden en dat is een van de dingen waar de FIAC nu voor staat".

'Moeilijk vinden maar geen speld in de hooiberg'

SPELD IN HOOIBERG

Het feit dat wij hier al zo lang mee bezig zijn zonder opzienbarende resultaten, betekent dat niet dat het begint te lijken op zoeken naar een speld in een hooiberg ? Mustert: "Een speld in een hooiberg is het zeker niet. Wel dat het moeilijk is en zoals tijdens de workshop naar voren werd gebracht dat het zal neerkomen op intensief speurwerk".

Er er zal van onze kant ook een behoorlijke infrastructuur moeten worden aangeboden om potentiële investeerders uiteindelijk over te halen om te komen.

"Uiteraard, ook dat is bij de workshop gezegd. Er zal b.v. voor wat betreft de distributie rekening moeten worden gehouden met betere verbindingen. Curaçao kan overigens wat dat betreft al in positieve zin concurreren met andere vestigingsplaatsen in de regio. Je zou ook kunnen wijzen op het relatief stabiele politieke klimaat hier, iets waaraan het in andere landen in de regio weleens ontbreekt".

Aan welke markten denkt U dan?

"Dat hangt er vanaf op wat voor investeerders je je gaat richten. Je zou in het kader van het associatieverdrag met de EG kunnen proberen de Europese markt zoveel mogelijk uit te buiten. Je zou Curaçao als springplank kunnen gebruiken voor uitwisseling tussen Europa en de Caribische en Zuidamerikaanse markten. Maar dat is natuurlijk toekomstmuziek, omdat het merendeel van die handel toch weer met tegenhandel georganiseerd moet worden en je ook zit met de deviezenproblematiek".

Acquisitie is dus niet zo'n eenvoudig werk?

"Aquisitie is een vak. Je moet er een professional voor hebben die ondersteund wordt door een kantoor en een research organisatie. Daar moet er een kontaktpersoon zijn of een instantie die alles regelt naar de overheid toe, dus zich bezighoudt met dingen die heel nadrukkelijk in de politieke hoek liggen. Promotie daarentegen is het uitdragen van het imago van het eiland Curaçao als zodanig, dus in breder perspectief. Eem goede acquisiteur moet ook over bepaalde kwaliteiten beschikken, zoals bijvoorbeeld vasthoudendheid, maar vooral de techniek om als het ware in de huid van de investeerder te kruipen en aan te voelen wat de man zoekt. Kennis van bedrijven of branches die je probeert aan te trekken is minder belangrijk, want tegenwoordig kan je met de druk op een knop alle gewenste informatie hieromtrent binnen krijgen. Een brede oriëntatie is belangrijker".

Bij pogingen in het verleden om met name industrie aan te trekken is men hier opgebotst tegen bepaalde minder gunstige factoren. Zo bijvoorbeeld de vrij hoge lonen in vergelijking met de rest van de regio, de grote invloed van de vakbonden en zoals zeer recentelijk nog bleek, arbeidsonrust en politieke instabiliteit. Hoe kijkt U hier tegen aan?

"Je moet het anders bekijken. Er is hier al een hoge levensstandaard en wat we willen doen is een proces op gang brengen om die verder te versterken. Dat zo'n proces dan wat moeilijker verloopt dan wanneer er een lagere levensstandaard zou zijn, is dan maar zo. Wij moeten nu eenmaal leven met de uitgangssituatie. Dat betekent dat we naar kennisintensieve industrie moeten gaan kijken, wat we overigens toch wel geadviseerd zouden hebben".

MENSEN NODIG

Voor zo'n kennisintensieve industrie moet je de mensen hebben wanneer je wil beginnen. Neem b.v. telemarketing waarover nu gepraat wordt; daar zou je op den duur zo'n 1000 mannen en/ of vrouwen moeten hebben die behalve over een intelligente verkooptechniek ook over een perfecte kennis van b.v. het Engels moeten beschikken.

Van den Kieboom: "Je moet natuurlijk bedrijven aantrekken waarvan je weet dat er mensen voor beschikbaar zijn wanneer je gaat beginnen. Die basis moet er zijn, maar verder moet je door opleiding en trainingen de mensen geschikt maken voor bepaalde taken en daar een ad hoc programmaatje voor maken. We hebben b.v. voor een chipfabrikant in Nederland in een periode van zes maanden een groep mensen geschikt gemaakt voor toepassing van een bepaalde technologie. Daar moet je op tijd mee beginnen, dus als de eerste steen gelegd wordt voor de fabriek moet je ook met je opleiding beginnen".

Mustert: "Kijk, bij zo'n telemarketing bedrijf is de vraag of je dat nu werkelijk ambieert. Want als je daar eenmaal mee start en zo'n bedrijf houdt er na een paar jaar mee op, dan zit je met die 1000 mensen die een specifiek gerichte opleiding hebben gehad. Ik zou het niet doen".

Maar dat kan bij andere bedrijven ook gebeuren natuurlijk, wij hebben dat gezien met Texas Instruments en Rockwell.

Van den Kieboom: "Dat kan inderdaad gebeuren. Je moet daarom bij het aangaan van kontrakten met bedrijven opnemen dat er in zo'n geval ook iets gedaan wordt aan de nazorg indien het bedrijf besluit te vertrekken. Je kan ook, wanneer het minder goed gaat, zo'n investeerder proberen over te halen om te denken aan iets anders en daar de mogelijkheden voor aanbieden. Dat ze het idee krijgen dat ze niet alleen voor een bepaalde specifieke produktie op dit eiland terecht kunnen".

Wat is u bij de discussies met het bedrijfsleven en de autoriteiten hier het meest opgevallen?

"Het gesprek had meer een oriënterend en informatief karakter en ontwikkelde zich dan ook in een herkenbare discussie. Er werd b.v. door het bedrijfsleven naar voren gebracht dat de ruimte voor industrieterreinen beperkt is en dat men zit te wachten op ruimtelijke ordening en specificaties die nog geleverd moeten worden door b.v. de FIAC. Waarop wij zeggen: zo werken die dingen niet. Je begint gewoon parallel te werken aan de voorzieningen, dan komen die specificaties naderhand wel. Of een mijnheer van milieu die zegt: 'Wij zijn eigenlijk best positief, maar wij zitten ook met bepaalde prioriteitstellingen en beperkte capaciteit aan b.v. natuur'. En daarop is ons antwoord: " Je zult toch snel over de brug moeten komen met ruimte, want potentiële investeerders gaan geen maanden zitten wachten op antwoord. Ook dat is een kwestie van prioriteitstelling.

Raymond Begina van FIAC en Gérard Mustert van de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor het nieuwe kantoor van de FIAC aan de Scharlooweg.

Maar ik geef toe, het ruimtelijk vraagstuk is inderdaad een groot probleem ".

ONE WINDOW

Het afwikkelen van vestigingsaanvragen was vroeger een hele lijdensweg. De FIAC is indertijd begonnen met het 'one window shopping'. Heeft dat resultaten opgeleverd, is er nu inderdaad minder 'red tape'?

Raymond Begina: "Als het aan FIAC ligt, werkt dat 'one window shopping' in de praktijk, maar het ligt nu eenmaal niet alleen aan FIAC. Wij claimen overigens geen monopolie bij serviceverlening door de overheid. Wij beschouwen onszelf als een instrument en kiezen dan meestal de kant van de investeerder en proberen de verzoeken van die kant op het overheidsapparaat te 'jassen'. Dat betekent dat je dan vaak tussen twee krachten terecht komt: de overheidsdiensten die vinden dat we ons teveel op hun terrein begeven en de investeerder die vindt dat het te lang duurt. De afgelopen jaren hebben we een dynamiek ontwikkeld om goed bevriend te blijven met de diensten, maar tegelijkertijd de investeerder zoveel mogelijk terwille te zijn. Via bepaalde informele kanalen krijgen we veel gedaan. Het grote probleem blijft om het struktureel formeel op te lossen. Vrij recent is een werkgroep 'Investeringsoverleg' ingesteld. Daarin zullen zaken als projecten en belangrijke vergunningen worden besproken. Dit leidt tot een beter kontakt met de diverse diensten. Wij hebben leren inzien dat we samen de problemen moeten oplossen. Het is ons daardoor zelfs gelukt om bepaalde vergunningen binnen anderhalf uur te laten afgeven. Belangrijk is daarbij ook dat wij als FIAC de investeerder de weg wijzen om de *red tape* te voorkomen".

De Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij werkt al vele jaren met investeerders en kent daardoor de mentaliteit van de Nederlandse zakenman en investeerder. In het verleden is er opvallend weinig belangstelling geweest van de kant van Nederlandse investeerders om zich hier te vestigen. Ligt dat aan een soort honkvastheid of zien ze het hier niet zo zitten?

Mustert: "Honkvastheid is het zeker niet. Nederland is een van de grootste investeerders in het buitenland. De kleine investeerders blijven wat dichter bij huis b.v. in Duitsland en België. Ik denk dat het voor wat betreft de Nederlandse Antillen toch wel een kwestie is van onbekendheid met de mogelijkheden die deze eilanden te bieden hebben, ook als bruggehoofd naar een markt op het Amerikaanse continent. Deze mogelijkheden moeten door promotie in Nederland nadrukkelijker bekend gemaakt worden. Hoe dan ook, wij moeten ons in de eerste plaats richten op het type produkt waarvoor hier mogelijkheden zijn. En of de investeerder uit Nederland komt of ergens anders vandaan is bijzaak".

BRUGFUNCTIE

Over die brugfunctie wordt al zo lang gepraat. Maar het veronderstelt wel van de kant van het Caribische gebied en Latijns-Amerika dat ze ons binnen laten met onze produkten of bereid zijn via ons hun produkten te verkopen aan de EG. Is dat inderdaad door FIAC voldoende onderzocht, zodat dit als argument hard te maken is tegenover potentiële investeerders?

Raymond Begina: "Neen, we kunnen dat nog niet hard maken, want deze zaak moet nog worden onderworpen aan research. Wij kunnen wel mooi gaan vertellen dat we zo'n brugfunctie te bieden

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Ñapa :

* **DE FIAC**, de instantie die officieel is belast met de acquisitie van investeerders voor het eiland Curaçao, heeft de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij (BOM) ingeschakeld voor een nieuwe aanpak van iets waar we al jaren mee bezig zijn. Norbert Hendrikse sprak met Gérard Mustert van de BOM en met FIAC-directeur Raymond Begina over diverse aspecten die een rol spelen bij het aantrekken van nieuwe investeerders. pag.1
* **IAN SMART** was een van de lectoren bij de workshop Caribische Literatuur die vorige week bij de UNA werd gehouden. In een interview met Nel Casimiri verklaart hij zijn Afrocentrische visie op de Caribische literatuur. Hieruit blijkt dat de Afrikaanse invloed zich ver buiten het continent Afrika heeft uitgebreid en merkbaar is in diverse culturele uitingen. pag.3
* **TREINTJES** laten rijden in de huiskamer: een hobby waaraan niet alleen jongens maar ook hun vaders zich met hart en ziel aan kunnen overgeven. De bekende Duitse modelspoor fabrikant Märklin vierde onlangs het 100-jarig bestaan en daarover gaat de reportage op pag.7
* **JERUZALEM** is in de Goede Week het middelpunt van de paasbeleving. Duizenden pelgrims uit heel de wereld trekken dan naar de Heilige Stad en trotseren daarbij de laatste jaren zelfs de dreiging van aanslagen als gevolg van de gespannen verhoudingen tussen Arabieren en Israeliërs. Een reportage van Marius Bremmer die ook de foto's verzorgde. pag.9

Verder in deze editie van Ñapa de rubrieken Buitenland, Tuinieren in de Tropen, Onderwijs, Impressies van een huisarts, Literair, Kerk en Wereld, Filatelie, Ziek en gezond en een cryptogram voor de feestdagen.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Man van 'Praagse Lente' houdt vast aan federatie

Dubcek presenteert zich weer aan politieke front

PRAAG - Het 'derde leven' van Alexander Dubcek kan van beslissend belang blijken te zijn nu Tsjechoslowakije het risico loopt uiteen te vallen. Dubcek, die nog steeds alom bekend is als de lachende maar tegelijk somber kijkende leider van de onder de naam 'Praagse lente' bekende hervormingsperiode van 1968, bracht 20 jaar in de politieke woestijn door voordat hij eind 1989 — met de val van het communistische bewind m-eerde. Meer dan twee jaar is hij nu voorzitter van het Tsjechoslowaakse parlement, waarbij hij mede leiding geeft aan een geleidelijke en vaak pijnlijke ontwikkeling in de richting van democratie.

Maar de recente verkiezing van Dubcek tot hoofd van de Slowaakse sociaal-democratische partij in het op onafhankelijkheid afkoersende oosten van Tsjechoslowakije kan nog meer betekenis krijgen nu het land op weg is naar alles beslissende algemene verkiezingen. De zilverharige Dubcek, die inmiddels 70 jaar is, is een van de weinige personen met gezag in Slowakije met de duidelijke reputatie van 'federalist'. Anders dan de meeste andere politici in het landsdeel bepleit hij onmiskenbaar dat Tsjechen en Slowaken bij elkaar blijven in een gezamenlijke staat.

POPULAIR

Dubcek is de enige politicus in Slowakije met een persoonlijke populariteit die zich kan meten met de omstreden Vladimir Meciar, wiens populistische HZDS-partij een harde campagne voert voor Slowaakse autonomie bij de in juni te houden federale en regionale verkiezingen.

Politieke waarnemers berekenen dat Dubcek bij machte is 10 procent van de stemmen weg te kapen van de vroegere regionale premier Meciar — die er nu van beschuldigd wordt dat hij samengewerkt heeft met de communistische geheime politie — en van andere linkse groepen die met het idee van afscheiding geflirt hebben of dat openlijk omarmden. "Het is duidelijk dat Dubcek niet alleen een symbool is van de Praagse lente, voor mij is hij een van de pijlers van het zoeken naar een rechtvaardige vormgeving van onze gemeenschappelijke staat", zei president Vaclav Havel nadat Dubcek half maart had aangekondigd dat hij lid werd van de sociaal-democratische partij.

"Wij hebben genoeg demagogen en excentriekelingen van uiteenlopende snit aan zowel de rechter- als de linkerkant van het politieke spectrum", voegde Havel eraan toe. "Wij moeten daarom blij zijn als een redelijk man, die zijn best doet voor zijn land en die openstaat voor compromissen en een dialoog, aan een van beide kanten naar voren komt". De man die in handboeien naar Moskou werd overgebracht nadat een invasie van troepen van het Warschau Pact met geweld een eind gemaakt had aan zijn pogingen in 1968 het communisme te hervormen, wachtte bijna twintig jaar voordat hij een emotionele terugkeer naar de politiek tot stand bracht in de pre-democratische revolutie van 1989.

RUSTIG LEVEN

Dubcek was nooit een actief dissident. Hij had een rustig leven onder feitelijk huisarrest in Bratislava. Maar in de laatste twee jaar van het communistische bewind sprak hij zich expliciet uit tegen de mannen die Tsjechoslowakije geregeerd hadden sinds hij opzij geschoven was. Hij beschuldigde hen van moreel falen. In mei 1989 verbond Dubcek zijn naam aan de zaak van de dissidenten, toen hij Havel in Praag bezocht nadat de toneelschrijver na de zoveelste periode van internering uit de gevangenis was ontslagen. Zes maanden later droeg de gezamenlijke verschijning van Havel en Dubcek op een bijeenkomst op het Wenceslasplein in Praag veel bij aan het op gang komen van de 'fluwelen revolutie' die de communistische haviken wegvaagde.

Eind 1989 was Dubcek voorzitter van het parlement, waarmee hij volgens de grondwet plaatsvervangend staatshoofd was. Zijn eerste officiële daad was het beëdigen van Vaclav Havel als de eerste niet-communistische president van het land in meer dan 40 jaar.

Dubcek hielp de beweging *Publiek tegen geweld* (VPN), de Slowaakse zusterorganisatie van Havels in Tsjechië zijn basis hebbende Burgerforum, aan een klinkende overwinning bij vrije verkiezingen in juni 1990. Zijn rol als voorzitter van het federale parlement heeft Dubcek in de gelegenheid gesteld de wereld rond te reizen, andere parlementen te bezoeken en talrijke onderscheidingen in ontvangst te nemen. Maar hand in hand met lof in het buitenland ging vaak bittere kritiek in het eigen land.

Dubcek, die altijd benadrukt heeft dat zijn linkse denkbeelden een constante factor vormen, verliet de VPN halverwege 1991, omdat die partij zich naar rechts ontwikkelde en het post-communistische politieke toneel van Tsjechoslowakije leek te versplinteren. Hij weigerde zijn handtekening te zetten onder een door rechts geregisseerde wet die voormalige communistische functionarissen en medewerkers van de geheime politie wilde uitsluiten van openbare functies. De strenge regels betekenden volgens hem een inbreuk op de mensenrechten.

De rechtse pers grijpt elke gelegenheid aan om Dubcek aan te vallen, waarbij ze er bitter over klaagt dat hij niet in staat was zich 24 jaar geleden tegen de Sovjetunie te verzetten en hem de schuld geeft van het stationeren van gehate Sovjettroepen in Tsjechoslowakije.

"Wat deed de glimlachende leider in het uur van zijn beproeving (in 1968)? Iedereen weet dat hij in huilen uitbarstte", was het commentaar van een rechts dagblad nadat Dubcek gekozen was tot voorzitter van de Slowaakse sociaal-democraten.

Maar de in Bratislava verschijnende krant *Narodna Obroda* en andere Slowaakse media snelden Dubcek te hulp, zeggend dat hij met bittere ervaringen betaald heeft op weg naar het aannemen van sociaal-democratische opvattingen.

"Dubceks realistische standpunt strookt met de mening van de overgrote meerderheid van de burgers VNA Slowakije die voorstander zijn van een Tsjechoslowaakse coëxistentie op gelijke basis", schreef *Narodna Obroda*.

ALEXANDER DUBCEK
...constante factor...

Havel: nieuwe ambtsperiode

PRAAG - De Tsjechoslowaakse president Vaclav Havel heeft dinsdag voor het parlement verklaard dat hij streeft naar een derde termijn als staatshoofd na de algemene verkiezingen die op 5 en 6 juni worden gehouden.

Hij wil zo "zekere democratische waarden verdedigen". Er heerst grote verdeeldheid in zijn land tussen Slowaken en Tsjechen. Het is de eerste keer dat Havel officieel aankondigt dat hij zich kandidaat stelt. De president wordt na de algemene verkiezingen door het nieuwe parlement benoemd. Tot nu toe zijn er geen tegenkandidaten. De vorige parlementsverkiezingen werden in de zomer van 1990 gehouden.

'Vijand numero uno' in handen van Guardia Civil

Champagne bruiste bij arrestatie ETA-leiders

MADRID - Op het Spaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, in kazernes van de politie en de Guardia Civil en in de huiskamers van diverse Spaanse gezinnen die slachtoffer zijn geworden van terrorisme, knalden de champagnekurken. Het bericht dat de politie in het zuidwesten van Frankrijk de militaire top van de Baskische afscheidingsbeweging ETA had gearresteerd, werd in Spanje gevierd als een lang verwachte overwinning.

De militaire leider van de ETA, Francisco Mugica Garmendia, bijgenaamd 'Artapalo' en de schijnbaar onaantastbare 'vijand nummer één' van de Spaanse staat, viel na een jarenlange jacht uiteindelijk in de handen van de Hermandad. De politie sloeg tevens de ideoloog van de ETA, Jose Luis Alvarez Santacristiana (schuilnaam Txelis) en springstofexpert Jose Arregui Erostarbe, ook wel 'Fittipaldi'genaamd, in de boeien. Daarna volgde nog een aantal arrestaties in Spanje. Agenten pakten twee mannen op die werden verdacht van samenwerking met de ETA. Een politiewoordvoerder zei nog meer arrestaties te verwachten.

De Franse minister van Binnenlandse Zaken, Philippe Marchand, verkondigde trots dat de ETA (Euskadi Ta Askatasunan ofwel Baskenland en Vrijheid) met de arrestatatie van het driemanschap was 'onthoofd'. Zijn Spaanse collega Jose Luis Corcuera sprak van een 'briljante politie-actie die echter niet tot een gevoel van triomf en euforie mag leiden'. Corcuera zei over 'voldoende documenten' te beschikken die de Spaanse regering kan gebruiken bij haar verzoek aan Frankrijk tot uitlevering van de drie ETA-voormannen.

De ETA ontstond in de jaren '50 als een onschuldige Baskische cultuurorganisatie, maar veranderde in 1968 van karakter door te kiezen voor een harde lijn. De eerste dodelijke aanslag volgde nog dat jaar als onderdeel van de 'gewapende strijd voor een onafhankelijk, herenigd en socialistisch Baskenland'. Sindsdien zijn bij terroristische acties van de ETA meer dan 700 mensen om het leven gekomen. Honderden personen raakten gewond.

De spectaculairste ETA-aanslag dateert uit 1973 toen de Baskische organisatie de tweede man van het Franco-regering, admiraal Luis Carrero Blanco, met 50 kilo springstof de dood injoeg. Destijds kon de ETA rekenen op de heimelijke steun van de Spaanse oppositie die de sensationele aanval op de Franco-dictatuur wel konden waarderen. De ETA verloor zich echter in de daaropvolgende jaren in meer en meer doelloos geweld, terwijl de politie zich steeds beter wist in te stellen op de ETA-activiteiten. Naast guardia civil-officieren en politiemannen werden ook burgers het doelwit van ETA-bommen die in heel Spanje afgingen. Voor deze strategie stelde zich in 1986 de gearresteerde 'Artapolo' verantwoordelijk.

AANSLAG

De 39-jarige Garmendia hielp in 1973 al mee aan de aanslag op Carrero Blanco. Vervolgens week hij uit naar het zuidwesten van Frankrijk om van daaruit leiding te geven aan het ETA-commando 'Bereziak'. Garmendia belandde in de tweede helft van de jaren '80 in de top van de ETA. Hij nam de plaats in die was ontstaan nadat een aantal leiders moest uitwijken naar Algerije en anderen in handen vielen van de politie. 'Artapolo' stond zelfs binnen de ETA bekend om zijn onpolitieke optreden en voorliefde voor blind geweld. Zijn opstelling leidde tot spanningen binnen de afscheidingsbeweging. Tegenstanders verweten Garmendia met zijn harde optreden de Baskische burgers van de ETA te vervreemden, terwijl de kansen op een mogelijke amnestie van gevangen ETA-leden door het geweld in rook opgingen.

De arrestatie van Garmendia kan een ommekeer betekenen voor de afscheidingsbeweging. Voorwaarde voor verandering is echter de vraag hoe de ETA het wegvallen van haar militaire leider verwerkt en wie zich opwerpt als opvolger. Madrid hoopt dat in de ETA-top mannen vaste voet aan de grond weten te krijgen die inzien dat harde confrontatie niets oplevert. De Spaanse regering kijkt uit naar een staakt-het-vuren om de Baskische provincies.

Een bejaarde Moslim-vrouw zit met een jongetje in een schoolgebouw in het plaatsje Tuzla in Bosnië waar een vluchtelingencentrum is ingericht sinds het uitbreken van de gewapende strijd tussen Servische eenheden en de Moslim-militie.

Onbekende doden in een smeulende stad

Kupres: symbool van de oorlog in Bosnië

KUPRES - Smeulende huizen, spookachtige straten en een tapijt van granaatscherven vormen de stille getuigen van een van de zwaarste gevechten over de Bosnische afscheiding van Joegoslavië. Kupres, een stad die strategisch zo belangrijk is dat de Kroaten, hun Servische tegenstanders en daarna het door Serviërs gedomineerde Joegoslavische leger erom vochten, is nu een geblakerd monument van de etnische oorlog die in de voormalige Joegoslavische republiek is losgebarsten. Wat er precies gebeurd is, is niet duidelijk.

Het leger, dat onlangs een groep buitenlandse journalisten rondleidde, zegt dat het met behulp van Servische vrijwilligers de Kroaten heeft verjaagd die de stad verdedigden. Om dat te bewijzen kunnen de militairen ten minste 126 Kroatische lijken laten zien, zeggen ze. Ze wijzen de journalisten een paar verkoolde en gekromde lijken langs de weg. De anderen, zeggen ze, zijn begraven.

Tegenstrijdige berichten over het aantal doden en de identiteit van de slachtoffers maken de verwarring over de strijd tussen de Moslims en Kroaten, die voor onafhankelijkheid vechten, en de Servische minderheid die daar tegen is, alleen maar groter. Tientallen mensen zijn omgekomen, honderden gewond geraakt en duizenden dakloos geworden bij de gevechten die oplaaiden, nadat de EG en de Verenigde Staten besloten Bosnië als onafhankelijke staat te erkennen.

Voor Kupres, dat strategisch gelegen is op een bergplateau op 50 kilometer van de Kroatische grens, hebben de drie dagen durende gevechten hun verwoestende tol al geëist. Het verbrande interieur van de meeste huizen is vanuit de lucht duidelijk zichtbaar door de gaten in de daken. Honderden anti-tankgranaten liggen verspreid op de omliggende wegen en op de velden staan hier en daar nog uitbrande tanks.

Op deze vrieskoude, winderige middag verzamelen bebaarde gewapende Servische strijders zich bij de orthodoxe kerk in de stad voor de begrafenis van elf naar hun zeggen Servische burgers die vermoord werden door de Kroaten. Een paar meter verderop ligt de besneeuwde ruïne van de kerk die de rooms katholieke Kroaten bezochten.

Er blijft maar een handvol burgers achter, in shock na de granaataanvallen, terwijl het leger en de Servische militie de restanten van Kupres tot een fort versterken. De rest van de 3.500 inwoners is blijkbaar gevlucht en heeft zich bij de 140.000 Bosniërs gevoegd die de afgelopen week hun huizen hebben verlaten. In en rond de stad zijn tientallen tanks, geweren en gepantserde personeelsvoertuigen gestationeerd. Trotse Servische strijders paraderen met de tanks die zij naar hun zeggen buit gemaakt hebben op de Kroaten. Volgens het bestand dat in Sarajevo werd afgesloten, moeten de Servische, Kroatische en Moslimmilities ontbonden worden. Maar weinig mensen geloven dat de rivaliserende partijen hun zwaar bevochten veroveringen zullen opgeven. "Het bestand zal vooral voor Sarajevo gelden", zegt een westerse waarnemer die de verwoeste stad bezoekt. "Het is ondenkbaar dat iemand zich uit een plaats als Kupres zal terugtrekken".

Dat geldt voor cultuur, muziek en literatuur

Ian Smart: "Caribisch gebied herkennen als een deel van Arfika"

= door Nel Casimiri =

IN DE UNIVERSITEIT van de Nederlandse Antillen vonden vorige week een aantal lezingen en workshops plaats over Caribische literatuur. Deze werden verzorgd door Ramon Todd Dandare, Pedro Velasquez, Dilcia Potenza en Ian Smart. Dilcia Potenza en Ian Smart gaven ieder hun eigen visie op 'Wat is Caribische literatuur?'. Potenza belichtte Venezolaanse verhalen en Ian Smart vertelde over Nicolas Guillen als populaire Caribische poeët en nam ook het carnaval als voorbeeld van Caribische Afrocentrische cultuur als onderwerp voor een lezing.

Ian Smart komt van Trinidad en is professor aan de Howard University in Washington D.C. Henry Habibe, de organisator van deze lezingencyclus, leerde via vrienden zijn boeken kennen over Caribische literatuur, w.o. een studie over Nicolas Guillen, Habibe's eigen stokpaardje, en nodigde hem uit naar Curaçao. Voor Smart was dit zijn eerste bezoek aan de Nederlandse Antillen en de dag na zijn aankomst vertelde hij over zijn ideeën en over zijn eerste indrukken van Curaçao. Dat gesprek vond plaats in het Engels. Dat geeft af en toe problemen met de vertaling. *Black People* heeft bijvoorbeeld weinig met huidskleur te maken en alles met cultuur.

"Ik heb tijdens de eerste lezing een heleboel tegelijk verteld. Een deel zal ik nog eens moeten herhalen en uitwerken. Mijn inleiding gaf slechts een schema voor de bestudering van Caribische literatuur. En wat ik vertelde was zo nieuw, dat het moet worden herhaald. Niemand is er aan gewend de Caribische literatuur zo sterk vanuit een Afrocentrisch gezichtspunt te benaderen. Die benadering is het nieuwe van mijn aanpak. De essentie van het Caribisch aroma, dat waaraan je het Caribische als Caribisch kunt herkennen komt uit Afrika. Dat geldt voor de hele cultuur, voor de muziek, voor de kleding, voor het voedsel, en ook voor de literatuur. Als je Caribische muziek hoort, weet je dat het Caribische muziek is, of het nu uit Colombia komt, uit Santo Domingo, uit Cuba of uit Trinidad. Als je in literatuur geen Afrikaanse invloed kunt terugvinden, is het geen Caribische literatuur. Zo belangrijk is het, zo essentieel, zonder dat kun je geen Caribisch produkt hebben.
Ik weet dat sommige mensen dit niet zullen accepteren, maar ik word gesteund door de data, door de bewijzen".

Dr. Ian Smart gaat uit van het model dat Fanon geeft van de koloniale situatie.
"Volgens de christelijke traditie bestond de mens uit twee elementen, uit lichaam en geest. En al wat met het lichaam te maken had was slecht, al wat met de geest te maken had was goed. Die ideeën vertaalde hij naar de koloniale wereld: het zijn twee uitersten die onverzoenlijk zijn. Heel lang was alles wat samenhing met de kolonisten goed, en daartegenover alles wat samenhing met de gekoloniseerden, dat was slecht. In die context moet je de literatuur zien. Literatuur die de werkelijkheid weergeeft van de kolonisten, zoals dat gebeurde in de negentiende eeuw bijvoorbeeld, was goed, maar er ontstaat pas Caribische literatuur als de tweede wereld, de wereld van de gekoloniseerde, begint te schrijven. En dat gebeurt pas voor het eerst in de 20e eeuw. In de 19e eeuw waren degenen die schreven blank, kolonisten, wat voor kleur hun huid ook had. De zwarte Francis Williams bijvoorbeeld werd naar Engeland gestuurd voor opvoeding en onderwijs. Het ging om een experiment, het was een soort spel. Hij had een briljante geest vooral op mathematisch gebied. Maar toen hij terugkwam op zijn eiland, paste hij nergens meer bij. En zo ging het met vele anderen ook".

"In feite is het vroegste Caribische verhaal door een blanke Jamaicaan geschreven in ongeveer 1940, waarin de twee werelden samenkomen in de hoofdpersoon, een zwarte vrouw. Het heeft niets van doen met huidskleur, het gaat om de zwarte cultuur. Hedendaagse blanke schrijvers in Trinidad schrijven Europese literatuur. Zodra een boek niet een Caribische cultuur, d.w.z. een Afrocentrische cultuur, weerspiegelt is het Europese literatuur".

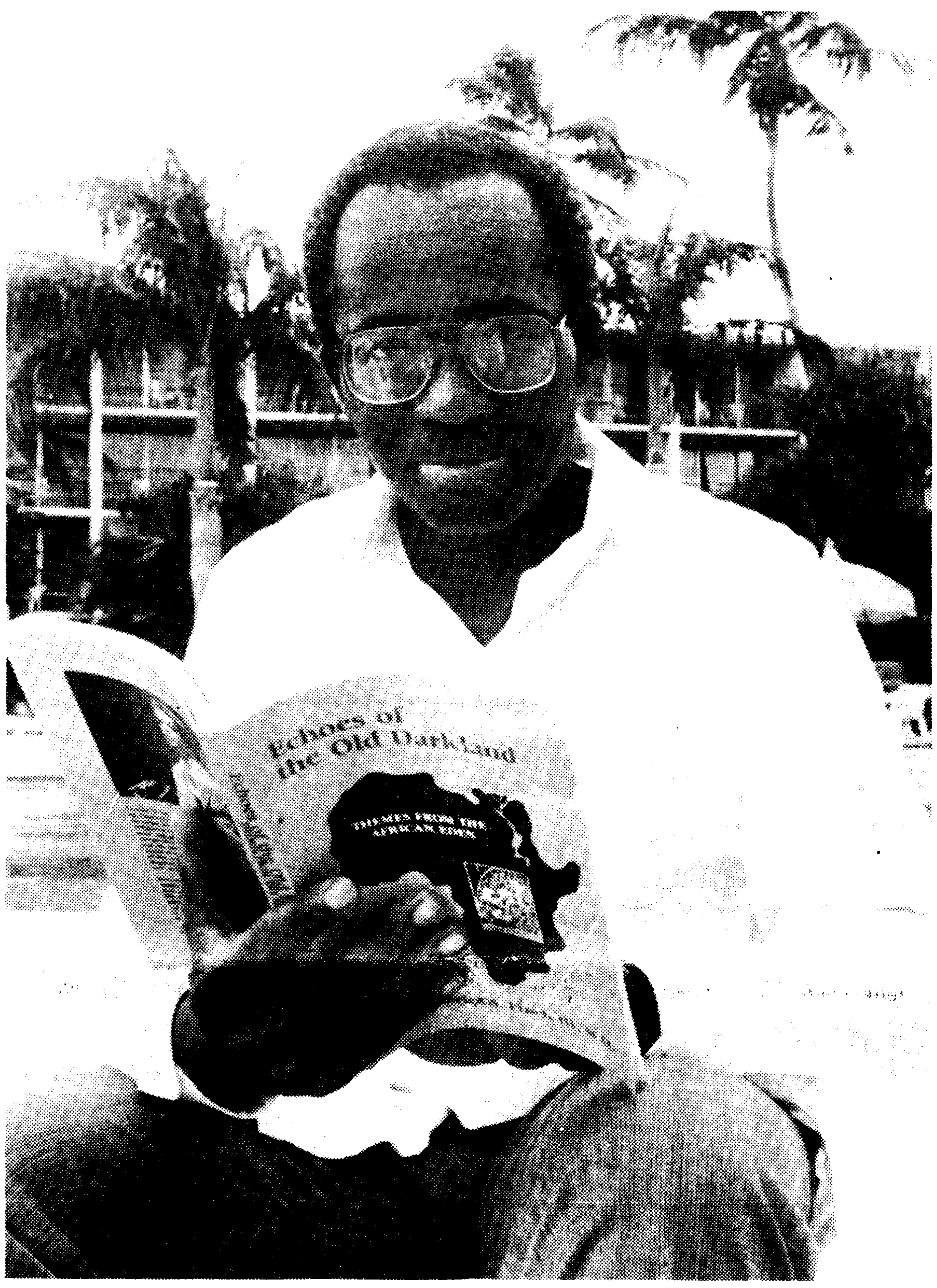
Is de roman geen Europese vorm?
"De Afrikaanse bewoners van de eilanden begonnen de technieken te gebruiken om te experimenteren binnen hun eigen cultuur. Het is helaas geen mengeling geworden. Het is het Afrikaanse pad dat de regels stelt. Wat voor mengelingen hebben we hier? Geen. De Cubanen zijn het hierin helemaal niet met me eens. Ik wil geen kritiek leveren op Cuba, want ze doen goed werk, vooral op het gebied van de literaire analyses, maar een van de dingen die ze zeggen, is dat er hier in het Caribische gebied geen pure Afrikanen zijn. Wel, ik ben zo zuiver Afrikaans als een Afrikaan, zelfs meer Afrikaans dan veel mensen die ik ken in b.v. Lagos. Veel mensen in Lagos staan niet in contact met de cultuur van hun eigen land. Ze praten Engels als een Engelsman, ze dansen zelfs op Engelse muziek. Ze hebben geen idee van de waarde van hun eigen Afrikaanse cultuur. Ik denk dat we het begrip Afrikaans moeten herformuleren. Het is niet zo dat alleen bewoners van Afrika Afrikanen zijn. Er zijn door het koloniale systeem Afrikanen verspreid over een enorm gebied. Daar vind je overal allerlei soorten vreemde verschijnselen en die moeten we goed bestuderen".

"Carnaval bijvoorbeeld is zo Afrikaans als maar mogelijk is. Als je naar Trinidad kijkt, naar het carnaval, de muziek, de kaiso, de grappen, de kleding, alles heeft een directe binding met de Afrikaanse cultuur. En die banden liggen niet alleen op de eilanden, ook in heel Brazilië. Kijk naar de Braziliaanse producten, naar het carnaval, naar de samba, naar hoe ze wandelen, naar de wijze waarop gesproken wordt, naar de kleding, het is fascinerend als je doordenkt. En ook bij de religie vind je het terug. Of het nu santoria op Cuba is, de shangu op Trinidad, voodoo op Haïti, alle religies behelzen die macht van de voorouders over ons. Als antropologen dat gaan bestuderen in de favela's (de krottenwijken aan de rand van de grote steden), of het dansen, dan blijkt dat het precies hetzelfde gaat in Rio, als in Port of Spain of in Havana. En die mensen hebben geen contact onderling, al vele jaren bestaat er geen contact meer tussen hen. Zulke dingen ondersteunen mijn stellingen".

"Als je het bekijkt vanuit mijn gezichtspunt, zie je steeds meer. Het opent de geesten. Ons proza is Afrikaans, onze grammatica is Afrikaans. We spreken hetzelfde soort taal over het gehele Caribisch gebied. In Jamaica, in Barbados en langs de westkust van Afrika spreekt men Pidgin-Engels, een combinatie van Europees en Westafrikaans. Ook de Franse Creoolse talen zijn op dezelfde manier opgebouwd".

Smart toonde een grote belangstelling voor het Papiamentu. Wilde er van alles van weten, hoe kan dit, hoe wordt dat opgebouwd, hoewel de onderlinge verwantschap van de talen meer het terrein is van zijn vrouw, verklaarde hij. Maar hij wilde gegevens voor haar meenemen.

Vormt het Caribisch gebied niet een aparte eenheid binnen dit grote geheel van Afrika, Noord-, Midden- en Zuid-Amerika?

IAN SMART *...Afrika redden...*

"Daar ben ik niet zo zeker van. Wat je vindt in het Caribische gebied verschilt niet zoveel van wat je vindt in andere gebieden. Als je Brazilië vergelijkt met Louisiana of met Esmeraldas (Ecuador) zijn er niet veel verschillen, voor zover ik het kan zien. Al de factoren samen vormen het culturele product en dat is gelijk. Denk maar aan de muziek. Je kunt niet zien wie Braziliaan is en wie Panamees. En dat is ook niet belangrijk. Wat belangrijk is en dat is mijn taak, om de waarde te tonen, te bekrachtigen van hen die zo lang buiten gesloten zijn gebleven van de binnenste cirkels van de Westerse beschaving. Als je dat kunt, op wat voor manier ook, is het goed. We moeten Afrika redden van de duisternis van de marges".

Professor Ian Smart heeft het druk. Hij wil allerlei projecten voor elkaar brengen, zelfs al mist hij vaak de tijd om ze ook door te zetten. Een vergelijking van de verschillende talen is een van die projecten. Op de middag van de eerste lezing voor de cyclus van Henry Habibe kwam hij aan op Curaçao en direct na zijn laatste lezing vertrekt hij weer, terug naar Washington. Zijn baan daar brengt ook veel bureauwerk met zich mee en zelfs op het vliegveld van Miami onderweg hierheen moest hij telefonisch nog allerlei problemen oplossen. Ian Smart doceert Spaans aan de Howard University en zijn specialisatie is de Latijnsamerikaanse literatuur en daarvan weer de Afrospaanse literatuur en de Caribische literatuur.

"Ik doceer daarover zodra ik de kans krijg. Maar er is niet zoveel interesse voor op de Howard University. Howard is van oudsher een universiteit voor de gekleurde Amerikanen uit de gegoede stand. Er is veel meer belangstelling voor Caribische literatuur op bijvoorbeeld Yale University of Missouri Colombia University.
En dat onderstreept weer het model van Fanon. Men associeert zwart met minderwaardig. Men streeft naar het blanke model. Men ontkent zichzelf, haat zichzelf. En een overblijfsel van dat sterke aftreksel vind je terug op een gevestigd instituut als Howard University. Er wordt eerst gestreefd naar het blanke model. Dat vindt men belangrijk. De eigen cultuur wordt nog steeds als minderwaardig beschouwd".

Bestaat dat gevoel ook op de eilanden?
"Jazeker. Het is bijvoorbeeld nog veel sterker aanwezig op de University of the West Indies. En een zwarte schrijver in Ecuador vertelt hoe ongelooflijk het is, dat de mensen in Ecuador meer met Europa meegaan dan met hun eigen cultuur. De stichting van Quito is in Ecuador het grootste feest, het feest dat met het meeste enthousiasme gevierd wordt, met veel meer enthousiasme dan het feest van de onafhankelijkheid. Dat is toch ironisch, want Spanje pakte het land af van de oorspronkelijke bewoners.
Wij zijn de slachtoffers van de kolonisatie. En wij doen zelf bijna net zoveel als de onderdrukkers om het te laten voortduren. De mensen die het gevecht hiertegen leiden zijn zwarte mensen, maar niet degenen die lid zijn van het establishment. En daarnaast zijn er mensen zoals ik, bevrijd door een beurs om te studeren. Ik ben lid van geen enkel establishment".

Maar alleen al door uw functie behoort u in Amerika tot het establishment.
"Al wat goed is in de Verenigde Staten, is o.a. tot stand gebracht door het bloed en het zweet van mijn mensen. Ik heb er geen probleem mee dat te gebruiken".

Dat minderwaardigheidsgevoel, die zelfhaat zoals u het noemt, wordt toch niet door alle zwarte mensen gevoeld?
"Er is een kleine groep blanke mensen die de wereld tot aan de grens van het einde hebben gebracht. Denk aan de verontreiniging, aan de ongelooflijke onrechtvaardigheid die je overal tegenkomt. Het wordt tijd dat de zwarte mens, dat wil zeggen de mensen met een zwarte cultuur, de leiding overnemen".

Zou dat veel uitmaken?
"Ik denk dat het wel uitmaakt. De laatste driehonderd jaar is de wereld in handen geweest van de blanke mensen. We hebben het bewijs voorhanden. De beschaving die de Europeanen hebben geïntroduceerd, de beschaving van het kapitaal, van het imperialisme, hebben de wereld leed en verdriet gebracht. We moeten de wereld redden".

Dit is het eerste bezoek van Ian Smart aan Curaçao. Hij groeide op in Trinidad. Had hij wel eerder van Curaçao gehoord?
"Ik kende het als een van een paar exotische eilanden in het Caribisch gebied waar men Nederlands spreekt. Helaas ken ik niets van de literatuur van Curaçao. Ik hoorde er voor het eerst van op de Carifesta in 1979 en in 1981, waar ik in contact kwam met literaire figuren uit Aruba, Curaçao en Suriname. Ik ben wel erg erin geïnteresseerd, want ik ben bezig met een studie over volksliederen als uiting van orale volksliteratuur. Die zouden hier kunnen zijn in het Spaans, Engels, Papiamentu of Nederlands. Henry Habibe las mijn eerste boek en nam contact met mij op. Zo ben ik hier terechtgekomen".

Duitsers vasten veel voor Pasen

Een op de vijf **Duitsers** vast in de weken voor Pasen, zo blijkt uit een onderzoek van een instituut in Allensbach. 11 Procent ziet af van de dagelijkse consumptie van vlees en 6 procent neemt geen alcohol tot zich. De overige 3 procent heeft zich voorgenomen minder te roken.

Vasten is in de vroegere bondsrepubliek populairder dan in de voormalige DDR. In het westen van Duitsland vast 25 procent van de bevolking, in het oosten betreft het 11 procent van de bevolking.

Het aantal kerkleden dat zich van de consumptie van bepaalde voedingsmiddelen onthoudt, is in vergelijking met vorige jaren duidelijk gestegen, zo blijkt uit het onderzoek. Twaalf procent van de protestanten heeft besloten te vasten, 50 procent meer dan in 1986. Het aantal vastende rooms-katholieken is in zes jaar van 28 naar 33 procent gestegen.

Het onderzoeksinstituut wijst erop dat de vastende Duitsers niet alleen door religieuze motieven worden geleid. Velen gebruiken de vastentijd om overbodige kilo's kwijt te raken. Onder hen is Bondskanselier Helmut Kohl, die vorige week aan zijn jaarlijkse 'vermageringsvakantie' is begonnen. Kohl neemt de eerste week slechts thee en mineraalwater tot zich. De week erop stelt hij zich tevreden met melk en twee droge broodjes. Met deze kuur wist hij vorig jaar 8 kilo kwijt te raken.

Zoeken naar .....

Vervolg van pag. 1

hebben, maar als dat niet uitgezocht worden dan staan we straks in ons hemd. We moeten laten nagaan of de faciliteiten die we potentiële investeerders offreren, inderdaad reëel zijn. De FIAC wil niet alleen aan zo'n grote operatie beginnen. Vandaar ook de workshop van de vorige week, zodat we samen kunnen gaan bepalen wat de prioriteiten zijn. Allereerst moeten we weten wat voor soort bedrijven wij willen aantrekken en dan nagaan wat wij ze kunnen aanbieden.

In principe is besloten de Dienst Economische Zaken hiermee te belasten in samenwerking met de FIAC die specifiek de taak van acquisitie toegewezen heeft gekregen".

Curaçao gaat de zoveelste poging ondernemen om buitenlandse investeerders aan te trekken en daarmee nieuwe arbeidsplaatsen te openen. Hopelijk hebben we ditmaal daarmee meer succes.

Recept voor de Pasen

Engelse Bol

VOOR DE komende feestdagen vandaag het recept voor een heerlijke ENGELSE BOL:
U heeft hiervoor nodig:
6 eieren
6 eetlepels gesmolten en afgekoelde boter
6 eetlepels suiker
7 eetlepels bloem
Wat vanille en gesuikerde muisjes.

Begin met het voorverwarmen van de oven. Kluts de eieren dik en voeg er tijdens het klutsen de vanille en suiker bij. Als de eiermassa dik geklutst is, schep dan bij lepels vol de bloem luchtig door de massa en vermeng daarna voorzichtig de afgekoelde boter hiermee.
Zorg ervoor dat het deeg luchtig blijft. Het beslag doet U vervolgens in een beboterde taartvorm die vervolgens in de oven gaat welke eerst moet worden getemperd tot plusminus 180 graden C.
De eerste 20 minuten mag u de **oven niet openen**. Daarna kunt u prikken met een satéstokje om na te gaan of de taart gaar is. Haal de taart uit de oven, maar wacht 5 minuten met het uitstorten. De afgekoelde taart kunt u tenslotte bestrooien met suikermuisjes. Prettige Paasdagen en smul lekker van dit recept van Solange die de vakantie vierende May vervangt.

= door Jeannette van Ditzhuijzen=

TUINIEREN IN DE TROPEN

Basilicum voor de pesto

De vaste kruidenplanten die ik vorige keer besprak zijn natuurlijk het makkelijkst. Je plant ze, geeft ze regelmatig water, af en toe wat extra mest of compost en je kunt er jarenlang van genieten. Bij de één- en tweejarigen ligt dit anders. Die sterven na verloop van tijd af en het is zaak om voor dietijd al nieuwe planten te hebben staan, anders moet je het een tijd zonder een bepaald kruid stellen.

■ *Blad en bloemen van de basilicum. De bloemen behoren eigenlijk regelmatig weggeknipt te worden.*

Terwijl ik dit schrijf, realiseer ik mij dat ik nu echt weer eens nieuwe basilicum moet zaaien. Basilicum (*Ocimum basilicum*) is een éénjarig gewas, dat in het Papiamentu *yerba di hole* wordt genoemd: geurkruid. Je hoeft er maar even tegen aan te lopen, of de sterke geur komt je tegemoet. Het is een oorspronkelijk tropisch gewas dat uit Azië of Afrika stamt.

Eénjarig of niet: de eerste plant, die ik kocht, staat inmiddels al anderhalf jaar. De tweede plant zaaide ik zelf en die levert nu ook al weer een maand of twaalf blad voor onder andere '*pesto*', een Italiaanse pastasaus, die voornamelijk uit basilicumblad bestaat. Omdat de plant het zo lang uithoudt, kom ik er alsmaar niet toe om nieuwe plantjes te zaaien. Maar de laatste tijd zie ik toch wel dat de planten achteruitgaan. Dat heeft vermoedelijk ook met hun standplaats te maken. Ze staan veel te dicht bij de bananen. Die pikken met hun grote wortels al het water voor de basilicum in, zodat laatstgenoemden er wat zieligjes bij staan. Ik zal ze dus straks op een betere plek moeten zetten. Misschien kunnen ze dan ook met wat minder water toe. Naast die banaan willen ze elke dag wel water.

Wat ook belangrijk is bij basilicum is het weghalen van de bloemen. Dat is helaas triest voor de insecten, want die zijn dol op de basilicumbloemen. Maar ja, door de bloemen te laten zitten raakt de plant wel eerder uitgeput. Zij stopt dan al haar energie in het maken van zaad in plaats van in de bladvorming. En om dat laatste gaat het nu juist.

Wie regelmatig over vers basilicumblad wil beschikken kan de plant heel gemakkelijk uit zaad opkweken. Eén enkele plant is vaak al voldoende. Het is aan te raden om twee of zelfs drie planten te kweken als er vaak *pesto* van wordt gemaakt. Op die manier kun je toch nog 'uit eigen tuin eten'.

Peterselie (*Petroselinum crispum*) is een tweejarige plant. Hoelang zij het in de tropen uithoudt weet ik - nog - niet. Het zal wel korter dan twee jaar zijn. In Nederland begint de bloei immers ook al na ruim een jaar. Peterselie kan gemakkelijk gezaaid worden. Meestal komen er veel te veel planten op. Dun de zaailingen zo snel mogelijk uit, zodat de overgeblevene voldoende ruimte en voeding hebben. Zodra ze hanteerbaar zijn, kunnen ze in kleine potjes worden overgeplant. Houd ze gedurende al deze stadia voortdurend in de schaduw: onder een boom of een afdakje van palmenbladeren.

Als de plantjes een flinke maat hebben (een centimeter of acht hoog) kunnen ze in de volle grond gepoot worden. Bij mij staan ze onder een palmendak. Ze krijgen wel een beetje zon, maar het grootste deel van de dag staan ze in de schaduw. Ik heb ze een flinke laag compost gegeven en daar zijn ze me duidelijk dankbaar voor. De planten tieren welig en zijn met twee keer in de week water tevreden. Door de compost en doordat de planten met hun blad de grond geheel bedekken, wordt het water goed vast gehouden.

Selderij (*Apium graveolens*) heb ik - nog - niet in de tuin. Ik gebruik het weinig en ben er daarom niet toe gekomen om het te zaaien. Maar ik ga ervan uit dat de teelt van selderij weinig van die van peterselie zal verschillen. Ze is in elk geval gemakkelijk te zaaien en zal ook wel weinig tot geen zon moeten hebben. Ik herinner me vaag dat in Suriname selderij zelfs iets gemakkelijker ging dan peterselie.

Koriander (*Coriandrum sativum*) ten slotte is echt éénjarig. Om voortdurend over korianderblad te kunnen beschikken moet je regelmatig zaaien. Maar het is dan ook de moeite waard. Het kruid smaakt heerlijk in Indiase en Mexicaanse gerechten. Als ik het pluk, vind ik het altijd naar zeep ruiken. Ook geen aanbeveling; maar Indiase curries krijgen er een heel bijzondere smaak door, die ik niet zou willen missen.

Op Curaçao zie je dit kruid vaak te koop onder de naam *silantro*. Voor zover ik weet zijn ook de zaden verkrijgbaar. De jonge plantjes zijn moeilijk te verplanten, dus ter plaatse zaaien verdient de voorkeur. Voor de standplaats geldt hetzelfde als wat ik bij peterselie schreef: weinig tot geen zon en onder een afdak of iets dergelijks.

De korianderplant gaat vrij snel tot bloeien over, dus oogst veel en vaak. De bladeren zijn ook goed in te vriezen voor later gebruik. Maar dat geldt eigenlijk voor alle besproken kruiden. Invriezen is de gemakkelijkste manier om altijd wat van een en ander in voorraad te hebben.

Overigens wordt het korianderpoeder van de zaden gemaakt. Die zaden worden hier wel gevormd, maar ik gebruik ze liever voor het opnieuw zaaien van de plant. Het vermalen ervan laat ik maar aan de experts over.

TOERISME

Kwaliteit boven kwantiteit

= door Stijn Jansen =

HOE ZOU U het vinden om jaarlijks 100,000 Nederlanders, 150,000 Venezolanen en 350,000 Amerikanen op ons eiland te mogen begroeten? Massa-toerisme: marketing-technisch gezien is dit één van de opties waarvoor Curaçao op lange termijn zou kunnen kiezen. Onder andere de Bahamas, de US Virgin Islands en Jamaica hebben voor deze optie gekozen. Werkend met relatief lage marges, mikken deze eilanden op grote aantallen toeristen.

Een alternatief voor massatoerisme is het 'kwaliteits'-toerisme waarbij een vakantiebestemming zich richt op het aanbieden van iets extra's. Dit noemt men 'extra toegevoegde waarde' in marketingtermen. Kwaliteitstoerisme betekent niet alleen een hoogwaardig hotelprodukt maar ook dat de toerist tijdens de vakantie iets bijzonders geboden wordt wat hij of zij elders niet zou meemaken. Als je dat als bestemming kunt aanbieden dan kun je ook met een hogere marge werken en is er niet direct de noodzaak om grote hoeveelheden toeristen aan te moeten trekken.

Massa- en kwaliteits-toerisme, dat zijn de alternatieven waaruit een bestemming zal moeten kiezen. Bestemmingen die daar tussen in zitten zullen het altijd moeilijk hebben. Ze zijn meestal te duur in vergelijking met de massabestemmingen en bieden meestal te weinig kwaliteit om de echte kwaliteitstoerist op lange termijn te kunnen interesseren. Indien bijvoorbeeld de economische conjunctuur op een bepaalde markt omslaat, dan krijgen deze bestemmingen meestal de eerste en de zwaarste klappen.

De vraag is nu: 'Welke kant moet Curaçao op ?' In theorie is de keuze relatief eenvoudig. Curaçao heeft geen capaciteit om grote aantallen toeristen op te vangen: niet alleen te weinig kamers maar ook te weinig geschoold personeel, te weinig elektriciteit-en watercapaciteit en geen lange, brede stranden die noodzakelijk zijn voor massa-toerisme. Bovendien is het twijfelachtig of er op Curaçao wel de maatschappelijke en politieke wil bestaat om 600.000 of meer toeristen per jaar te ontvangen, gezien de grote invloed die dit zal hebben op het dagelijks leven op het eiland.

GEVOELIG

Een ander argument tegen massa-toerisme is het feit dat het vrij conjunctuurgevoelig is. Mede door de relatief lage marges zijn één à twee slechte seizoenen voldoende om een hele industrie in elkaar te doen storten. 'Spanje-eind-jaren-'70' is een goed voorbeeld van een snel aftakelende massa-bestemming. Wanneer één van de peilers van een eiland-economie zoals de Curaçaose zou instorten dan gaat het hele eiland ten onder. Veel meer nog dan een 'land'-economie moet een eiland in al de sectoren van de economie streven naar continuïteit op lange termijn. Kwaliteits-toerisme biedt wat dat betreft meer houvast omdat de hogere doelgroep waarop men dan mikt op zichzelf minder conjunctuur gevoelig is. Dit zijn meestal vermogende mensen die ook als het economisch wat minder gaat, meestal toch op vakantie blijven gaan.

De argumenten spreken dus duidelijk voor kwaliteitstoerisme. Ondanks het feit dat we hard werken aan het *up-graden* van ons produkt, zit Curaçao echter nog steeds ergens tussen massa- en kwaliteits-toerisme in. Indien Curaçao inderdaad de weg van het kwaliteitstoerisme wil inslaan, zoals de C.T.D.B. duidelijk aangeeft in haar beleidsstukken, dan zijn twee zaken van essentieel belang: het leveren van top-kwaliteit op alle gebied en het ontwikkelen van een uniek toeristisch concept voor het eiland als geheel maar ook voor elke individuele toeristische attracties zoals hotels, restaurants etc. Mogelijkheden om te komen tot een sterk concept te komen, zijn volop aanwezig want Curaçao heeft wel degelijk meer en duidelijk andere dingen te bieden dan de meeste andere Caraïbische eilanden.

EEN RICHTING

Maar dit is allemaal theorie. Wil Curaçao in praktijk als toeristische bestemming op lange termijn slagen en het bovenstaande realiseren, dan zullen de neuzen van allen die met het toerisme op dit eiland te maken hebben, de zelfde kant op moeten wijzen. Op de allereerste plaats betekent dat, dat de verschillende instanties en bedrijven binnen de toeristische sector zelf, van de C.T.D.B. tot taxi-chauffeurs. Maar ook de overheid en de gehele bevolking van Curaçao bepalen in hoge mate de toekomst van het toerisme op dit eiland. Het moge duidelijk zijn dat bijvoorbeeld een levensgevaarlijke loon-prijs spiraal aangewakkerd door hoge loonindexeringen en versterkt door de invoering van B.T.W., op korte termijn een einde kan maken aan alle illusies van een gunstige ontwikkeling voor de economie van het eiland in het algemeen en van het toerisme in het bijzonder.

De toekomst van het toerisme op Curaçao is de verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Vrachtwagen als reiswagen

Bijna een maand lang, van 15 maart tot 11 april, heeft een 37-jarige vrouw uit Duitsland kans gezien om in een gestolen **vrachtwagen** te huizen en daarmee tal van malen onopgemerkt de grens tussen Nederland en Duitsland te passeren. Afgelopen zaterdag liep zij bij een verkeerscontrole tegen de lamp, zo heeft een woordvoerder van de Venrayse gemeentepolitie zondagmiddag meegedeeld.

De vrouw zonder vaste woon- of verblijfplaats heeft bekend op 15 maart in Krefeld de vrachtwagen gestolen te hebben. Dat leverdé geen enkel probleem op omdat de wagen onbeheerd op een parkeerplaats stond, voorzien van het contactsleuteltje. Er bevonden zich geen goederen in de wagen.

De vrouw is ingesloten in afwachting van haar uitlevering aan Duitsland waarom reeds is gevraagd.

De naakte manager

= door Elisabeth Hollander

ONDERWIJS ANDERS BEKEKEN

WAT IS DE OVEREENKOMST tussen *De naakte aap* van Desmond Morris en *De naakte manager* van Robert Heller? Het meest voor de hand liggende antwoord is natuurlijk dat beiden kleren nodig hebben, maar wellicht van meer fundamenteel belang is de conclusie, dat beiden geacht worden 'hun plaatsje' te veroveren. Zonder hierarchie is onze wereld kennelijk niet leefbaar.

Desmond Morris stelt: "Dieren vechten alleen met elkaar om één of twee goede redenen: of om hun plaats in de hierarchie vast te stellen; of om hun aanspraken op een bepaalde grondgebied te verdedigen. En de mens, 'de naakte aap' die wij volgens Desmond Morris állen zijn, worstelt met beide problemen tegelijkertijd.

Hij vecht zowel voor zijn plaatsje onder de zon, als voor zijn status op de maatschappelijke ladder.

Anders dan in de dierenwereld echter hoeft de mens niet bij herhaling te bewijzen, dat hij zijn positie nog aan kan. Daar waar elke dierenkudde haar leider onverbiddelijk verloochent of vervangt zodra hij niet meer de sterkste vechter of de sluwste spoorzoeker is, bekleedt de mens, zeker binnen het onderwijs, vaak een beveiligde positie: hij heeft verworven rechten of een voor altijd geldend diploma.

Wij durven het dus aan mensen in verantwoordelijke posities te handhaven op grond van oude, tientallen jaren geleden behaalde diploma's, verworven rechten of zelfs bescherming van hoger hand.

Er zijn immers ook mensen die in een bepaalde positie 'gedropt' worden en op goede voet staan met de 'dropper' is dus in een aantal getallen doeltreffender dan bekwaamheid, wijsheid en ervaring.

NORMVERLIES

Wat wij op deze manier bereikt hebben is, dat de mensen voor wie we respect moeten hebben, niet altijd diegenen zijn voor wie we dat ook horen te hebben, omdat de normen die zij hanteren en opleggen vaak niet meer zijn dan externe middelen om iedereen op z'n plaats en rustig te houden.

Normen kunnen alleen een uitstraling hebben als ze eerlijk aangediend worden, door integere mensen en niet omdat ze gedragen worden door maatschappelijke status of aangereikt worden in zo'n alleraardigste verpakking.

Als we terug willen naar echte waarden en normen, dan moeten we eerst terug naar de oude stelling: "Niet macht is kennis, maar kennis is macht". Niet omdat ik op deze stoel zit, heb ik een goede kijk op de zaak; maar omdat gebleken is dat ik een goede kijk op de zaak heb zit ik op deze stoel!

Eerlijk en onbezoedeld kan een norm alleen maar zijn als bij 'bloot' in de weegschaal komt te liggen:
- tegelijk waardevol en waardeloos;
- altijd relatief;
- alleen toepasbaar omdat hij afgewogen wordt tegenover alternatieven en;
- door de betrokken partijen als bruikbaar aanvaard wordt.

Maar wat blijft er, zo bekeken, over van de norm, zoals die deze week door een pastoor gehanteerd werd, toen hij een school het gebruik van de kerk weigerde voor een lijdensmeditatie, omdat de kerk schoongemaakt moest worden?

Als wij de stelregel aanhouden dat de normen van hogergeplaatsten zwaarder moeten wegen en dat die gerespecteerd moeten worden dan zullen diezelfde hogergeplaatsten er voor moeten zorgen, dat hun normen de toets der kritiek kunnen doorstaan.

Ook in het onderwijs wordt er voortdurend geklaagd over het verlies van waarden en normen, waarbij wij bijna nooit onszelf, maar altijd de ander als de schuldige aanwijzen. De balk in het eigen oog heeft ons immers nog nooit belet, fanatiek te speuren naar de splinter in het oog van de buurman: Een aantal voorbeelden uit de praktijk:

* 'De leerlingen van tegenwoordig hebben geen manieren' roepen de leerkrachten maar ze schromen niet om zelf allerlei termen naar de hoofden van de leerlingen te slingeren. Het belangrijkste instrument voor de opvoeding in de klas is echter de leerkracht zelf. Zij zullen dus zelf het gedrag moeten vertonen, wat ze bij de leerlingen nastreven.

* 'Ik heb dit jaar geen uren meer voor je', meldt de directeur opgelucht aan zijn kritische leerkracht, die keer op keer met haar vragen zijn kunstig opgebouwd wankele eenheid verstoorde. Maar wellicht moeten er juist vragen gesteld worden bij die eenheid, waarin alle conflicten gesmoord en iedere negatieve ervaring verdrongen wordt en er nooit conclusies getrokken worden uit negatieve ervaringen en er dus nooit van fouten wordt geleerd. Hoe graag we op school het integratiemodel ook voor heilig verklaren we zullen vroeg of laat gedwongen worden ook het conflictmodel een vrije kans te geven.

Immers elke vernieuwing, elke vorm van vooruitgang vindt zijn oorsprong in het feit, dat een kritisch persoon opstaat en zegt: 'Dit kan zo niet langer' en er iets aan gaat doen.

* Nog bonter maakte het de inspecteur, die op een vergadering bijeengeroepen door een groep docenten, die samen een bijscholing probeerden op te zetten, glashard opmerkte: 'De leerkrachten van tegenwoordig doen niets voor niets en helemaal niets in hun vrije tijd'. De aanwezige docenten staarden hem in stomme verbazing aan (ze waren er toch, in grote getale, op hun vrije avond) maar de inspecteur liet zich door zo'n kleinigheid niet van zijn stuk brengen. Na het aanwezige docentencorps aldus tot een *fata morgana* bestempeld te hebben, repte hij zich opgewekt naar elders en men heeft nooit meer iets van hem vernomen. Wie reageert er immers op een luchtspiegeling?

NAAKTE MANAGERS

Dit is nu wat Robert Heller een 'naakte manager' noemt, waar hij opmerkt: 'Wat dit type manager zijn bijzondere charme en zwakte verleent is minder zijn bereidheid de mythen van anderen voor zoete koek te slikken dan wel zijn onvermogen om zijn eigen naaktheid te zien, zijn onmacht en zijn dwalingen'.

Het is dit verschijnsel, wat zich als een computervirus in het hele onderwijs heeft vastgezet, zoals tot slot moge blijken uit de brief die de educatiepartners binnen het onderwijs, verenigd in het onderwijspresidium onlangs naar het veld lieten uitgaan. Hierin stonden zoveel fouten, zowel spel- als stelfouten, dat dit werkstuk een uitstekende opgave zou zijn geweest voor het Havo-eindexamen, onder de kop: Haal hieruit alle fouten, rubriceer ze en herschrijf de tekst. De naakte keizer in het sprookje van Andersen ging magnefiek gekleed, niet alleen in de gedachten van zijn onderdanen maar ook volgens hemzelf, totdat een kind luidkeels riep: 'Maar kijk dan toch, de keizer loopt in zijn blootje rond!'

Meer t.b.c. in Nederland

In de afgelopen vier jaar is het aantal **tuberculose**-patiënten in Nederland drastisch toegenomen. Tussen 1987 en 1991 nam het aantal gevallen met een derde toe tot ruim 1.200. Bij de helft ging het om de besmettelijke vorm van longtuberculose. Dat meldt de organisatie voor t.b.c-bestrijding KNCV vrijdag naar aanleiding van berichten over t.b.c-epidemieën in enkele Amerikaanse steden.

De vereniging roept dan ook op tot waakzaamheid. Maar gelukkig beschikt Nederland over een goed functionerend netwerk van bestrijdingsafdelingen, aldus de KNCV. Doordat die tegenwoordig hun geld krijgen van de gemeenten, komen er echter 'witte plekken' in dat netwerk. Ook is het aantal onderzoekers dat zich met t.b.c bezighoudt de laatste jaren sterk afgenomen.

Jean Vieira dook in de geschiedenis

'Kleding van Aruba': Stijf doch goed onderbouwd verhaal

= door Carel de Haseth =

NAAST DE algemene geschiedschrijving, heeft — vooral de laatste decennia — ook de beschrijving van meer alledaagse zaken uit het verleden steeds meer ingang gevonden.

Vorsten en hun paleizen maakten plaats voor eenvoudige burgers en hun sociale noden; aan veldslagen wordt minder aandacht besteed dan aan handelsrelaties, culturele aspecten of man-vrouw-verhoudingen. Bij dergelijke studies wordt niet alleen gebruik gemaakt van archiefmateriaal; aan de hand van allerlei andere gegevens tracht men het verleden zo nauwgezet mogelijk te reconstrueren. Een voorbeeld van een dergelijke 'alledaagse geschiedschrijving' is *De geschiedenis van de kleding op Aruba, van natuurmens tot een cultureel mozaïek* van de hand van Jean L. Vieira, uitgegeven door Charuba.

Het betreft hier de bewerking van een door de schrijfster als deel van haar eindexamen aan de Nieuwe Leraren-Opleiding te Nijmegen verricht onderzoek. Zoals de titel al zegt, geeft het boek een overzicht van de kleedgewoonten op Aruba door de eeuwen heen. Jean Vieira heeft het onderwerp grondig aangepakt. Na een korte inleiding over kleding en acculturatie-processen, volgt in twee hoofdstukken, respectievelijk handelend over de pre- en post-Colombiaanse periode, de feitelijke studie.

SYSTEMATISCH

Heel systematisch behandelt de schrijfster in het boek de diverse aspecten, die te maken hebben met het zich kleden. Daarbij betrekt zij niet alleen het gebruik van 'echte' (stoffen) kleren, maar ook allerlei andere aspecten, die te maken hebben met lichaamsvertoon. Of dat nu het beschilderen van het lichaam of het deformeren van de schedel door de Indianen is, het gebruik van sierraden of het dragen van een koloniaal ambtsuniform compleet met steek en degen, maakt in principe geen verschil. Vieira geeft daarbij niet alleen een beschrijving van de soort kleding en de vormgeving ervan, maar gaat ook uitgebreid in op de gebruikte materialen, stoffen, e.d. en hun herkomst.

De informatie, die de schrijfster gebruikte, is afkomstig uit een veelheid van bronnen. Voor de prehistorische periode gaat zij uit van de in de loop der jaren uit archeologisch onderzoek verkregen gegevens en van vroege beschrijvingen van de Indianen. Voor de koloniale periode putte zij allereerst uit archiefmateriaal, zoals inventarissen van nalatenschappen, oude reisbeschrijvingen en publicatiebladen betreffende ambtskostuums, welke gegevens zij dan weer vergeleek met in Nederlandse musea aanwezig materiaal. Daarbij kwam zij in het Rijks Museum voor Volkenkunde een door pastoor Van Koolwijk in de vorige eeuw bijeengebrachte verzameling kleren van de gewone man op het spoor.
Ook uit foto's van zowel eenvoudige werklieden en vissers als van vertegenwoordigers van de gegoede burgerij putte zij gegevens over de Arubaanse kleedgewoonten van vroeger.

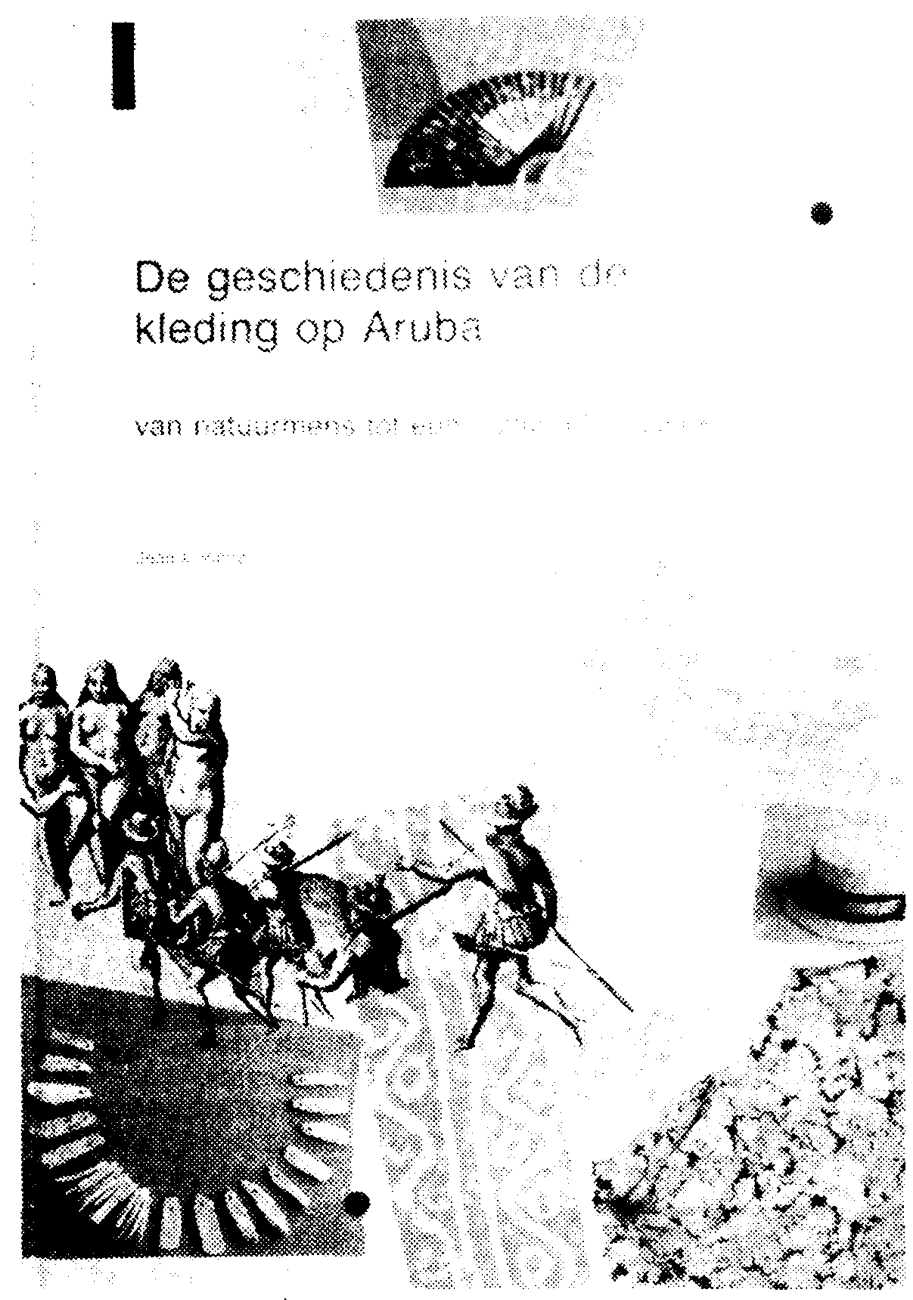
ACCULTURATIE

De rode lijn, die door *De geschiedenis van de kleding op Aruba* loopt, betreft het acculturatieproces door de eeuwen heen. Het proces waarbij uit invloeden van verschillende culturen zich in de loop der tijden een min of meer eigen kledingspatroon ontwikkelde. De schrijfster weet deze ontwikkeling op een natuurlijke manier aannemelijk te maken: zij neemt de lezer aan de hand en leidt hem via Indiaanse, Europese en Afrikaanse invloeden naar het Arubaanse carnaval en de toeristische winkels van het moderne Aruba, waarbij ze steeds tekst en uitleg geeft van wat er aan kleding en andere attributen te zien is. Onderweg vertelt zij over allerlei zaken, die met het onderwerp te maken hebben: de herkomst van de door de Indianen gebruikte glazen kralen, de plaats van de hoedenvlecht-industrie op Aruba of de herkomst van het ruitpatroon op de door de volksvrouwen gebruikte stoffen.

De tekst is misschien hier en daar wat stijfjes (misschien is hier 'zakelijk' meer op zijn plaats), maar daartegen kan men natuurlijk aanvoeren dat het om een serieuze studie gaat, hetgeen uiteraard waar is. De lezer krijgt in ieder geval een heel goed onderbouwd verhaal gepresenteerd. Een verhaal overigens, dat niet alleen op Aruba van toepassing is, maar met hier en daar misschien een kleine aanvulling, evengoed van toepassing is voor Curaçao en Bonaire. Niet alleen de tekstuele inhoud van *De geschiedenis van de kleding van Aruba* is af: ook de vormgeving is uitstekend verzorgd. Een groot aantal schitterend afgedrukte foto's vult de tekst aan; mooi hooglanzend papier van een ruim formaat, ingebonden in een hard kartonnen omslag maakt het boek tot een ideaal cadeau voor bijzondere gelegenheden.

Het is te wensen dat er vaker zo goed verzorgde uitgaven op onze eilanden verschijnen!

Jean L. Vieira De geschiedenis van de kleding op Aruba, van natuurmens tot een cultureel mozaïek Charuba, Aruba

Jury trekt zich kritiek kennelijk aan

AKO-nominaties dit jaar zonder grote verrassingen

DE KANDIDATEN voor de AKO-prijs 1992 zijn: Margriet de Moor, Joost Zwagerman, Jacq. Vogelaar, Nelleke Noordervliet, Eric de Kuyper en Nico Dros. Zij dingen naar de eer en de 50.000 gulden die behoren

Margriet de Moor

bij deze literatuurprijs. De nominaties werden onlangs bekend gemaakt door jury voorzitter Wim Duisenberg, president van de Nederlandsche Bank.
Op de avond van dinsdag 12 mei zal de prijs worden uitgereikt tijdens een diner in hotel The Grand Amsterdam, het oude stadhuis van Amsterdam aan de Oudezijds Voorburgwal.
Genomineerd te worden voor

Eric de Kuyper

de AKO-literatuurprijs is op zich al een hele eer die o.m. onze eigen Tip Marugg enkele jaren geleden ten beurt viel voor zijn boek 'De morgen loeit weer aan'. Je komt dit jaar b.v. als schrijver boven drijven uit 188 collega's. Zo groot is het aantal boeken dat de uitgevers de jury in het afgelopen jaar hebben voorgelegd. Van die 188 boeken heeft de jury er 21 op een zogenaamde 'long list' gezet, omdat deze boeken naar haar overtuiging de aandacht van de lezers verdienen. Voortvarend doorselecterend komt de jury tot de 'short list', zes boeken verschenen in de afgelopen twaalf maanden en behorend tot het literaire genre fictie.

BLOSJE

Van hoe groot gewicht alleen al een nominatie is, liet Margreet Holterman zien. Bij het horen van de naam Eric de Kuyper die bij de laatste zes hoort met het vierde deel uit zijn autobiografische cyclus 'Grand Hotel Solitude', veerde de medewerkster van de Nijmeegse uitgeverij SUN op uit haar stoel en liet zij de zaal een spontaan vreugdeblosje zien. Het feit dat Wim Duisenberg het afgelopen jaar naar eigen zeggen honderd boeken heeft gelezen, mag er trouwens ook zijn. Onder zijn voorzitterschap acteerden als juryleden schrijver Maarten 't Hart, de hoogleraar algemene literatuurwetenschap Elrud Ibsch, de criticus, vertaler en

Nelleke Noordervliet

auteur Gerda Meijerink en de criticus Jos Borré. Allen lazen zij alle of bijna alle 188 boeken.
Waren de nominaties - om maar niet te spreken van de toekenningen - in het verleden onderhevig aan de nodige kritiek, dit keer lijkt dat nauwelijks mogelijk. De keuze van de jury voegt zich voor een groot deel naar de juichende kritieken van de dames en heren literatuurcritici. Zeker de romans *Eerst grijs dan wit dan blauw* en *Het oog van de engel* van respectievelijk Margriet de Moor - zij hoorde in 1989 met haar debuut *Op de rug gezien* al bij de genomineerden - en Nelleke Noordervliet werden het afgelopen jaar unaniem bejubeld. Eric de Kuyper kreeg in 1991 al bijna de eerste Europese Literaire Prijs voor *De hoed van tante Jeannot*, het tweede deel van de cyclus *Taferelen uit de kinderjaren*. Jacq Vogelaar, die in 1988 op de lijst nominaties verscheen met de essaybundel *Terugschrijven*, doet nu weer mee met zijn roman *De dood als meisje van acht*. Werd Vogelaar in het verleden nog wel eens onverstaanbaarheid verweten en mag je van deze roman nog zeggen dat hij

Jacq Vogelaar

aan de lezer behoorlijk zware eisen stelt, dit keer was de loof voor zijn lyrische proza groot. Er prijkt ook een debuut op het lijstje, de historische roman *Noorderburen* van Nico Dros (Texel 1956). Over deze roman spreekt de jury als volgt: "In *Noorderburen* is prachtig de strijd tussen de duisternis en de verlichting uitgebeeld in de tijd (begin negentiende eeuw) waarin die strijd aan de orde was. Nico Dros brengt dit verhaal in een authentieke stijl, met een zinsbouw die perfect is aangepast aan de historische situering en het behandelde gedachtengoed". Dat moet wel goed zitten.
De roman *Vals licht* van Joost Zwagerman tenslotte. In samenspraak met de literaire kritiek heeft ook de jury van de AKO-literatuurprijs de nodige kanttekeningen. Niettemin prijst zij

Nico Dros

het boek als 'de eerste twintigste-eeuwse fin-de-siècle roman in de Nederlandse literatuur'. De lezende jeugd zal de jury dankbaar zijn, want *Vals licht* is onder de jongeren mateloos populair.

Een paar opvallende afwezigen zijn er dit jaar ook. Leon de Winters *Super Tex* om een titel te noemen, of de namen van Kristien Hemmerechts en Adriaan van Dis. Maar de feitelijke lijst zal vermoedelijk niet de aanleiding geven tot de minachtende schimpscheuten van critici uit voorgaande jaren.

'Het oneindige verhaal': Prachtig verzorgd jeugdboek

= door Nel Casimiri =

HEB JE NOOIT hele middagen met rode oren en verwarde haren over een boek gebogen gezeten, lezend, lezend en de wereld om je heen vergetend, zodat je niet meer merkte dat je honger kreeg of het warm of koud had ?
Heb je nooit heimelijk bij het schijnsel van een zaklantaarn onder het laken gelezen, omdat je vader of moeder, of misschien iemand anders die zich bezorgd maakte, goedbedoeld het licht had uitgedaan, redenerend dat je nu moest gaan slapen omdat je immers morgen weer vroeg uit de veren moest ?
Heb je nooit openlijk of in het verborgene bittere tranen vergoten omdat een prachtig verhaal was afgelopen en je afscheid moest nemen van figuren met wie je zoveel avonturen had beleefd, van wie je hield en die je bewonderde, voor wie je bang was geweest en voor wie je gebeden had en zonder wier gezelschap het leven je leeg en zinloos voorkwam ?
Wie niets van dit alles uit eigen ervaring kent, nou, die zal waarschijnlijk niet begrijpen wat Bastiaan nu deed.

Bastiaan Balthazar Boeckx houdt van verhalen bedenken en nieuwe woorden verzinnen. Hij vertelt ze aan zichzelf want wie wil er verder nog naar luisteren? Dan komt hij per ongeluk terecht in het antiquariaat van Karel Konraad Koriander en steelt daar een boek, een boek met de titel: *Het oneindige verhaal*. Dat moet dus een boek zijn dat nooit ophoudt, een ideaal boek. Hij spijbelt en verstopt zich om rustig te kunnen lezen op de zolder van de school. Het is een heel mooi boek, een boek met prachtig versierde hoofdletters. De kaft is koperrood en er'staan twee slangen op, een witte en een zwarte. Bastiaan vraagt zich af:
'Ik zou best eens willen weten, wat er eigenlijk in een boek gebeurt zolang het nog dicht is. Natuurlijk staan er alleen maar letters in die op papier zijn gedrukt, maar toch - iets moet er toch gebeuren, want als ik het opendoe dan is er opeens een heel verhaal'.
In dat boek betreedt Bastiaan Fantasie, een land bewoont door allerlei vreemde wezens, zoals rotsbijters, djinns, trollen en dwergen, een sprookjeswerled vol wijze lessen.

MOOI VERZORGD

Het oneindige verhaal is niet pas verschenen. De Nederlandse vertaling van dit boek van Michael Ende is al van 1982. Het is nog steeds een van mijn lievelingsboeken. Het ziet er zo mooi uit. De kaft is koperrood, de twee slangen zijn op de linnen band gedrukt. En binnenin begint elk nieuw hoofdstuk met een mooi versierde hoofdletter, als in een middeleeuws manuscript. Het is een verhaal voor het leven dus het loopt of liever leest van A tot Z. En dan de tekst. Die is gedrukt in rood. Maar alles wat Bastiaan in Fantasie meemaakt is in blauwe letters gedrukt. Dus dat wisselt. Het boek begint met rode letters. Daarna worden ze blauw. Maar af en toe stopt hij met lezen, denkt aan zijn vader die ongerust moet zijn, de school die doorgaat, de kou om hem heen of hij levert commentaar op wat hij leest. Dan zijn ze weer rood. En ook het eind van het verhaal, dat, vergis je niet, toch oneindig is, is in het rood. Bastiaan kan het boek niet terugbrengen naar meneer Koriander, het is er niet meer. Maar: "Een ding staat vast: Je hebt dat boek niet van me gestolen, want het behoort mij noch jou, noch iemand anders toe. Als ik me niet vergis dan kwam het zelf al uit Fantasie. Wie zal zeggen of niet misschien juist op dit moment iemand anders het in de hand heeft en erin leest?"

Michael Ende, Het oneindige verhaal. Van A tot Z geïllustreerd door Roswitha Quadflieg. A.W.Sijthoff. Alphen a/d Rijn, 1982. oorspronkelijke titel: Die unendliche Geschichte. Stuttgart, 1979.

Meer infarcten door beving

De aardbeving met als epicentrum Roermond heeft maandagmorgen voor een "groter aantal meldingen van **hartinfarcten** dan normaal gezorgd". Dat stelde een woordvoerder van de eerste hulp van het ziekenhuis in Roermond. Het aantal mensen dat zich vaak met lichte verwondingen, meestal met door glasscherven veroorzaakte wondjes, meldde, "viel mee".
Volgens de woordvoerder moest de GGD in de eerste uren na de aardbeving zo'n 15 keer uitrukken om mensen met een hartaanval te helpen. In geen van de gevallen overleed de patiënt. Het aantal oproepen was dusdanig groot, dat de woordvoerder "een duidelijke relatie vermoedde met de beving". Rond 10.15 uur kwamen er nog maar bij tijd en wijle mensen binnen met verwondingen.

Theoloog al lang in problemen met kerkelijk gezag

Drewermann mag priesterambt niet meer uitoefenen

PADERBORN - De omstreden Duitse theoloog en psychotherapeut Eugen Drewermann mag "tot nadere aankondiging" het priesterambt niet meer uitoefenen. De aartsbisschop van Paderborn, Johannes Degenhardt, heeft deze consequentie getrokken uit Drewermanns aankondiging dat hij alleen nog in bijzondere gevallen de sacramenten zal toedienen, zolang de aartsbisschop het leer- en preekverbod tegen hem handhaaft.

Dat blijkt uit een brief van mgr Degenhardt aan Drewermann. Degenhardt schrijft "met teleurstelling" kennis te hebben genomen van Drewermanns uitlatingen. Hij ziet geen enkele aanleiding het leer- en preekverbod in te trekken, "omdat U niets, maar dan ook niets daarvoor hebt gedaan". De aartsbisschop heeft de hoop nog niet opgegeven dat Drewermann alsnog van gedachten verandert. Hij blijft in elk geval tot een gesprek met de theoloog bereid.

Drewermann kondigde onlangs aan het priesterambt niet uit te oefenen, zolang de maatregelen van zijn bisschop mgr Degenhardt niet zijn ingetrokken. Alleen in bijzondere gevallen zal hij sacramenten toedienen. Zo wil hij bijvoorbeeld het huwelijk bevestigen van twee gescheiden mensen die het kerkelijk recht willen omzeilen.

Drewermann die zich het liefst kleedt in sweaters en die in een flat woont zonder telefoon of ijskast, is vegetariër en kan geen autorijden. Hij verbergt nimmer zijn eenvoudige afkomst als kind uit een eenvoudig mijnwerkersgezin. Van zijn 38 boeken zijn in totaal zo'n miljoen exemplaren verkocht. Zijn aandacht gaat onder meer uit naar organisaties welke zich inzetten voor het terugdringen van het experimenteren op levende dieren. Hij is al geruimte tijd in aanvaring gekomen met de leiding van de katholieke kerk, namelijk toen hij verbanden ging leggen tussen de psychoanalyse en de godsdienst. Vooral door de conclusie welke hij daaruit trok, werden niet in dank afgenomen. Deze waren vaak strijdig met de officiële kerkelijke leer op het gebied van de huwelijksethiek en de sexualiteit.

■ *Eugene Drewermann stond op de internationale boekenbeurs van Frankfurt in het middelpunt van de belanstelling. Velen kwamen om zijn handtekening vragen in een van zijn boeken welke daar te koop werden aangeboden. Aan deze publieke belangstelling lag zeker ten grondslag het feit dat de priester verschillende malen in aanvaring is gekomen met de kerkelijke leiding. Op leerstellig gebied zou de theoloog en psycho-analiticus zijn boekje te buiten zijn gegaan.*

Karinaal Daneels:

Geloven met voorbijzien kruis: Lentewandeling door tulpenveld

MECHELEN - Een geloof waar lijden, offer en kruis uit het gezichtsveld zijn verdwenen, is volgens de Belgische kardinaal Godfried Danneels een lentewandeling door een tulpenveld. Maar is dit nog het christendom van de gestorven en verrezen heer Jezus, zo vraagt de aartsbisschop van Mechelen-Brussel zich af in zijn Paasbrochure 'Geen zondag zonder vrijdag. Over lijden, offer en kruis'. "We mogen niet langs het kruis heen leven," zo spoort hij de gelovigen aan. Dit is volgens de Belgische kardinaal geen terugkeer naar een 'zwarte kousen-kerk', maar groeien vanuit de wortels. Het accepteren van lijden strijkt in tegen het moderne levensgevoel. De angst voor pijn blijkt uit de hardnekkige publiciteit voor droomvakanties, voor een verzekerde toekomst, voor pijnstillers en frisdranken.

Het kruis staat echter in het hart van het geloof. Als de mens zich de dwaasheid van het kruis niet tot de zijne maakt, dan liggen er heel veel andere wijsheden klaar om de hoek: De hele wereld van Gnosis, New age, occultisme en de bonte stoet van zoveel heilstechnieken.

Danneels zet in de brochure uiteen dat de sacramenten in het kruis zijn geworteld en daarin de bron van hun vruchtbaarheid vinden. Het meest eigene van de Eucharistie is het herdenken van het kruisoffer. Hij keert zich tegen het denken dat sacramenten niet nodig zijn of dat ze vrijblijvend zijn. "Je kunt zonder de zondags Eucharistie wellicht gedeeltelijk christen zijn, maar zeker geen goed christen."

Knelpunten protestantse oecumene aan orde in Budapest:

Onzalige verdeeldheid staats- en kleine kerken duurt voort

BUDAPEST - Tolerantie en godsdienstvrijheid zijn niet aan de grote volks- en staatskerken, maar aan de kleine kerken te danken. De Baptisten, voortgekomen uit de zwaar vervolgde Doperse beweging, hebben als eersten deze rechten laten verankeren in de grondwet van de Amerikaanse staat Rhode Island. "Als we eraan denken dat de Reformatie Dopers vervolgd en zelfs ter dood gebracht heeft, dan is het een wonder dat juist de enkele Baptisten hierheen zijn gekomen," zo zei prof. Paolo Ricca van het Waldenzenseminarie in Rome op een internationale bijeenkomst van protestantse in Budapest.

De scheiding tussen Dopers en de grote Reformatoren was onder meer het gevolg van de Doperse afwijzing van de kinderdoop. De verdeeldheid over de doop is volgens Ricca nog steeds een "pijnlijke wonde" in het lichaam van de protestantse christenheid. In navolging van een overeenkomst tussen Waldenzen, Methodisten en Baptisten in Italië in 1990 stelde Ricca voor dat deze verdeeldheid kan worden overwonnen door niet elkaars doop, maar elkaar als gedoopte christenen te erkennen.

ZONDER NEUTRALITEIT

Verder moeten de protestanten hun houding tegenover de staat en de samenleving ("een hoogst actueel thema") opnieuw overdenken. Ook dit onderwerp leidde in de zestiende eeuw tot de scheiding tussen Dopers enerzijds en Lutheranen en Calvinisten anderzijds.

De kleine kerken moeten nu niet denken dat de staatskerken geen distantie ten opzichte van de overheid hebben, terwijl de grote kerken niet moeten denken dat de kleine kerken sekten zijn en hun politieke verantwoordelijkheid ontlopen. Ricca pleitte voor onafhankelijkheid en vrijheid ten opzichte van de staat zonder in neutraliteit te vervallen.

Als derde punt dat in de onderlinge protestantse oecumene aan de orde moet komen, noemde Ricca het gesprek met de Pinksterbeweging, die immers uit de protestantse kerken is voortgekomen. De aangeschreven Pinksterkerken hebben de uitnodiging voor Budapest niet aangenomen. Is deze verwijdering, die wederzijds is, niet te overbruggen, zo vroeg Ricca zich af. "Zij mogen zich dan van ons hebben afgescheiden, maar was dat ook niet omdat de historische protestantse kerken weinig van het 'enthousiaste christendom' wilden weten?"

GROTE OECUMENE

De protestanten hebben niet zonder reden meer waarde gehecht aan de 'grote' oecumene met de andere confessies dan aan de onderlinge oecumene. Veel kerken zijn slechts nationale kerken en verzuimen over de grenzen te kijken. De protestanten hebben het gevoel voor 'katholiciteit' wat verloren, aldus Ricca.

Ook is volgens hem de "onzalige verdeeldheid" tussen de hervormers en de Doperse beweging nog steeds niet opgeheven. De wederzijdse minachting bestaat nog steeds. De grote staats- en volkskerken hebben zich vaak hoogmoedig tegenover de kleinere kerken opgesteld, terwijl die op hun beurt veel proselytisme (zieltjeswinnerij) onder de grote kerken hebben bedreven. Onder zulke omstandigheden was de onderlinge protestantse oecumene niet alleen onmogelijk, maar ook niet gewenst. De opheffing van deze tegenstelling noemde Ricca een van de belangrijkste onderwerpen op de agenda van de protestantse oecumene.

Met ezel Saartje

Voettocht voert naar Auschwitz

VLIJMEN - De [illegible]jarige Ignaas Brekelmans uit Vlijmen, Nederland, begon op zondag 12 april samen met zijn ezel Saartje aan een voettocht naar Czestochowa en Auschwitz. Twee jaar geleden liepen de man en zijn muildier naar Santiago de Compostela.

De "Brabantse pelgrim" zal tijdens de tocht speciaal denken aan de slachtoffers van de Holocaust in Auschwitz en aan de bevrijding van een groot deel van Brabant door Poolse soldaten. Ook hoopt hij aandacht te vestigen op "de Holocaust van dit moment": De veertigduizend kinderen per dag die sterven aan ondervoeding en eenvoudig te voorkomen ziekten. Brekelmans vertrok op Palmzondag, wanneer de kerk herdenkt dat Jezus, zittend op een ezel, feestelijk in Jeruzalem werd onthaald. Op 16 juli hoopt hij te arriveren in de Poolse bedevaartsplaats Czestochowa. Twee weken later komt hij aan in Auschwitz.

In Nederland:

Bisschoppen zetten gesprek met 8 mei beweging voort

BREDA - De bisschoppen R.Ph. Bar van Rotterdam en H.C.A. Ernst van Breda zetten de gesprekken met het bestuur van de Acht mei beweging in Nederland voort. Zij achten daarvoor voldoende basis aanwezig, zo bleek aan het eind van het vierde gesprek tussen beide bisschoppen en het bestuur van de beweging.

De bisschoppen noch het bestuur van de Acht mei beweging waren bereid tot een nadere toelichting. Volgens het communiqué van het gesprek willen alle gesprekspartners verder gaan met het gestalte geven aan geloven in onze tijd met respect voor ieders plaats en verantwoordelijkheid in de kerk. Zij zijn bereid blokkades die verdere contacten verhinderen, uit de weg te ruimen.

Het bestuur van de beweging heeft de bisschoppen geïnformeerd over de slotviering van de manifestatie van 9 mei in Utrecht. Over deze viering werden evenmin mededelingen gedaan. Vorig jaar hadden mgr Bar en mgr Ernst ernstige kritiek op de slotviering van de manifestatie, die toen eveneens in Utrecht werd gehouden. Niet alleen werd een tafelgebed gebruikt dat niet door de bisschoppen was goedgekeurd, maar ook werden de instellingswoorden niet, zoals voorgeschreven, door de voorgangers gezegd, maar door alle aanwezigen gezongen. Ook was het de bisschoppen een doorn in het oog dat er bij het tafelgebed naast de twee voorgangers diverse ongewijde gelovigen aan het altaar stonden.

Nederlandse raad van kerken: Bezinning en actie

Oorzaken racisme moeten aangepakt

AMERSFOORT -Joden, christenen en Moslims zullen in het weekeinde van 22 tot 24 mei tijdens hun wekelijkse vieringen stilstaan bij het opkomend racisme in Nederland. In veel gebedsruimten zal het appèl tegen vreemdelingenhaat, de handtekeningenactie die op 14 juni wordt afgesloten, ter ondertekening liggen.

De raad van kerken heeft voor zondag 24 mei een kanselboodschap opgesteld die in de kerken zal worden voorgelezen. Daarin staat dat veroordeling van racisme en vreemdelingenhaat niet voldoende is. "Er is ook bezinning op de oorzaken nodig. En waar die te maken hebben met maatschappelijke achterstand, zowel bij vreemdelingen als bij Nederlanders, dient een aanpak daarvan hoge prioriteit te hebben."

"Verder menen wij dat verdraagzaamheid in een samenleving veel is, maar niet alles", vervolgt de boodschap. "De bijbel zegt: Aanvaardt elkaar. Dat is meer dan alleen tolerantie. Het houdt ontmoeting in en de bereidheid van elkaar te leren en elkaars lasten te dragen. Onderlinge contacten zijn in een multiculturele samenleving een vitale noodzaak."

Lenin wordt paus

De bewoners van de **Leninstraat** in Grodno (Wit-Rusland) zullen eraan moeten wennen. Hun straat is op verzoek van alle inwoners van de stad niet langer genoemd naar de oprichter van de communistische partij, maar naar een der ferventste bestrijders van het communisme, paus Johannes Paulus II. Dit meldt het persbureau Itar-Tass.

De meerderheid van Grodno is orthodox, maar er is een grote Poolse roomskatholieke minderheid van Poolse afkomst.

Behalve de Leninstraat heeft de gemeenteraad ook enkele andere straten een nieuwe naam gegeven. De Oktoberstraat (genoemd naar de revolutie van 1917) is genoemd naar generaal Wilczinski, een Poolse officier die in 1939 door de KGB werd geëxecuteerd en in Wit-Rusland is begraven. De 1 mei-straat is de Augustusstraat geworden. Het is niet duidelijk of deze benaming te maken heeft met de mislukte staatsgreep van augustus vorig jaar.

Vrije universiteit:

Aandacht voor christelijk karakter

AMSTERDAM - De Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam gaat in sollicatiegesprekken het christelijke karakter van de universiteit meer inhoudelijk aan de orde stellen.

Het college van bestuur vindt de huidige regeling, waarbij nieuwe medewerkers alleen ja of nee kunnen zeggen tegen de doelstelling van de VU, achterhaald. De maatregel zou slechts "een kwestie van bestuurlijke organisatie" zijn. Tot nu toe beoordelen de faculteiten hun kandidaat op wetenschappelijke kwaliteiten en komt het college van bestuur er aan te pas als hij of zij problemen blijkt te hebben met de grondslag. Het bestuur moet dan dispensatie geven, hetgeen ook altijd gebeurt. In de nieuwe situatie zullen de faculteiten ook het resultaat van het gesprek over het eigen karakter van de VU moeten meewegen. De VU is van oorsprong een gereformeerde universiteit.

Hervormde Wereldbond over blanke kerk in Zuid-Afrika

Apartheid moet echt duidelijk veroordeeld

BUDAPEST - De blanke Nederduitse gereformeerde kerk in Zuid-Afrika (NGK) moet alsnog ondubbelzinnig de apartheid veroordelen. Verder moet de kerk ophouden het eenwordingsproces van twee zwarte NG-kerken te ondermijnen.

"Met haar financiële macht probeert de NGK deze kerken uit elkaar te drijven," aldus secretaris-generaal dr. Milan Opocensky van de Wereldbond van hervormde en gereformeerde kerken (WARC). De WARC reageert op herhaalde verzoeken van de blanke kerk om weer als lid te worden toegelaten. Op aandringen van de toenmalige voorzitter dr. Allan Boesak schorste de WARC in 1982 de NGK totdat deze kerk de apartheid ondubbelzinnig zou veroordelen. Deze schorsing werd in 1989 verlengd.

Anderhalf jaar geleden publiceerde de NGK een herziene versie van het rapport 'Kerk en samelewing' uit 1986, waarin wel wordt gesproken over 'gedwongen aparte ontwikkeling' maar waarin het woord apartheid is vermeden. Volgens de Zuidafrikaanse afdeling (SAARC) van de WARC heeft de NGK hierin alleen de negatieve gevolgen en niet het wezen van de apartheid veroordeeld.

In Zuid-Afrika:

Medewerker SACC vermoord

JOHANNESBURG -Een medewerker van de Zuidafrikaanse raad van kerken (SACC), Saul Tsotetsi, is onlangs vermoord. Kort voor zijn dood had hij vrienden verteld dat hij gevolgd werd en voor zijn leven vreesde.

Tsotetsi was namens de SACC betrokken bij het vredesproces in Zuid-Afrika, vooral via het werk van de commissie-Goldstone die zich met het politieke geweld in het land bezighoudt. Volgens de SACC is in februari ook al een poging gedaan om Tsotetsi om het leven te brengen. De SACC-medewerker was echter niet thuis op het moment dat onbekenden zijn huis binnendrongen.

Billy Graham in Noord-Korea

Voor eerst buitenlandse evangelist toegelaten

ATLANTA - De Amerikaanse evangelist Billy Graham bezocht kortelings Noord-Korea, één van de laatste communistische bastions in de wereld.

De 73-jarige evangelist hield tijdens zijn bezoek aan de Noordkoreaanse hoofdstad Pyongyang ook een lezing voor studenten van de Kim Il Sung-universiteit, genoemd naar de leider van het officieel atheïstische land. Graham, die in de afgelopen veertig jaar in tientallen landen grootscheepse evangelisatie-campagnes heeft gehouden, zei dat hij met president Bush en minister James Baker van Buitenlandse zaken heeft overlegd over het bezoek. "Hun reactie was erg positief," aldus Graham.

De evangelist hoopt dat hij "op een bescheiden manier een bijdrage kan leveren aan de totstandkoming van betere relaties tussen Noord-Korea en de Verenigde Staten". Hij is blij dat Noord-Korea de deur heeft open gezet. Volgens Graham is het de eerste keer dat er een buitenlandse evangelist in Noord-Korea optreedt sinds de deling van Korea. "Ik heb de Noordkoreanen verteld dat ik een boodschap van vrede en verzoening breng. We zullen tijdens ons leven nooit te weten komen wat de effecten van dit bezoek zijn."

Grote mensen worden met een Märklin weer even kind

De gekte van de treintjes

HET BEGINT met een stoomlocomotiefje en een paar wagons. Rails worden eens in de zoveel tijd in een cirkel uitgelegd. Een tunnel erbij en een stationnetje en het geluk is compleet. Zo worden de treingekken geboren. Voorzichtig zetten ze hun eerste schreden in de wereld van de modelspoorbouw. Langzaam breidt de modelbaan zich uit. Flink sparen en er kan weer wat bijkomen: wissels, seinen, huisjes. Dan komt de fase van het ontwerpen. Allerlei banen met tunnels, bruggen en sporen die elkaar op alle mogelijke manieren kruisen, worden op de tekentafel ontworpen om er even snel weer van te verdwijnen. Want de kamer is toch net niet groot genoeg. Maar gestaag groeit de droom. Totdat er op een dag een fantastische baan staat, waarop de treinen in alle windrichtingen rijden.

= door Eelco v.d.Heuvel, Gelderlander =

Modelspoorbouw is een gekte. Wie er eenmaal door gegrepen is houdt niet meer op. Grote mensen worden weer even kind als ze zich over hun modelspoorbaan buigen. Een miniatuurwereld komt voor hun ogen tot leven, terwijl de echte wereld even wordt buiten gesloten. Wat nu is uitgegroeid tot een miljoenenindustrie, begon honderd jaar geleden in Leipzig met een speeltje van het inmiddels wereldberoemde merk Märklin uit het Duitse Göppingen. "Als we één detail verkeerd maken, worden we neergesabeld door de vakpers".

Modelspoorbouw is voor velen een manier van leven. Elke vrije minuut wordt in de treinen gestoken. Ronald Gaugele, pr-man bij Märklin is bijvoorbeeld zo'n treingek. Thuis heeft hij van alle drie de spoorbreedten die zijn bedrijf op de markt brengt 1, Ho en Z een baan staan. "Het is de fascinatie van het miniatuur. Je weet dat het naar een echt voorbeeld is gemaakt", probeert hij zijn passie uit te leggen. "De trein was vroeger de motor van de vooruitgang. Wie op reis ging, deed dat per trein". Gaugele onderscheidt verschillende groepen treinengekken. "Je hebt mensen die alleen maar gefascineerd zijn door de techniek. Die hechten geen grote waarde aan een baan met een landschap, maar willen alleen maar rijden. Dan heb je nog mensen die wel een geheel aangeklede modelbaan hebben en tot slot zijn er de verzamelaars". Deze laatste groep wordt alsmaar groter. Dit heeft tot gevolg dat met name de oude modellen voor heel veel geld van de hand gaan. Gaugele geeft als voorbeeld de E800 LMS stoomloc uit 1938. Daar zijn maar 34 stuks van gebouwd. Een exemplaar heeft op een veiling in Wuppertal 84.000 Duitse marken opgebracht.

ELITAIR

Door honderd jaar geleden op de Leipziger speeldgoedbeurs een opwindbare trein te presenteren, zette Märklin de toon. Over de rails tufte een locomotief van de serie T3 met wagons van de Königliche Preusische Staatseisenbahnen. De toenmalige schaalverhouding van het model werd aangeduid als spoor I waarvan de latere spoorbreedten zoals 0. Hö, N en Z, variërend van schaal 1:32 tot 1:220, zijn afgeleid. In de beginjaren waren de modellen erg groot. Alleen mensen met grote huizen konden een baan herbergen. En die werd alleen maar bij speciale gelegenheden, zoals Kerstmis, opgebouwd. In 1935 kwam spoor HO. Het was de eerste baan die vrij eenvoudig op tafel kon worden gebouwd. Vanaf die tijd werd het echt populair. Na een inzinking in de Tweede Wereldoorlog nam HO weer een hoge vlucht. Zo groeide modelspoorbouw van een vrij elitaire aangelegenheid uit tot een massaprodukt. De geschiedenis wordt door Märklin nauwlettend bijgehouden, maar is soms met grote geheimzinnigheid omgeven. De interessantste afdeling van de Märklinfabriek is gesloten voor pottenkijkers. *Das Türmchen* (het torentje) wordt ze genoemd, en ondanks herhaaldelijk aandringen niet toegankelijk en zeker niet voor journalisten. "Schrijf er maar liever niet over", zegt Gaugele. In het met zoveel geheimzinnigheid omgeven torentje, staan modellen van onschatbare waarde. Vaak gaat het om prototypen en handmonsters van modellen die uiteindelijk nooit op de markt zijn gebracht, waardoor het een eldorado voor verzamelaars wordt. In 'Märklin telex' het Nederlandstalige blad voor leden van de Märklin-club, wordt echter een tipje van de sluier opgelicht. Van elk model dat in serieproduktie gaat, wordt een handmonster gemaakt dat alleen gebruikt mag worden voor presentatie op de jaarlijkse speelgoedbeurs in Neurenberg. In het torentje wordt de geschiedenis van Märklin bijgehouden. Het zijn vooral de handmonsters van de modellen uit de begintijd van het bedrijf. Die zouden nu op veilingen fabelachtige prijzen opbrengen. Klapstuk is wel de hand gemaakte stoomlocomotief met twee wagons, die speciaal voor de Russische tsaar Nicolaas II is vervaardigd. De combinatie zal echter niet lang meer in het rariteitenkabinet van Märklin prijken. Een Japanse firma telde onlangs drie miljoen gulden voor het treintje neer.

Wat je echter wèl mag zien is overgebracht naar het Märklin-museum. In de hal van het museum staat een modelspoorbaan. Kinderen en vaders verdringen elkaar om de treinen te bekijken. En met een zekere trots laat Märklin de mogelijkheden van het miniscule spoor Z zien. Een railbus rijdt onvermoeibaar van boven naar beneden over een spiraalvormig net. De enorme baan is opgebouwd in een wandkast. Het museum zelf is om te likkebaarden. Links staat een modelbaan in spoor O uit het begin van deze eeuw. Gaugele wijst op de detaillering, waaraan toen al grote zorg werd besteed: in de krantenkiosk op het station liggen echte, gedrukte minikranten. Het detail heeft Märklin groot gemaakt. Door de jaren heen is daar steeds meer aandacht aan besteed, al was het maar om de concurrentie voor te zijn. Gaugele geeft aan hoe. "Als je een wagon in spoor I koopt, kost die tussen de twee- en driehonderd mark. Dan moet het technisch goed in orde zijn. De echte *spoorfreaks* meten of de schaal goed is en of het aantal spijlen op de wielen klopt met het origineel. Vroeger interesseerde dat niemand, nu wel. Je kunt het niet maken om mindere spijlen in een wiel te doen. Dan krijg je woedende brieven en word je neergesabeld in de vakpers". In het museum staat de grootste trein die Märklin ooit heeft gemaakt: spoor 5. Alleen de wagons staan er nog. De loc is weg. Toen het model in 1910 in een echte trein naar een tentoonstelling in Parijs werd vervoerd, verongelukte de trein. De wagons konden worden gered, de loc is echter spoorloos verdwenen. Ook de T3, de eerste Märklinloc die een eeuw geleden over de rails tufte, staat er. Gaugele trekt handschoenen aan als hij 'm even uit de vitrine haalt. "Dat materiaal is zeer kwetsbaar. Als je bijvoorbeeld knoflook aan je handen hebt zitten, heeft dat al zijn uitwerking op het metaal".

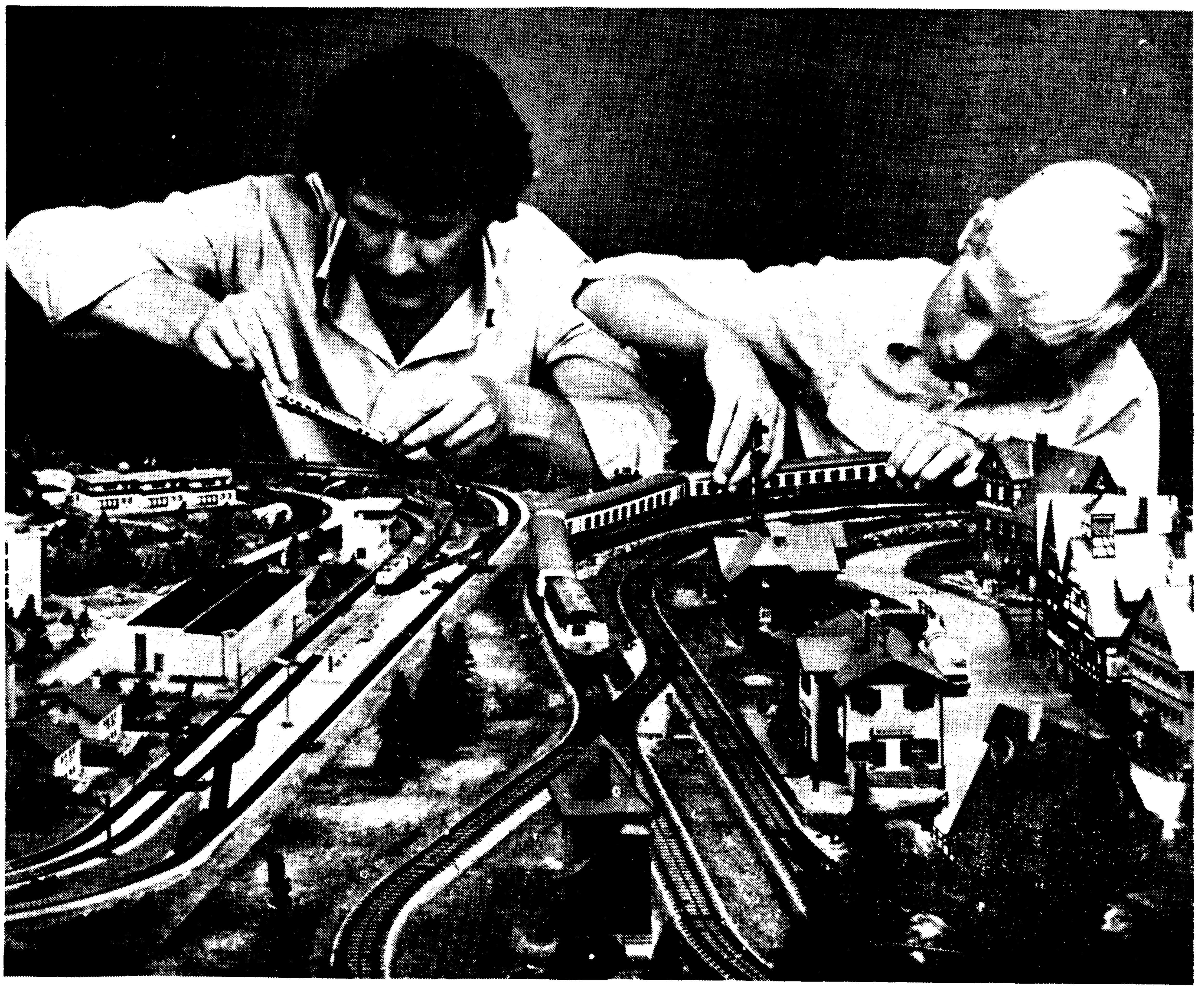
VAKKRACHTEN

Göppingen is het kloppend hart van het Märklin-imperium. Behalve het museum zijn er het hoofdkantoor en de eerste produktie- werkplaats gevestigd. De fabriek stamt uit het eind van de vorige eeuw. Later zijn er vestigingen geopend in het nabij gelegen Eislingen en Schwäbisch Gmünd. In totaal verdienen een dikke zeventienhonderd mensen een boterham bij Märklin. De werkplaats in Schwäbisch Gmünd is verhuisd naar Sonnenberg in Thüringen in de voormalige DDR. De fabriek in Gmünd was te klein geworden, bovendien was er te weinig personeel te krijgen. Sonnenberg is van oudsher een speelgoedstad. In de stad stond de fabriek van het Oostduitse treinenmerk Pico. Maar dat heeft de hereniging van beide Duitslanden niet overleefd. Märklin hoopt vooral de vakkrachten die bij die fabriek werkten aan te trekken. Er is plaats voor ongeveer twee- tot driehonderd mensen. Degenen die nu nog in Schwäbisch Gmünd werken zijn verdeeld over de produktiewerkplaatsen in Göppingen en Eislingen.

Het voormalige oosten is ook in ander opzicht interessant voor de treinengigant. Evenals andere Westerse bedrijven ziet Märklin dat ook op de resten van het communisme geld te verdienen valt. Westerse produkten zijn immers altijd populair geweest in het voormalige Oostblok. De eerste stap is gezet. Märklin heeft inmiddels honderd handelaren in de voormalige DDR, maar weet niet hoe lang het zal duren voordat het bedrijf ook daar vaste grond aan de voet krijgt. "Iedereen dacht dat in 1993 alles wel in orde zou zijn, maar zoals nu blijkt gaat de opbouw van de economie in de oostelijke deelstaten veel langzamer", zegt export-leider D.Wölz. Er is inmiddels een folder uitgebracht in het Hongaars, waarin het Märklin-produkt wordt aangeprezen. "De markt moet echter nog worden opgebouwd", is de mening van Wölz. "Helaas heeft men daar andere prioriteiten. Eerst een video, een auto en een vakantie naar Parijs en dan wordt er eens aan een modelspoorbaan gedacht, als er al aan wordt gedacht". De drie produktieplaatsen maken per dag drieduizend locs, vijftienduizend wagons en dertigduizend rails, verdeeld over de drie spoorbreedten. Daar waar mogelijk maakt de treinenfabrikant de modellen weer van metaal inplaats van kunststof. "Dat doen we omwille van de originaliteit. De voorbeelden zijn immers ook van metaal", vertelt Gaugele. "Het voordeel is dat de modellen op den duur meer waard worden. Het nadeel is dat ze duurder in aanschaf zijn. Metaal moet altijd nader worden bewerkt, waardoor het vervaardigen minder snel gaat".

Voor de metalen modellen is zink de grondstof. Het wordt bij een temperatuur van vierhonderd graden Celsius in een mal gegoten. Vervolgens worden alle benodigde gaten er in geboord en toebehoren zoals stroomafnemers, er op geplaatst. De produktie van de modellen is voor het grootste deel geautomatiseerd. Toch is handwerk hier en daar onvermijdelijk. De drijfstangen van de stoomloc worden bijvoorbeeld met de hand geverfd, omdat ze te fijn zijn voor machines. Elke locomotief wordt tien minuten ingereden, om te kijken of de onderdelen goed werken. In één van de ruimtes van de fabriek staat een medewerker de hele dag treinen in te rijden. Het kleinood wordt vervolgens met behulp van een computerprogramma uitgetest om te zien of het alle wissels goed berijdt. Van tijd tot tijd houdt een onafhankelijke afdeling van de fabriek steekproeven. Eén locomotief wordt er uitgepikt en helemaal opgereden, om te kijken hoe lang hij het volhoudt. De laatste fase is het in de juiste kleuren spuiten van het model en het aanbrengen van de kleine details, zoals serienummers, bordjes met opschriften 'nichtraucher' en het 'thuisstation'. Het assortiment van Märklin weerspiegelt de geschiedenis van de spoorwegen, met name de Duitse. Uit het stoomtijdperk met zijn zware Borsig-goederen- treinloc uit de serie 18^4 en de legendarische Rheingold-express die van Hoek van Holland naar het Zwitserse Basel reed. Het dieseltijdperk wordt vertegenwoordigd door locs uit de series 221 en 216 van de Deutsche Bundesbahn (DB). Deze laatste loc was tot voor een paar jaar een geregelde gast op de stations van Arnhem en Nijmegen toen de Austria-express nog reed. Maar Märklin gaat met de tijd mee. Snel, sneller, snelst en nog comfortabel ook is het devies van de spoorwegen in Europa. Dat tijdperk begon met de invoering van de Trans Europ Express (TEE). In zijn oorspronkelijke vorm is de trein niet meer op de rails te zien, maar bij Märklin wel. Evenals het laatste paradepaardje van de DB, de supersnelle Inter City Express (ICE) hardnekkig de 'Duitse TGV' genoemd, die sinds kort tussen Hamburg en München rijdt, op sommmige baanvakken met een snelheid van 250 kilometer per uur. Wie het Märklin-model op zijn eigen baan wil laten rondrijden, betaalt bijna duizend gulden. Verreweg de meeste modellen zijn afkomstig van de Deutsche Bundesbahn, samen met de Zwitserse Spoorwegen nog altijd het voorbeeld voor de modelbouwer. Märklin volgt de ontwikkelingen in het grote spoorwegbedrijf op de voet, zodat elk jaar nieuwe modellen kunnen worden uitgebracht. Toch moet Märklin ook aan de modelspoor-liefhebbers buiten Duitsland denken. "Voor de Nederlandse markt moet je Nederlandse modellen hebben, anders verkoop je niet genoeg", zegt exportleider Wölz. "Steeds meer mensen willen een baan met modellen uit eigen land. Hollanders en Zwitsers interesseren zich hoofdzakelijk voor het eigen spoorwegbedrijf". Dat levert nog wel eens problemen op. Zo wilde Märklin het nieuwe model van de PTT-posttrein uitbrengen. De kleuren waren echter nog in een experimentele fase en de PTT wilde niet dat dit model op de markt kwam. Wölz heeft moeten praten als brugman om de PTT-direktie uiteindelijk over de streep te trekken. Het gevolg was dat zowel het experimentele model 'voor enkele freaks' als het definitieve model op de markt werden gebracht. Op de kamer van Wölz hangt een drie meter lange vitrinekast waarin tientallen eenmalige wagons staan. Ze zijn geen van alle op de markt gebracht, maar voor bepaalde klanten vervaardigd. Zo staan er wagons met opschriften van luchtvaart-maatschappijen, de wagon van de musical Cats en - de Duitsers zijn niet kinderachtig -een model met het opschrift 'Nederland Europees kampioen 1988'. Voor de verzamelaar zijn deze wagons een *must* , voor de echte modelbouwer zullen ze minder waarde hebben. Die bouwt bij voorkeur naar het grote voorbeeld. Een Nederlandse loc met daarachter een sliert wagens uit bijvoorbeeld Zweden, Zwitserland en België is uit den boze, want een dergelijke trein rijdt in het echt ook niet. "Dat is voor Amerikanen bijvoorbeeld weer heel anders", zegt Wölz. "Daar worden zeer eenvoudige produkten van kunststof uit het Verre Oosten gekocht. Je betaalt 25 dollar en dan heb je een beginset.

Voor Amerikanen maakt het ook geen verschil of ze een Nederlandse of Belgische trein in handen hebben. Als het maar rijdt, is het prima". Van de export komt ruim de helft in de Beneluxlanden terecht, die door Märklin als één markt worden gezien. Nederland is een zeer belangrijke markt voor het bedrijf, maar tegelijkertijd ook een moeilijke. Wölz: "Hollanders zijn zeer kortingsbewust. Ze gaan rustig een eind rijden om ergens korting te krijgen. De markt in Nederland staat dan ook voortdurend onder prijsdruk". In 1989 zette het bedrijf 156 miljoen gulden om. Gaugele verwacht dat de omzet over 1990 ongeveer 180 miljoen gulden zal bedragen. Van de omzet is 22 procent afkomstig van de export, waarbij de Beneluxlanden, Zwitserland, Oostenrijk, de Verenigde Staten en Japan de grootste afnemers zijn. Op de vrijetijdsmarkt in Duitsland gaan miljarden om. De omzet op modelspoorgebied bedraagt jaarlijks zes tot achthonderd miljoen mark. "Het lijkt veel, maar is relatief onbeduidend", zegt Gaugele.

Pasen begint op Goede Vrijdag

'En toch is het leven schoon, ondanks alles'

"JA, HET LEVEN is mooi, aan het eind van iedere dag prijs ik het, terwijl ik toch wéét dat zonen van moeders in concentratiekampen vermoord worden. En dat verdriet daarover moet je dragen. Je kunt je laten verpletteren, je zult ook wel weer opstaan. Een mens is zo iets sterks en het verdriet moet als het ware een bestanddeel van jezelf worden... Als je het verdriet de plaats en de ruimte gegeven hebt die het krachtens zijn nobele geboorte toekomt, ja, dan mag je toch zeggen: Het leven is zo schoon en rijk. Het is zo dat je in God zou kunnen geloven".

= door R. Nooijen =

Etty Hillesum, een niet orthodoxe joodse vrouw van 28 jaar, hield in 1942 in Amsterdam een dagboek bij van haar ervaringen en belevenissen tijdens de oorlog en de jodenvervolging. Angsten, onzekerheid en ook lichamelijke zwakte gingen niet aan haar voorbij. Maar ze stond ook telkens weer op om dat alles te overstijgen en toch maar het leven schoon blijven te vinden en er dankbaar voor te zijn.

Het citaat boven is uit haar dagboek 'In duizend zoete armen' van 27 maart 1942 tot 18 juni 1942. De publicatie is van 1984.

PAASERVARING

Een Paasgedachte? Liever een Paaservaring. Ook Pasen is een christelijke viering, net zo als kerstmis, met een reflexie op algemeen menselijke waarden van het leven. Daarom kan Pasen ook een ervaring zijn die je eigen menselijke levenshouding kan bepalen en zelfs veranderen. Christen of niet-christen, we hebben allen te maken met lijden, verdriet, angsten, ook angst voor de dood, en allen zoeken we daaruit een bevrijding, een opstanding, een verrijzenis.

Etty Hillesum was niet beter of niet slechter dan ieder van ons. Zij schreef haar dagboek 'alleen maar om met allerlei stemmingen klaar te komen', of om zaken elke dag een beetje op een rijtje te zetten. En dat gebeurde dan ook, teruggetrokken in de stilte voor enkele ogenblikken. Een meditatie in een hoekje van de kamer of in de badkamer. Maar soms ook alleen wandelend of fietsend in een stukje open landschap. Soms ook door naar een bloeiende bloem te kijken en in de avond door de wijde sterrenhemel op zich te laten inwerken. Contact met eigen innerlijk op de eerste plaats en ook contact met de wijde en eeuwige ruimte.

Elke dag zocht zij enkele ogenblikken van 'vruchtbare eenzaamheid' op en dacht in goed gezelschap te verkeren van de geschriften van Rainer Maria Rilke, van Sint Augustinus, van de evangelisten Mattheus en Johannes — 'mijn goede Mattheus' — en ook iets van C. Jung.

We weten hoe het afgelopen is met haar. Vrijwillig en moedig ging zij naar het doorgangskamp van Westerbork om samen te zijn met haar familie en met haar volksgenoten. Ook zij werd doorgetransporteerd naar Oostenrijk haar dood tegemoet. Ze wist dat dit haar te wachten stond, maar ze was er niet bang voor.

GOEDE VRIJDAG

Blijkbaar niet toevallig op Goede Vrijdag schreef zij in 1942 in haar dagboek 'Soms in momenten van grote dankbaarheid is het mij een onweerstaanbare behoefte neer te knielen, het hoofd diep gebogen, handen voor het gezicht. En bij het schrijven van deze dingen toch een gevoel van een zekere gène of men over het intiemste van het intiemste schrift. Is er wel iets zó intiems als 's mensen verhouding tot God? En daarom toch een zekere weerzin tegen die Oxford-bijeenkomst van laatst. Zo exhibitionistisch, zo publiekelijk vrijen met God. Zo bachanaal-achtig en dan die brave kleine burgers en zoekende oudere juffrouwen. Nee! Toch maar niet weer zo iets'.

Weinig geïnteresseerd is een doctrine van welke confessie dan ook, kende zij maar één gebed, het woordeloze 'gebed van overgave'. Overgave betekende voor Etty: geduld op de eerste plaats met zichzelf en dan ook met de anderen. Verdraagzaamheid en vergeving. Want, zegt ze, waarom is er oorlog? Misschien omdat ik zo nu en dan eens iemand wil afsnauwen. Alle catastrofen komen uit ons zelf voort... Mijn God, het is nauwelijks te verwerken, wat jouw evenbeelden op deze aarde elkaar allemaal aandoen, waar men elkaar vermoordt en doodpest.

VERRIJZENIS

En toch is het leven schoon, ondanks alles, schrijft ze nogmaals op de dag dat alle joden de gele ster moesten gaan dragen. Ze wilde wel wat andere woorden vinden voor dat leidmotief 'En toch is het leven schoon'. Etty vond ze in het ontdekken van de 'eeuwigheidswaarde' van het leven in het zich voelen opgenomen worden, zich geborgen voelen in 'de grote levensstroom', opnieuw erin geboren worden en vernieuwd.

Een overgang van het kleine 'ik' naar de kosmische beleving, verkregen in de stille momenten van overgave, in stil gebed thuis of in de natuur. 'In duizend armen' als een zinspeling op de overgave in liefde... En dat was een proces, een langzaam proces van verrijzenis, van opstanding, herschepping van Etty Hillesum. Dat gaf haar de kracht om niet te vluchten voor de holocaust, maar omwille van de anderen en samen met de anderen zonder angst die holocaust tegemoet te treden.

Haar dagboek lijkt wel een beetje op dat van Teilhard de Chardin, een uitgebreide correspondentie met zijn nicht Marguerite Teillard-Chambon vanuit de loopgraven van de oorlog van 1914, in Vlaanderen en Noord Frankrijk. 'Meer dan ooit, schreef Teilhard in 1915, geloof ik dat het leven schoon is in de ergste omstandigheden — wanneer men God er in ziet, die er altijd is...'

GEBORGENHEID

Ook voor Teilhard, de priester-brancardier in de oorlog was het stille gebed van overgave van zijn bestaan aan God een opname, een geborgenheid in het kosmische lichaam van de Verrezene. Ook Teilhard voelde zich thuis in 'de grote levensstroom'. Door de dood zal je lichaam je afgenomen worden, maar je komt dan terecht of je blijft in een groter lichaam, de hele Kosmos, dat Lichaam van Christus. Zo iets had Etty Hillesum niet kunnen zeggen. Maar het ging toch om dezelfde werkelijkheid.

Voor Teilhard vielen de woorden ook zo maar niet uit zijn mond. In 1918 kan hij aan zijn nicht Marguerite schrijven: 'Het schijnt dat ik minder vage denkbeelden begin te krijgen over de Opstanding en de essentiële rol van het Lichaam van Christus'.

IMPRESSIES VAN EEN HUISARTS

Een avond aan het water

= door Irene Braakman =

NA EEN DAG hard werken is het heerlijk en ontspannend om je in de hangmat uit te strekken, je ogen dicht te doen en te luisteren naar de stilte, terwijl je je gedachten vrijuit door de ruimte rondom laat dwalen, zonder dat ze voortdurend stuiten op blokkades van geluiden of de fysieke aanwezigheid van mensen. Je wordt zo aanvankelijk voor invloeden uit andere sferen, voor metafysische invloeden. Tenminste, zo vergaat het mij.

We hebben het voorrecht aan het water te wonen, aan het Spaanse Water om precies te zijn. Vanavond heb ik me weer genesteld in m'n hangmat. Een hele mooie, jaren geleden van een trip meegenomen uit een klein gehucht ergens op een stoffige kale vlakte in de binnenlanden van Venezuela, geweven van echte wol en met natuurlijke kleurstoffen gekleurd in zachte pasteltinten. Je kunt de invloed van mensenhanden in deze hangmat voelen die niet, zoals zovele, uit de fabriek komt.

STERREN

Het is een donkere nacht, er is weinig verlichting van de maan. De wolken schuiven als nauw zichtbare schimmen langs de nachtelijke hemel. De lucht is helder, dat wel. Tientallen, honderden sterren schitteren als hemelsmaragden. In m'n fantasie vlieg ik zo de melkweg in. Sterrebeelden als Orion, de Grote Beer en Cassiopeia zijn duidelijk te onderscheiden. Andere ook wel, maar die ken ik niet bij naam. Er is niet veel wind gelukkig.

De vogels hebben hun gezang al enkele uren geleden gestaakt. We hebben een paar trouwe gasten. De trupial met z'n schitterende zang. s' morgens vroeg vaak al aanwezig. De chuchubi is ook dagelijks present. Die laat meer korte kreten horen. Soms komen er koppels knalgroene parkieten overvliegen die als een stelletje kwajongens kwetteren en alleen een wolk van onrust achterlaten. Alleen de krekels brengen hun niet te stuiten gesnerp ten gehore. Af en toe schiet er een donkere schim over me heen. Een vleermuis. Naast het huis staat een boom waar in hoogtijdagen wel eens veertig van die op de kop hangende wezens te zien waren. Eigenlijk vind ik ze een beetje griezelig. Hoewel ze radar in hun kop hebben heb ik toch altijd de neiging te bukken om een botsing te voorkomen. Maar ze ontwijken je altijd behendig.

Hoe meer je naar de stilte luistert, hoe meer je tot de ontdekking komt dat het helemaal niet stil is. Het water aan de voet van de porch golft, klotst, plast onophoudelijk. Steeds is het geluid anders, soms zacht als een zucht, dan weer robuuster. Soms lijkt het geluid rond, dan weer wat hoekiger. Af en toe klinkt het luid op als het tegen de pier slaat of op het muurtje stuit.

WATER

Je hoort verschil in geluid als het water tegen het ene bootje klotst of tegen het andere. Het water spreekt en het vertelt voortdurend wat anders. Over de rand van de hangmat kan ik zo in het water kijken dat door een van boven er op schijnend licht doorzichtig is geworden. Je kunt de bodem zien, en de planten die zachtjes heen en weer deinen, in beweging gebracht door het golvende water. Vissen schieten als onderzeeërs voorbij. Het water heeft een turkooisblauwe kleur, of nee, eigenlijk is het misschien meer grijs-geel-groen. Het is het allemaal, 't hangt een beetje af van de invalshoek van het licht op het water en omdat het water voortdurend in beweging is, verandert de kleur ook onophoudelijk. Het laat me de betrekkelijkheid van een waarneming inzien.

In de verte doemen lichtjes op van een stilletjes binnenvarend zeiljacht of een vissersboot. Vaag zijn stemmen te onderscheiden van mensen die iets tegen elkaar roepen. Op de oever aan de overkant klinkt geblaf van honden op, dat zwelt aan tot een reeks van blaffende geluiden, die geleidelijk aan weer wegebben.

STILTE

Dan is de stilte weer alom. Hoewel, toch niet. De cicaden laten onophoudelijk hun lied horen. Het geluid wordt zachter en zwelt weer aan. Het klinkt gematigd en dan weer intenser en snerpender. Ik hoor het ritselen van de palmbomen om me heen en de lintvormige bladeren brengen een zacht gefluister teweeg dat soms tot een kakofonie van botsende bladeren wordt. Elke boom heeft zijn eigen geluid. De wind zucht en draagt geluiden van ver aan. Het geluid neemt toe en wordt een gieren, grommen door de kontakten met wat het op z'n weg tegen komt. Het is eigenlijk niet de wind zelf die je hoort, maar de interaktie met wat het tegenkomt. Een indirekte waarneming.

En voor me zie ik het geluidloos weerlichten boven het vaste land van Venezuela. Prachtige dramatische beelden verschijnen aan de avondlucht. Angstaanjagend haast schieten de flitsen heen en weer. Dit is de stilte, de leegte, en die is zo levend als het maar kan en ik geniet ervan.

De functie van pijn

IEDEREEN WEET wat pijn is. Al is onze vroegste jeugd hebben we geleerd dat ergens hard mee in aanraking komen, of onze huid beschadigen, pijn doet, zeer doet. We zeggen dan ook dat we ons hebben bezeerd. Hoe onaangenaam dit ook moge zijn, pijn is in zijn algemeenheid een zeer nuttig verschijnsel. Het komt zelden voor dat iemand vanaf de geboorte geen pijn voelt. Zo iemand is er zeer slecht aan toe. Een bekend geval is dat van een dochter van een arts in Amerika. Ze leerde de gevaren niet kennen, waardoor het lichaam aan soms ernstige beschadiging bloot staat. Doordat ze bijvoorbeeld van hitte geen pijn beleefde, liep ze in haar jeugd veel brandwonden op. Ze onderging vele orthopedische operaties omdat haar gewrichten door langdurige eenzijdige belasting - die onder normale omstandigheden pijn zouden veroorzaken - flink werden beschadigd. Deze mensen kunnen op den duur ernstig misvormd raken.

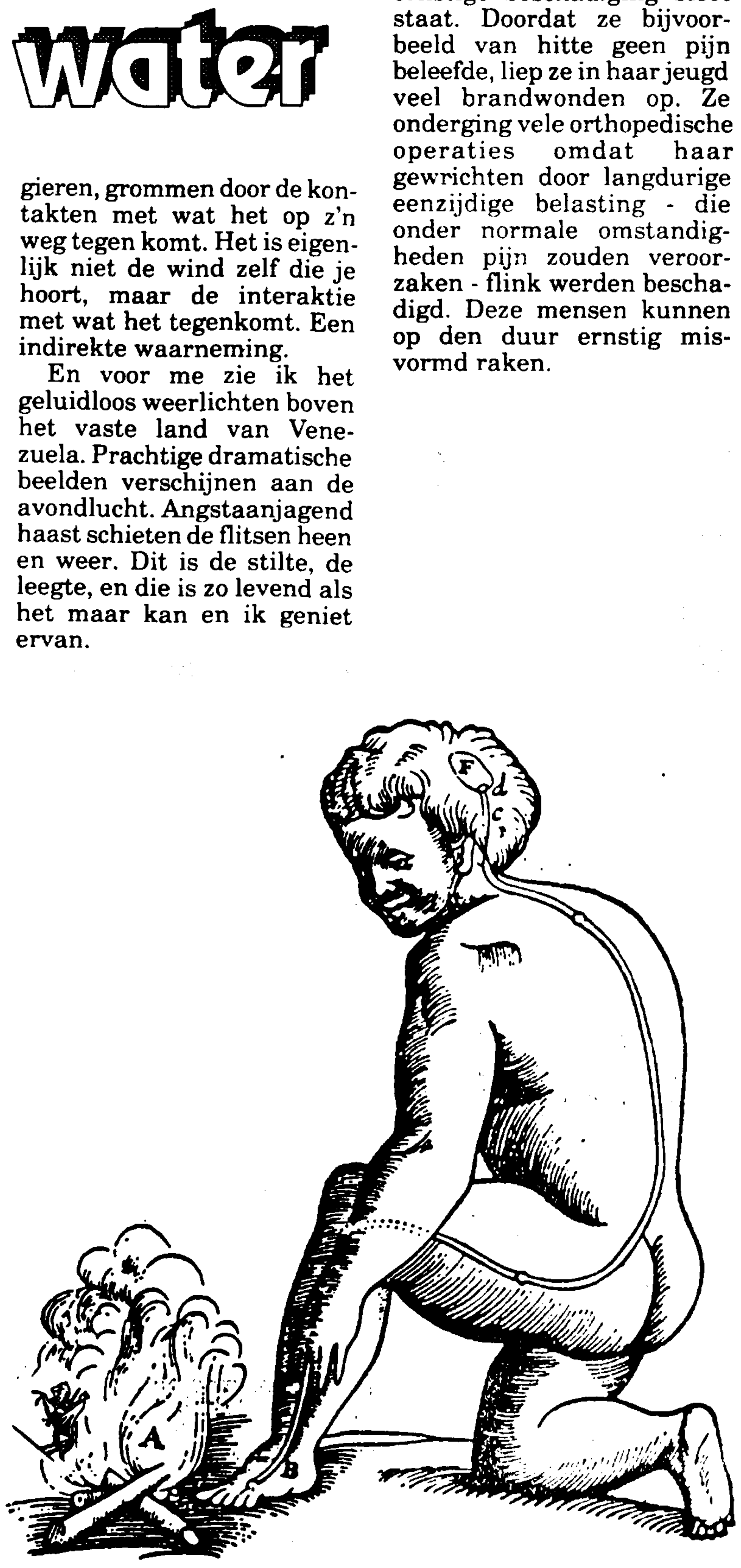
Pijn is in feite een subjectieve beleving met een onaangenaam karakter, die in de regel optreedt wanneer het lichaam ergens is beschadigd, of wanneer er schade dreigt te ontstaan. Pijn heeft te maken met beschadiging van weefsels van ons lichaam. Toch is het niet zo dat weefselbeschadiging per se altijd met pijn gepaard hoeft te gaan. Uit een onderzoek gedurende de Tweede Wereldoorlog is bekend dat soldaten in de strijd soms ernstige verwondingen opliepen zonder daar enige pijn van te ervaren. In de sport komt het regelmatig voor dat een speler, ondanks soms pijnlijke verwondingen, toch blijft doorspelen.

Bekend is ook het verschijnsel dat flinke kiespijn bij sommigen soms verdwijnt wanneer ze bij de tandarts op de stoep staan. Meestal echter zal weefselbeschadiging met pijn gepaard gaan. Pijn heeft dus een signaleringsfunctie. Pijn waarschuwt ons dat er iets aan de hand is en dwingt ons vaak tot rust. Wanneer we onze enkel verstuiken doet dat op het kritieke moment geweldig pijn. Onmiddellijk daarna neemt de pijn wel af, maar zodra we de voet maar even bewegen komt de snerpende pijn weer terug. De gedwongen rust is uiteraard van het grootste belang voor een goed herstel van de beschadigde weefsels. Toch blijft het een boeiende vraag hoe het komt dat weefselbeschadiging onder bepaalde omstandigheden geen pijn veroorzaakt. Is de signaalfunctie van pijn in ons dagelijks leven dus erg belangrijk, toch kan langdurige pijn erg lastig tot soms ondraaglijk worden. Voor de chronische pijnlijder is de pijn een voortdurende kwelling en voor de behandelend arts soms een onoplosbaar probleem. Het signaal verwordt dan tot kwaal.

NOCISENSOREN

De pijnbeleving speelt zich af in onze hersenen. Het is derhalve duidelijk dat er een verbinding moet bestaan tussen het beschadigde weefsel en de hersenen. Voor alles wat we vanuit onze buiten- en binnenwereld waarnemen hebben we zintuigen of sensoren nodig. Zo heeft het lichaam in bijna alle weefsel sensoren die gevoelig zijn voor beschadiging. Ze worden nocisensoren genoemd. (Latijn: nocere = schade doen). Het zijn in feite de gevoelige uiteinden van bepaalde zenuwvezels, die dan ook nocisensorische zenuwvezels heten. De sensoren zijn dus geen aparte zintuigcellen, zoals bij de meeste hogere zintuigen. Het lichaam heeft twee soorten nocisensorische vezels. Ten eerste de zeer dunne vezels zonder een mergschede, de zogenaamde C-vezels. Zij geleiden het signaal betrekkelijk langzaam voort (ca 1 meter/seconde), maar zij adapteren niet aan de beschadigende prikkels, dat wil zeggen zij blijven de signalen zonder ophouden aan de hersenen doorgeven. Zij geven een aanhoudende zeurende tot branderige pijn, zoals bijvoorbeeld bij kiespijn. Daarnaast zijn er de iets dikkere A-delta-vezels die wel een mergschede bezitten, waardoor zij aanzienlijk sneller geleiden (12-30 meter/seconde). Zij geven bij prikkeling een plotselinge scherpe pijn, die meestal echter kort duurt, omdat deze sensoren wel adapteren aan de beschadigende prikkel. Een voorbeeld: Stel, u prikt u onverwachts in de vinger. U ervaart een plotselinge scherpe pijn: de A-delta-vezels! Daarna ebt de pijn weg, maar toch blijft het beschadigde plekje wat zeuren: de C-vezels! Dit betekent niet dat de A-delta sensoren vermoeid zijn. U hoeft de gestoken plaats maar aan te raken en u voelt onmiddellijk weer een scherpe pijn. Vergelijk dit ook met het bovengenoemde voorbeeld van de verstuikte enkel. Voor al onze zintuigen (oog, oor, reuk, smaak) is er slechts één bepaald soort prikkel (licht, geluid, reuk- en smaakstoffen) waarvoor het zintuig gevoelig is. Bij pijn is dit anders. Pijn kan worden veroorzaakt door mechanische prikkels (stoten, snijden), door hitte en koude, of door chemische prikkels (brandnetel, of insectenbeet).

Er is dus geen specifieke 'pijn'-prikkel. Dit heeft onderzoekers zeer lang bezig gehouden. Uiteindelijk is komen vast te staan dat enerzijds mechanische prikkels een rol spelen en dat anderzijds verschillende chemische stoffen die bij weefselbeschadiging vrijkomen de nocisensoren kunnen prikkelen. Een zeer belangrijke stof is het prostaglandine-E dat bij weefselbeschadiging door omzetting van bepaalde celonderdelen ontstaat. Deze stof prikkels de zenuwuiteinden en verhoogt bovendien de gevoeligheid van de sensoren voor vele andere prikkels.

De voorstelling over de specifieke pijnbaan door Descartes (1644).

Tocht langs de Via Dolorosa

Met Pasen naar Jeruzalem

JERUZALEM — Overal in de christelijke wereld wordt zondag pasen gevierd. Toch vinden veel mensen slechts in één land een wel heel bijzondere paasbeleving: in Israël, het Heilige Land. Wat hier dezer dagen gebeurt is werkelijk niet te geloven. Drommen pelgrims storten zich op de stad Jeruzalem; ze komen van heinde en ver, zelfs in toenemende mate uit landen in Latijns Amerika. De politieke situatie in Israël of de mogelijkheid van aanslagen lijkt op de komst van pelgrims geen invloed te hebben. Het leger doet er alles aan de veiligheid van de toeristen te waarborgen. Een sfeertekening...

= door Marius Bremmer =

Eigenlijk concentreert de pelgrimage zich rond het gebeuren op Goede Vrijdag. De avond tevoren arriveer ik in Tel Aviv, op vrijdag begint immers de joodse sabbat en wordt in de loop van de dag het nationale vliegveld gesloten. Ook het openbaar vervoer in Israël houdt dan volledig op, zodat je de stad Jeruzalem niet meer per bus kunt bereiken. Bij het reisbureau werd de reis zelfs afgeraden: er is geen huurauto meer beschikbaar in het hele land en ook is er in de wijde omgeving van Jeruzalem geen hotelkamer meer beschikbaar.

's Daags tevoren dus en met een tentje in mijn rugzak arriveer ik in Israël; ik sla mijn linnen onderdak op in de omgeving van het vliegveld. Een beetje gammel wakker geworden, realiseer ik me die ochtend, dat christenen vanuit de hele wereld straks de tocht langs de Via Dolorosa gaan maken, de Weg van Smarten. Sommige pelgrims proberen zich het lijden van hun Heiland dan zo natuurgetrouw mogelijk in te denken, zelfs door meegebrachte kruisen.

De Via Dolorosa in Jeruzalem tijdens de processie op Goede Vrijdag.

SPOORZOEKEN

Per bus weet ik op de ochtend van Goede Vrijdag de Heilige Stad te bereiken. Vanuit de bus zie ik de Jaffapoort met de grote minaret al uit de verte op me afkomen; het is een bekend beeld van Jeruzalem, dat gevormd wordt door een vrij brede doorgang in de oude hooggelegen stadsmuur. In 1898 bracht de Duitse keizer Wilhelm II een bezoek aan de oude stad. Omdat zijn ruitergevolg anders geen ruim baan had, werd bij de Jaffapoort een stuk van de citadel weggebroken!

Daarachter bevindt zich een bescheiden pleintje, dat enigszins de centrumfunctie van de oude stad heeft. Er zijn wat winkeltjes, wat hotelletjes, telefooncellen en een enkele taxistandplaats. Vanuit dit punt kan men langs de Arabische winkeltjes door de smalle steegjes en trappetjes diep de oude stad binnen dringen.

Belangrijker is voor mij op dit moment het kantoor van de Tourist Information. Eerst moet duidelijk worden hoe laat deze dag de optocht langs de Via Dolorosa begint. Bovendien zou een plattegrondje van de wirwar van steegjes geen overbodige luxe zijn. Een vriendelijke dame aan de balie vertelt, dat de tocht om 12 uur start en legt aan de hand van een plattegrondje uit hoe daar te komen.

HEILIGE PLAATSEN

Voor de christenen door de eeuwen heen heeft Jeruzalem altijd een bijzondere betekenis gehad. Dat geldt uiteraard ook voor de joden en zelfs voor de Arabieren. Niet alleen in de middeleeuwen tijdens de kruistochten werd er om het hardst om de stad gevochten, ook deze eeuw nog en zelfs vandaag is Jeruzalem nog steeds een omstreden punt in de vredesbesprekingen tussen Israël en de Arabische landen.

Het huidige Jeruzalem ligt ontegenzeggelijk op dezelfde plaats als het bijbelse, het vroegere Jeruzalem. De Weg der Smarten bevindt zich nu, zoals gezegd, in het oude stadsdeel van Jeruzalem. Daar wilden en willen pelgrims vanuit de hele wereld aanwezig zijn om het lijden te gedenken. Bloeddorstige kruisridders en eerbiedwaardige gelovigen. In het verleden zijn de meeste in de bijbel genoemde plaatsen in of rond de stad met zuiver of minder zuiver bedoelingen concreet gemaakt, aangewezen. Zo van: hier was het nu. Als er je in de bijbel leest: "En Pilatus kwam wederom naar buiten en zeide tot hen: Zie, ik breng Hem voor u naar buiten, opdat gij weet, dat ik geen schuld in Hem vind", dan wilden en willen de mensen weten waar dat nu precies was. Ze werden op hun wenken bediend: door een diepe gelovige of door een slimme zakenman. Vanaf het punt waar Jezus van Nazareth uiteindelijk ter dood werd veroordeeld tot aan Zijn graf heeft men een aantal haltes (staties) gemaakt, waar pelgrims stil kunnen staan bij momenten uit de laatste tocht van Jezus voorafgaand aan de kruisdood en de begrafenis. Deze weg heet de Via Dolorosa. Elke vrijdagmiddag om 3 uur loopt een groep Franciscaner monniken voorop in een lijdensprocessie over de Via Dolorosa vanaf de eerste statie naar de Heilige Grafkerk. Misschien is door overlevering ook wel iets waar van al die 'heilige plaatsen'.

"Pilatus hoorde dan deze woorden en hij liet Jezus naar buiten brengen en zette zich op de rechterstoel, op de plaats, genaamt Lithostrotos, in het Hebreeuws Gabbatha".

Wie zegt dat zo'n plaats misschien niet — ook na de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 — bekend is gebleken? De Klaagmuur wordt toch ook alom geacht een deel van de tempel van Salomo te zijn? Een onderdeel van de Weg der Smarten heet ook nu nog 'Lithostrotos' en bevindt zich onder het Ecce Homo Convent. In het oude marmeren straatplaveisel heeft men nog inscripties gevonden, die te maken hebben met een dobbelspel dat vaak door de Romeinse soldaten werd gespeeld. Het straatniveau lag overigens enkele meters (!) beneden het huidige.

Sommige pelgrims proberen zich het lijden van hun Heiland zo natuurgetrouw mogelijk in te denken...

DE OPTOCHT

De smalle straatjes van het oude Jeruzalem zijn volgelopen met mensen. In de kortste keren ben ik er het spoor bijster. Met een plattegrondje in de hand probeer ik de Via Dolorosa te vinden. Een zenuwachtige Argentijn vraagt in het Spaans naar de mij eveneens onbekende weg. Uiteindelijk raakt ik verstrikt in de menigte. Hoogwerkers met tv-camera's verraden het juiste spoor. Dranghekken lijken als paddestoelen uit de grond te schieten en het zit steeds groener van de legeruniformen. Enige verwarring maakt zich van mij meester. In een smal straatje loop ik dan maar tegen de routerichting in.

Op een rustige plaats vlei ik me op een stoepje. Het duurt maar even of daar komen de eerste delen van de optocht. Een groep toeristen — ik zie het aan de reistasjes om hun nek — komt kordaat aangelopen met een groot houten kruis. Ze kijken strak voor zich uit of buigen het hoofd naar beneden. Wat gaat er in hun gedachten om? Doen ze dit elk jaar of eens in hun leven? De mensen die het kruis dragen worden gevolgd door grote groepen toeristen, gewoon geklede pelgrims. Vervolgens komt er echter ook een groep monniken. Als ik wat lager kijk, blijken deze monniken toch niet helemaal wereldvreemd. Van onder hun pij steekt bij de meesten de betere sportschoen van Nike of Adidas!

Na de monniken komt er een groep christelijke Palestijnen. Er zijn meer dan tien stevige kerels voor nodig om een enorm massief kruis mee te torsen door Jeruzalems nauwe straatjes. Een zwijgzame massa golft door het oude stadsdeel, elke keer wordt er gestopt bij een volgende statie. De kapellen en kerkjes zijn vaak te klein om er massaal naar binnen te gaan. Elk gebouw geeft met een inscriptie aan, om welk statie het gaat.

Inmiddels dient zich een nieuwe groep aan: een soort Palestijnse padvinderij. Tot 1948 was Palestina een Brits protectoraat, het is duidelijk dat ook hier de Britse cultuur sporen heeft achtergelaten. Ook deze groep heeft een kruis bij zich, een van het lichtere kaliber.

HET HEILIGE GRAF

De laatste statie wordt gevormd door de Heilige Grafkerk. Voor de hoofdingang is een pleintje waar de mensen samen drommen. De functie van deurwachter bij de hoofdingang is erfelijk in handen van een mohammedaanse familie, die ook de sleutel heeft! De kerk werd hier in het vroege Christelijke tijdperk gebouwd. Het tegenwoordige gebouw dateert evenwel uit de tijd van de kruisridders. In de loop der eeuwen werden er verschillende delen aan toegevoegd. Een van de twee toenmalige ingangen is weer dicht gemetseld, andere ingangen zijn er geleidelijk aan bijgekomen.

Onmiddellijk bij de ingang van de Heilige Grafkerk in de oude stad ligt de 'Steen der Zalving', alwaar Christus van het kruis zou zijn genomen en gezalfd. Een aantal Romeinse nonnen sprenkelt met toewijding water over de platte steen, strooit er rozenblaadjes op en wrijft het geheel door elkaar heen. Willen ze de zalving overdoen? Met behulp van papieren zakdoekjes wordt het vocht weer gedept en uitgeknepen in een glazen potje. Geen druppel van dit 'heilige' water lijkt verloren te mogen gaan. Ze drentelen er wat nerveus mee heen en weer.

Alles wat de bijbel ook maar noemt rond Jezus' sterven lijkt zich op deze vierkante meters te hebben afgespeeld. Er is een Kapel van de Engel waarin zich een steen bevindt, die naar men zegt het graf destijds afsloot. Achter de eigenlijke plaats van het Heilige Graf is een donkere kamer, waarin de bezoeker het graf van Jozef van Arimathea wordt getoond.

's Avonds zijn de straten van Jeruzalem weer uitgestorven. De joden vieren hun sabbath en de pelgrims hebben hun hotelkamers opgezocht. De volgende ochtend — op stille zaterdag — word ik gewekt door het geluid van muziekkorpsen! Door die smalle steegjes van de oude stad lopen muziekkorpsen van christelijke Palestijnen en vermoedelijk van allerlei andere groeperingen. Trommels, trompetten en vooral véél vlaggen. Niks geen stille zaterdag, er wordt muziek gemaakt.

Op zondagmorgen, paasmorgen, luiden in de oude stad alle kerkklokken. Hun klokken beieren: De Heer is Waarlijk Opgestaan, Halleluja.

De veertien staties van de Kruisweg in Jeruzalem

1. Jezus ter dood veroordeeld.
Op deze plaats moet vroeger het Romeinse fort hebben gestaan waar Jezus onder Pontius Pilatus op aandrang van het volk tot het kruis werd veroordeeld.

2. Jezus neemt het kruis op zijn schouders.
Op deze plaats tegenover de eerste statie is de kerk der Geselbroeders en de kapel der geseling. Hier werd Jezus gegeseld en kreeg Hij de doornenkroon opgezet.

3. Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis.
Op deze plek wordt een klein museum en een winkel in stand gehouden door Poolse rooms-katholieken. Een gebeeldhouwd reliëf boven de deur toont een onder het kruis bezwijkende Heiland.

4. Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder.
Deze plaats wordt aangegeven door een Armeens katholieke kerk, 'Onze Lieve Vrouwe van de Weeën'. In het kerkgewelf toont een mozaïekvloer uit de zesde eeuw de omtrekken van een paar sandalen, waar Maria stond.

5. Simon van Cyrene wordt gedwongen Jezus te helpen.
In een straat, die onder bogen doorloopt, is op een hoek een kapel gebouwd. Een steen in de muur van de kapel toont een lichte afdruk, waar de uitgeputte Jezus rustte met zijn hand.

6. Veronica reikt Jezus haar zweetdoek.
Op deze plaats wiste Veronica toen Jezus langs liep het bloed en zweet van Zijn gezicht met de inmiddels legendarische doek. Nu staat op deze plaats, boven ruïnes uit de 6de eeuw, een kerk.

7. Jezus valt ten tweede male onder het kruis.
Deze plaats bevindt zich tegenover de huidige grote markt in de oude stad. Hier staat de poort des oordeels, door welke Jezus uit de stad geleid werd.

8. Jezus spreekt tot de klagende vrouwen.
Hier beginnen de treden van de Via Dolorosa, vlak daarbij het grote Grieks-orthodoxe klooster van St. Charalampos. Hier zou Christus met de vrouwen hebben gesproken.

9. Jezus valt ten derden male onder het kruis.
Deze statie wordt gemarkeerd door een Romeinse zuil. Vlak bij deze plaats bevindt zich de ingang van het Etiopische Concent.

10. Jezus wordt van zijn klederen beroofd.
Deze statie bevindt zich bij het vroegere Golgotha, in het Christelijke kwartier van de stad, vlak bij de donkere dom van het Heilige Graf.

11. Jezus wordt aan het kruis genageld.
De plek wordt aangegeven door een goudkleurig mozaïek in de Latijnse kapel. De naam 'schedelplaats' werd in het Latijn vertaald: Calvariae, van Calva — dat is schedel. Nu spreekt men van de Calvarieberg.

12. Jezus sterft aan het kruis.
Een overvloedig versierd Grieks altaar getuigt van deze plaats. Juist onder deze plek bevonden zich de drie kruisen van Golgotha. Onder in de grond zit een scheur, naar men zegt veroorzaakt door de aardbeving ten tijde van het sterven van Christus.

13. Jezus wordt van het kruis afgenomen.
Tussen de twee grote altaren bevindt zich het kleine Stabat Mater Dolorosa altaar met een prachtig houten Mariabeeld uit de gouden eeuw, afkomstig uit Lissabon. Het verdriet is van Maria's gezicht af te lezen.

14. Jezus wordt in het graf gelegd.
In het vroege christelijke tijdperk werd op deze plek de Heilige Grafkerk gebouwd. Het graf zelf is bedekt met marmer. Uiteraard is dit ook de plek van de wederopstanding.

Brieven van Toer, de Indonesische Multatuli

'Een bajesklant als vader'

Pramoedjya Ananta Toer: 'Indonesische Multatuli'

"IK WEET DAT jullie het geen schande vinden een bajesklant als vader te hebben". Veertien jaar lang, van oktober 1965 tot eind december 1979, is Pramoedya Ananta Toer, de belangrijkste schrijver die de Indonesische literatur tot nu toe heeft voortgebracht, een politieke gevangene geweest in zijn eigen land. Na de mislukte linkse staatsgreep van 30 september 1965 werd hij zonder vorm van proces opgeborgen op verdenking van communistische sympathieën. Van die veertien jaar zat hij er tien in een kamp op het onherbergzame eiland Buru. Daar heeft hij, geestelijk geïsoleerd, pas na enige jaren de beschikking gekregen over papier en schrijfgerei. Hij schreef zijn kinderen toen een reeks brieven die hij echter niet heeft kunnen (mogen) versturen. "Tijdens hun adolescentie en jong volwassenheid heb ik nooit met mijn kinderen kunnen omgaan. Zo ben ik als vader nog nooit in de gelegenheid geweest om hen, mijn eigen kinderen, te laten zien wat voor iemand ik ben". De brieven, vaak aangrijpend tegen de schrijnende achtergrond dat de kinderen ze indertijd niet te lezen kregen, zijn nu gebundeld in het in Nederlandse vertaling verschenen tweede deel van Toers autobiografisch document *Lied van een stomme* (ondertitel *Brieven van op Buru*). Het boek is een vervolg op het in 1990 verschenen eerste deel (ondertitel *Gevangene op Buru*) waarin de auteur een beklemmend beeld geeft van de manier waarop de politieke gevangenen (ongeveer tienduizend) vooral ook geestelijk worden mishandeld. De *Brieven van Buru* hebben het karakter van een (familie)kroniek. Toer vertelt over zijn grootouders, zijn moeder die hij op handen draagt, zijn vader en de problematische relatie met hem, zijn gestrande huwelijk. Hij plaatst dit alles in de context van de politieke verhoudingen die van hem een in zijn land verboden schrijver hebben gemaakt.

FAAM

Toer was nog maar tweeëntwintig toen zijn revolutionaire élan de Nederlanders in het verkeerde keelgat schoot. Zij hielden hem van juli 1947 tot eind 1949 achter tralies. In die periode begon hij de verhalen te schrijven die hem zijn faam zouden bezorgen. Toers strijdvaardigheid als 'Indonesische Multatuli' en uiteindelijk zijn - omstreden -aktiviteiten binnen de *Lekra*, de communistische culturele organisatie tijdens het bewind van Soekarno, leidden ertoe dat hij in de herfst van 1965 opnieuw beroofd werd van zijn vrijheid maar nu door zijn eigen landgenoten. In zijn *Brieven van Buru* schrijft Toer liefdevol over de ontroerende opofferingen die zijn medegevangenen zich voor hem getroostten. Zij namen hem alle karweien uit handen ('Ik leef van hun zweet'), hjelpen hem aan kleren, tabak, suiker en zeep en - minstens zo belangrijk - aan doorslagpapier, linten en carbon. "Als mijn aftandse tikmachine het begeeft, repareren ze hem meteen".

RAADGEVINGEN

Op die aftandse tikmachine zijn de brieven aan zijn kinderen geschreven. Brieven vol raadgevingen, over deugd en ethiek, dikwijls doordrammerig en belerend, opvattingen van een oude(re) man die niets moet hebben van langharige jeugd en 'pop'-cultuur. Het zijn echter ook brieven over recht en rechtvaardigheid met als doel een betere wereld: "In het huis van de menseheid zou natuurlijk geen kamertje met onmenselijkheid mogen voorkomen".

Pramoedya Ananta Toer, 'Lied van een stomme' ('Brieven van Buru'). Houten, Manus Amici / Het Wereldvenster.

ONDER DE LOUPE

Pasen op zegels onderbedeeld

= door Victor Hafkamp =

WIE DE JAARLIJKSE stroom kerstzegels vergelijkt met de uitgiften voor het Paasfeest merkt hoe onderbedeeld het paasfeest op postzegels is. Niettemin zijn er posterijen die er een jaarlijkse traditie van maken paaszegels uit te geven. Bijvoorbeeld Bophuthatswana, niet te verwarren met Botswana. Bophuthatswana hoort met Venda, Transkei en Ciskei tot de Zuidafrikaanse straatjes die door het bewind in Pretoria zijn gesticht en waarvan de vaak mooie zegels door de wereldpostvereniging UPU nog steeds niet als officieel worden erkend.

De posterijen van Bophuthatswana gaven op 1 april vier zegels uit, waarvan de ontwerpen zijn gebaseerd op het paasevangelie van Marcus. De eerste afbeelding toont de uitlevering van Jezus aan Pilatus (hoofdstuk 15 vers 1), de geseling van Jezus, zijn kroning met de doornenkroon en het moment, waarop Jezus in de voorhof van het rechthuis wordt gebracht. De zegels hebben een frankeerwaarde van resp. 27, 45, 65 en 85 cents.

Een traditionele uitgifte in Suriname zijn de paasweldadigheidszegels. Vorige maand kwamen ze weer in omloop: drie in getal (60+30, 105+50 en 110+55 cents) met afbeeldingen van de kruisiging, de afname van het kruis en de verrijzenis. De toeslagen zijn — zoals de naam van de serie al verklaart —voor liefdadige doeleinden.

Kerstmis en Pasen zijn niet de enige christelijke feestdagen waarvoor zegels zijn verschenen. Vorig jaar droeg de post op het dubbeleiland in de Stille Zuidzee, Wallis en Futuna, een exemplaar van 30 francs op aan het feest van Maria Hemelvaart dat tot allerlei folkloristische vreugde-uitingen van de locale bevolking leidt. De zegel van 30 francs geeft een indruk van het dansfeest op 15 augustus.

OOST-EUROPA

In de Oosteuropese landen waren zegels ter ere van christelijke feestdagen en religieuze afbeeldingen in het algemeen tijdens de communistische dictatuur taboe. Na de grote omwenteling komen in practisch alle voormalige communistische landen kerstzegels uit. Hongarije geeft de laatste jaren veel zegels uit die thuis horen bij het thema religie. Een voorbeeld daarvan is de uitgifte ter ere van wijlen kardinaal Mindszenty die in 1892 werd geboren.

Hij overleed in 1975 na een bewogen leven. Na de communistische machtsgreep in Hongarije werd hij in een schijnproces veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Tijdens de opstand van 1956 werd hij bevrijd, maar daarna moest hij weer vluchten. Hij kreeg asiel in de Amerikaanse ambassade in Boedapest en kon later in Wenen zijn laatste levensjaren slijten. Op een Hongaarse zegel van 15 forint zien we de kardinaal in gebed in de basiliek van Esztergom.

Verzamelaars van het thema religie op postzegels kunnen een leuke collectie aanleggen van postzegels met afbeeldingen van heiligen. De Duitse post levert 5 mei op dit gebied een bijdrage met een exemplaar van 100 pfennig ter ere van Sint Ludgerus of Liudger die 1250 jaar geleden nabij Utrecht werd geboren. Deze apostel van Friezen en Saksen liet zich in 777 in Keulen tot priester wijden en leidde onder Karel de Grote de missie van Friezen en Saksen. Hij werd de eerste bisschop van Münster. Op de zegel zien we de bisschopswijding van Ludgerus naar een miniatuur uit de geillustreerde 'Vita Luidgeri auctore Altfrido' uit de elfde eeuw.

COLUMBUS

De posterijen van het Vaticaan herdenken het Columbusjaar op een wijze die bij hen past. Want natuurlijk staat Columbus op een van de zegels voor de 500ste verjaardag van de ontdekking van Amerika afgebeeld, maar ook een heilige: Sint Petrus Claver die zich met de kerstening van het nieuw veroverde land bezighield. Zijn portret is op een zegel van 600 lire te zien. Bisschop Bartholomeus de las Casas staat op een zegel van 1000 lire en de zalige Junipero Serra op een van 2000 lire.

De serie wordt aangevuld door zegels van 500 lire met Columbus en van 850 lire met de Maagd van de katholieke koningen. Alle afbeeldingen zijn ontleend aan schilderijen. Op een blok met zegels van 1500 en 2500 lire zijn een routekaart van Columbus' reizen en het standbeeld van de zeevaarder afgebeeld.

Achteraf zullen de Portugezen wel spijt hebben gehad dat niet zij 500 jaar geleden de Italiaan Columbus de opdracht gaven de zeeweg naar Indië open te leggen. De Spaanse katholieke koningen zagen wél wat in de nogal ambitieuze plannen van Colón en zo vieren zij dit jaar — samen met de Italianen — feest. Maar hoe feestelijk het in Genua, Columbus' geboortestad en Spanje (Barcelona, Sevilla) ook mag toegaan, de Skandinaviërs wijzen er met nadruk op dat Columbus Amerika slechts herontdekte.

Het was immers de Noorman of Viking Leifur Eriksson, de zoon van de beroemde Eric de Rode, die al rond het jaar 1000 landde in wat de Vikingen Vinland noemden en wat we nu kennen als Labrador (Oost-Canada). De Vikingen verlieten het gebied enkele eeuwen later weer, maar zij waren eerder aan de andere kant van de oceaan dan Columbus en zijn aanhang.

Voor het Columbusjaar geven IJsland en de Fär Oer (Schapeneilanden tussen Schotland en IJsland) gezamenlijk twee zegels en een blokje uit, waarop de reizen van zowel Eriksson als Columbus onder de aandacht worden gebracht. Op de afbeeldingen van de identieke zegels staan routekaartjes en de schepen, waarmee ze hun oceaantochten ondernemen.

In IJsland kosten de zegels 55 Kronen elk. Ze zijn allebei verwerkt in een blokje. Op de Fär Oer bedraagt de frankeerwaarde resp. 370 en 650 öre. Ook die beide zegels zijn in een blokje verwerkt.

Italië en Amerika komen met eveneens een gezamenlijke uitgifte voor het Columbusjaar. Beide landen organiseren een internationale postzegeltentoonstelling die het Columbusjaar als thema heeft. Op 24 april, de openingsdag van de expositie 'Granada 92' brengen Italië en de Verenigde Staten een blokje van vier zegels uit, waarvan de ontwerpen identiek zijn.

Op de zegel is Columbus afgebeeld die zijn plannen voor het openleggen van een zeeweg naar Indië voorlegt aan koningin Isabella van Spanje.

Verder zien we de oversteek van Columbus vloot over de oceaan, het moment van de ontdekking van de nieuwe wereld en de landing op een van de huidige Bahama-eilanden. In de Verenigde Staten kosten alle vier de zegels 29 cents, in Italië 500 lire.

SAMENWERKING

Steeds vaker komen tegenwoordig zegels in omloop in onderlinge samenwerking tussen diverse landen. Frankrijk en Griekenland meldden zich 3 april beide met een zegel voor Barcelona '92. In Frankrijk kost de zegel 2.50 francs, in Griekenland 90 drachmen. Op het ontwerp van de Fransman Alain Rouhier staat een sprinter die uit de startblokken schiet, in gestileerde vorm. Griekenland komt tegelijkertijd nog met drie andere waarden voor de Olympische Zomerspelen: 10 drachmen (speerwerpen), 120 dr. (brugturnen) en 340 dr. (hardlopen).

Een gezamenlijke uitgifte op een heel ander gebied is die van Zwitserland en Oostenrijk op 22 mei. Dan geven de posterijen van deze Alpenlanden zegels uit van resp. 90 rappen (Zwitserland) en 5.50 schilling (Oostenrijk) onder het motto 'Bescherm de Alpen'. Op het ontwerp zijn de Alpen afgebeeld, evenals de vlag van een groot aantal Europese landen.

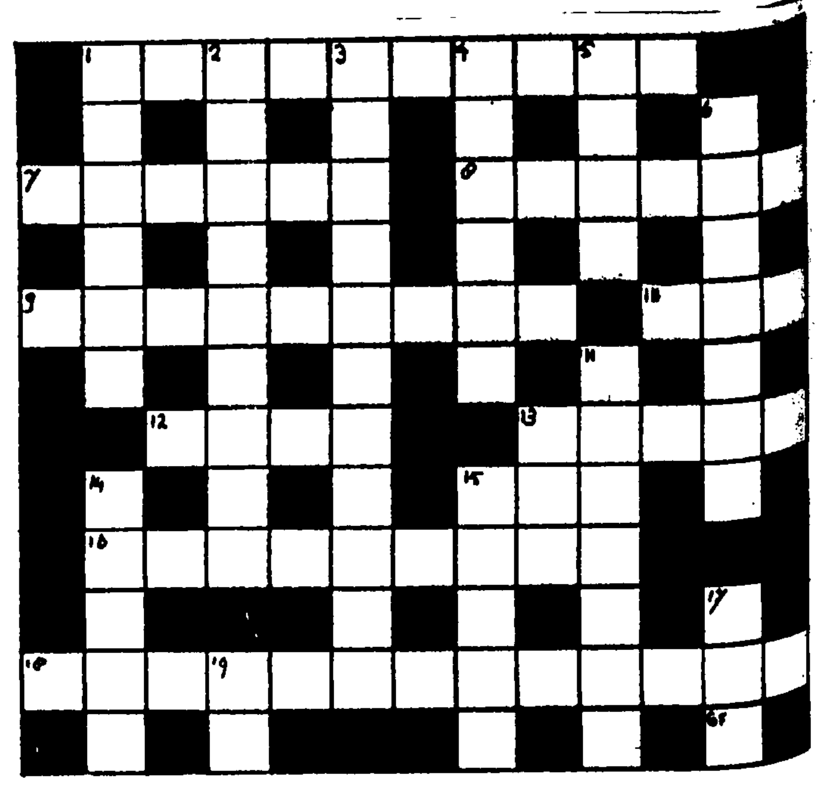
Tijdens een televisieshow van Seth Gaaikema presenteert ir W. Dik, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Koninklijke PTT, maandag 27 april de postzegel die daags daarna verschijnt voor de opening van het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer in Den Haag. De zegel van 80 cent toont een ronde vorm, die ontleend is aan de contouren van het atrium van het nieuwe parlementsgebouw.

Tegelijkertijd verschijnt een exemplaar van 60 cent voor 150 jaar Bond van Nederlandse Architecten. Beide ontwerpen zijn van de hand van de Deense kunstenares Kirsten Bech Kruse. De ontwerpen zijn voor de gemiddelde verzamelaar moeilijk te begrijpen en de liefhebbers van het thema 'architectuur op zegels' hebben zich al publiekelijk afgevraagd waarom het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer er niet op had kunnen worden afgebeeld. Ontwerpen van postzegels vormen al jaren in Nederland een onderwerp van discussie. Maar al te vaak blijkt dat de gemiddelde verzamelaar behoudend is in zijn smaak wat ontwerpen aangaat. De vaak zeer moderne ontwerpen op Nederlandse zegels worden in kringen van de kunstenaars zelf geprezen als experimenteel en baanbrekend. Maar veel verzamelaars kunnen de experimenten van menig ontwerper maar weinig waarderen.

LENTE in Berlijn: de inwoners van de nu weer verenigde stad genieten van het voorjaarszonnetje op de terrassen in de nabijheid van de beroemde Kürfurstendam. Op de achtergrond de overgebleven resten van de Gedachtenis Kerk, symbool van de verwoestingen uit de jaren 40-'45.

CRYPTOGRAM

Horizontaal:

1. heeft een fotograaf (10)
7. heeft hij geluk dat hij die ziekte heeft? (6)
8. het enige kledingstuk (6)
9. steeds meer met zichzelf ingenomen raken? (9)
10. goede bron (3)
12. er zit slecht volk aan m'n spullen (4)
13. krijg je als je lang in 15 H zit (5)
15. miserabel buffet (3)
16. versleten door te veel op en neer lopen? (9)
18. aanspraak uit sleur (13)

Verticaal:

1. breekt hij beddegoed af? (6)
2. tuinkar (9)
3. fatsoen thuis gelaten! (11)
4. sarcastische drank (6)
5. zij loopt net zo achteruit (4)
6. deelt steken onder water uit (7)
11. afreis uit de ruimte (7)
13. slaghoed (3)
14. morning-after dier (5)
15. bakt vreemd brood voor de pasgeborene (5)
17. hoorbaar familielid met weerstand (3)
19. doodmoe, maar toch naar boven (2)

WINNAAR VORIGE WEEK

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

W.L.M. v.d. Burg
Torricellistraat #19
Oranjestad-Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe, Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Klep; 4. Herstel; 9. Vink; 12. Sprot; 14. Ribes; 16. Ar; 18. Rok; 19. Bak; 21. Pol; 22. Nr.; 23. Vod; 25. Gever; 27. Lea; 28. Eten; 30. Groeien; 31. Saba; 32. Nog; 34. Dis; 35. Eigen; 36. Leges; 38. Est; 40. Nap; 43. Spot; 45. Gesprek; 48. Lies; 50. Tas; 52. Liaan; 54. T.E.E.; 55. R.K.; 56. Ach; 58. Pan; 59. Wee; 61. Nu; 62. Nahum; 64. Meute; 66. Klos; 67. Toestel; 68. Silo.

VERTIKAAL: 1. Klaver; 2. Es; 3. P.P.R.; 4. Hok; 5. E.T.; 6. Snavel; 7. Er; 8. Lip; 9. Vel; 10. Is; 11. Koraal; 13. Ros; 15. Bom; 17. Rot; 19. Beo; 20. Kei; 22. Neb; 24. Den; 25. Griezel; 26. Rekenen; 27. Las; 29. Noest; 31. Sisal; 33. Git; 34. Den; 37. Estrik; 38. Eos; 39. Spaans; 41. Pit; 42. Pseudo; 44. Pak; 46. Sip; 47. Ran; 49. Een; 51. Ach; 53. Keu; 56. Aas; 57. Hut; 59. Wel; 60. Ets; 62. No; 63. M.O.; 64. Me; 65. Ei.

Ziek en Gezond

Schoonheids chirurgie

= door dr M. de Grood =

OP AFBEELDINGEN in de reclame in tijdschriften en in film en televisie zie je altijd jonge mensen optreden die perfect zijn van lijf en leden. Schoonheid geldt nu meer dan ooit als een ideaal. U begrijpt, dat men daarom ook vaak beroep doet op de geneeskunde om deze lichamelijke schoonheid te bereiken en ook te behouden. Uit de plastische chirurgie heeft zich een aparte branche ontwikkeld, die we de schoonheids- ofwel cosmetische chirurgie noemen. Het wegwerken van rimpels, het corrigeren van een te grote of een scheef staande neus, het corrigeren van borsten en het wegwerken van hangbuiken vormen een aantal onderdelen, waarmee deze cosmetische chirurgie zich bezig houdt.

HUID

Het betreft als regel ingrepen aan de huid of het onderhuidse bindweefsel. Als we jong zijn, heeft onze huid nog een zekere mate van stevigheid. Als we ouder worden, gaat veel van de elasticiteit van de huid verloren en treden rimpelvorming of afhangende huid op, die het schoonheidsideaal ontsieren. Vaak zie je dat vermageringskuren gaan ten koste van het uiterlijk van de huid. Ook abnormale belasting van de huid, b.v. een zwangerschap kan de huid blijvend doen veranderen.

Ik wil hier enkele mogelijkheden bespreken. Op de eerste plaats: wat kun je aan het gelaat veranderen? Wordt de huid van het gelaat te ruim, dan bestaat de mogelijkheid tot een zogenaamde face-lift. Er worden delen van het gelaatshuid weggenomen, meestal in het gebied vlak voor de oorschelp en de uitgerekte huid wordt aangespannen tot weer een strakke huid wordt verkregen. U begrijpt, dat hierbij met zeer grote nauwkeurigheid te werk moet worden gegaan om geen verkeerde effecten, zoals een uitgerekte mondspleet of vervorming van de oogleden optreedt. Meestal is het voor een geopereerde patiënt nodig het uiterlijk speciaal met cosmetische middelen bij te werken.

Voor het veranderen van een neus is een ingreep aan het skelet van de neus (neusbeenderen, neustussenschot) en het neuskraakbeen nodig. Door botimplantaten kan een te kleine neus vergroot worden. Het spreekt vanzelf, dat voor ingrepen in het gezicht speciale hechttechnieken nodig zijn om de littekens onzichtbaar te maken en te houden.

BORSTEN

Voor het verkleinen van borsten dient tevoren precies bekeken te worden, welke delen we van het vet van de borst kunnen worden weggenomen om een esthetisch verantwoord uiterlijk te krijgen. Er zijn ingrepen, waar bij meerdere onsen vet worden weggenomen. Het kunnen ingrepen zijn, die door weefselbeschadiging voor de gezondheidstoestand van de vrouw niet zonder risico zijn. Voor het vergroten van borsten maakt men als regel gebruik van plastic implantaten. Er is nog steeds een discussie gaande, of dit geheel ongevaarlijk is, gezien mogelijke kankerverwekkende eigenschappen van de ingeplande materie.

Hangbuiken of vetranden aan buik, dijen of billen kunnen operatief worden weggenomen, maar wanneer veel weefsel moet worden weggenomen, is dit niet geheel zonder gevaar.

Betere methoden zijn o.a. liposuctie; die hierin bestaat dat door een kleine opening in de huid vetweefsel wordt weggezogen of het door middel van electrische stromen wordt weggesmolten. Deze beide methoden kan men uiteraard alleen gebruiken, wanneer het om kleine hoeveelheden vetweefsel gaat.

Ook in Nederland en de Verenigde Staten neemt het aantal cosmetische chirurgen gestadig toe; blijkbaar willen veel mensen een jeugdig uiterlijk blijven behouden.